

Bütün Dünya

192297 SAYI: 2010/10 FİY: 4 TL

Prof. HABERAL
540
GÜNDÜR
GEREKÇESİZ
TUTUKLU

Doğudan Yükselen **Birlik ve Kardeşlik Işığı**

SAYFA: 98

Ünlü Fotoğraf Sanatçısı
İsa Çelik'in Objektifinden

CUMHURİYET KÖYÜ

SAYFA: 103

Cengiz Özakıncı, "ulusal bir dava"yı
gündeme getirdi:

Aydın Sorumluluğu ve Din Üzerine

SAYFA: 55

Dr. Erdal Atabek'ten
"Olup Biten" in Nedeni:

Öğrenme Yetersizliği

SAYFA: 27

Uluslararası Sanatçımız
Fazıl Say,
"Yüreğiyle"
Anlatıyor

SAYFA: 39

Prof. **HABERAL**

540

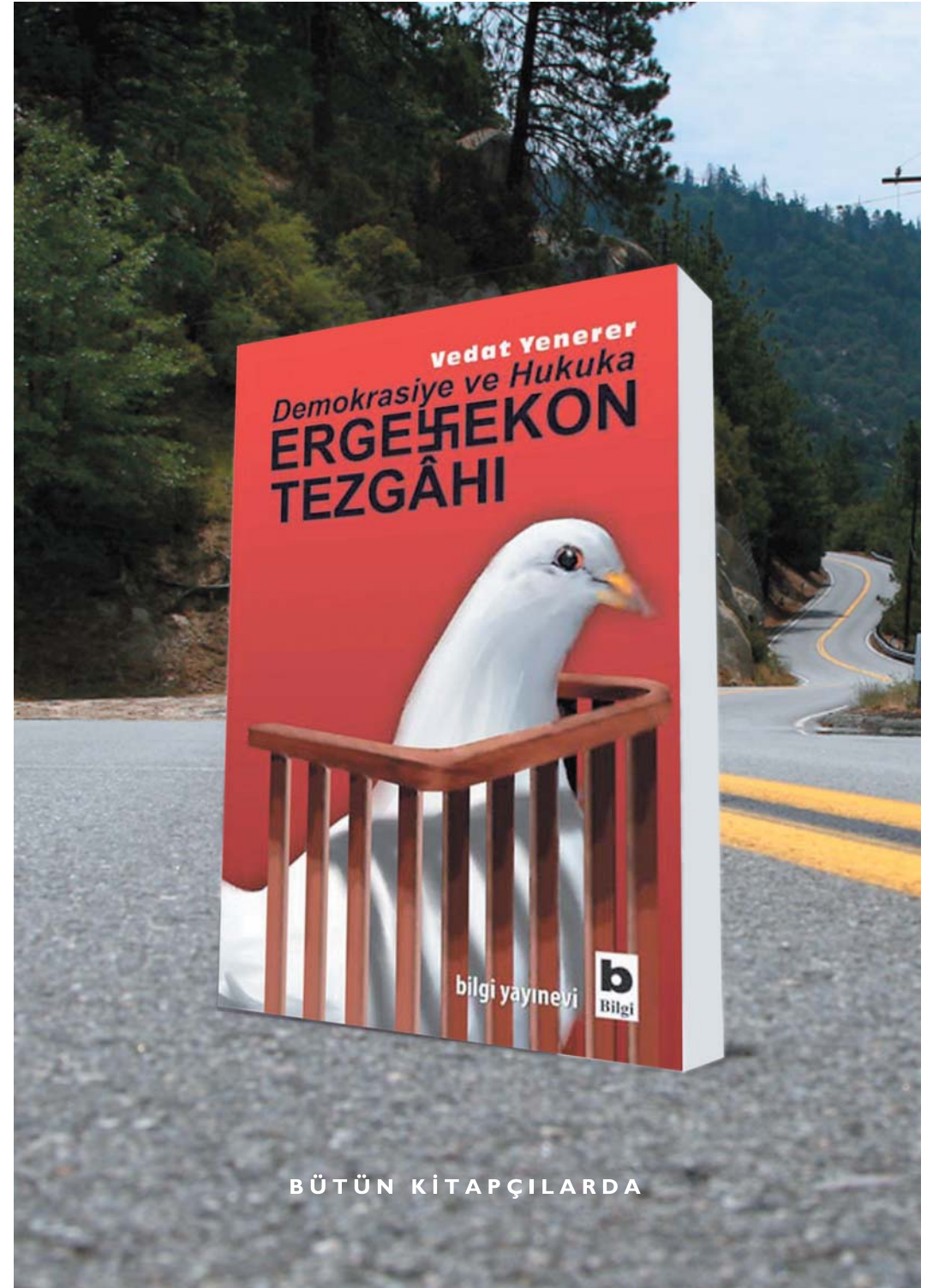
**GÜNDÜR
GEREKÇESİZ
TUTUKLU**

“... son yıllarda ülkemiz İFTİRA rejimine doğru hızlı bir şekilde gidiyor.

Bunun sonucudur ki beşyüz kırk gündür hiç bir yasal gerekçe gösterilmeksizin bütün özgürlüklerim maalesef sivil bir yönetim döneminde gasp edilmiştir.

Böyle bir durumu sivil bir yönetim döneminde yaşamamızı Ülkemize ve Demokrasimize yakıştıramadığımı, Yaptıran ve Yapanları kınadığımı Aziz Milletimize saygıyla sunuyorum.”

Prof. Dr. **Mehmet HABERAL**

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Bütün Dünya 2000

**Başkent Üniversitesi
Adına Sahibi:**

Prof. Dr. Mehmet Haberal

Yayın Genel Yönetmeni

Mete Akyol

Yayın Genel Yönetmeni

Yardımcısı:

Mehmet Muhsinoğlu

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:

Gülçin Orkut

Görsel Yönetmen:

Turgut Keskin

Teknik Yapım Yönetmeni:

Faruk Güney

İşletme Genel Yönetmeni:

Sina Şen

Yayın Danışmanı:

Yaşar Öztürk

Türk Dili Danışmanı:

Haydar Göfer

Sanat Danışmanı:

Süheyla Dinç

Redaksiyon:

Fatma Ataman

Düzeltilme Sorumlusu:

Nükhet Alicikoğlu

Başkent Üniversitesi'nin bir kültür hizmeti olan Bütün Dünya 2000, Başkent Üniversitesi kuruluşlarından Aküm Reklamcılık, Danışmanlık ve Yayıncılık Ajansı Sanayi ve Ticaret A. Ş.'nin 1. Cadde No: 77, Bahçelievler, Ankara adresinde hazırlanmış, Euromat Entegre Matbaacılık A. Ş.'nin Sanayi Caddesi No:17, Yenibosna, İstanbul adresinde basılmıştır.

Seçiciler Kurulu:

Prof. Dr. Nevzat Bilgin (*Anısal Başkan*)

Prof. Dr. Ahmet Mumcu

Prof. Dr. Solmaz Doğanca

Prof. Dr. Sevil Öksüz

Prof. Dr. Ender Varinlioğlu,

Prof. Dr. Okay Eroskay

Prof. Dr. Fuat Çelebioğlu,

Prof. Dr. Sedefhan Oğuz,

Prof. Dr. Levent Peşkirioğlu,

Necmi Tanyolaç, Kaya Karan, Alaettin Giray,

Ayhan Erten, İlhan Banguoğlu, Ahmet Aydede,

Manuel Bilos, Cengiz Dolunay

Sürekli Yazarlar:

Yücel Aksoy, Nuray Bartoschek, Cahit Batum,

Prof. Dr. Yüksel Bozer, Haluk Cansın,

Ali Murat Erkorkmaz, Konur Ertop,

Gürbüz Evren, Metin Gören, İlyas Halil,

Pelin Hazar, Muzaffer İzgü, Mehmet Muhsinoğlu,

Filiz Leloğlu Oskay, Cengiz Önal, Cengiz Özakıncı,

Saniye Özden, Bekir Özgen, Yaşar Öztürk,

Erdoğan Sakman, Songül Saydam,

İzlen Şen, İzmir Tolga, Engin Ünsal,

Mehmet Ünver, Dr. Mehmet Uhri,

Orhan Velidedeoğlu, Mustafa Yıldız

Yönetim Merkezi:

10. Sokak No: 45, Bahçelievler, Ankara

Tel: (0312) 212 80 16 (pbx)

Faks: (0312) 234 12 16

İletişim Adresi:

Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok,

Kat: 3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul

Tel: (0216) 456 27 27 (pbx)

Faks: (0216) 456 27 29

Abone Hizmetleri:

(0212) 314 08 88

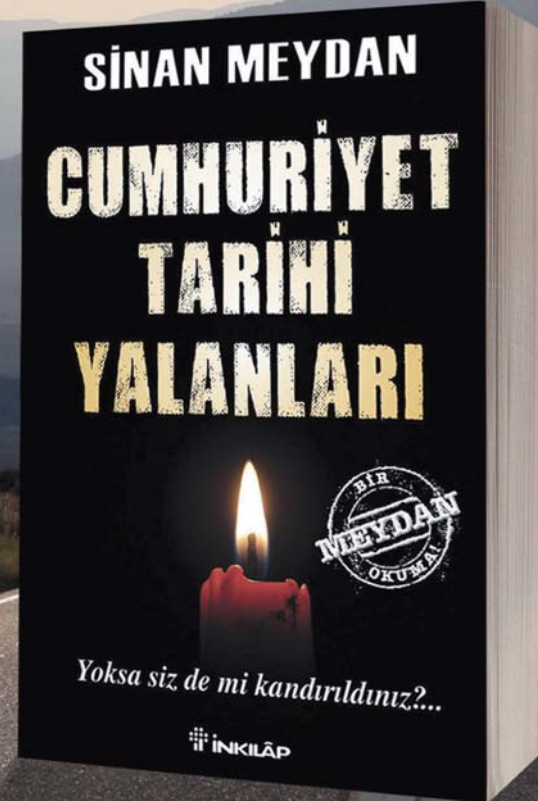
Dağıtım: Yaysat

Renk Ayırımı: Mat Yapım

Basım Tarihi: 24 / 09 / 2010

www.butundunya.com.tr

butundunya@butundunya.com.tr

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

İÇİNDEKİLER

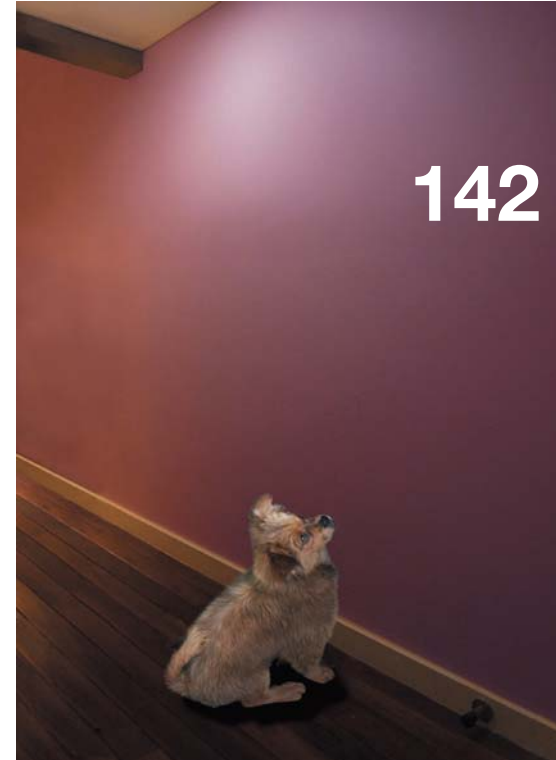
- 6 Barış Ne Zaman Oy Verecek Anayasa'ya**
Mete Akyol
- 14 Arabesk**
Orhan Velidedeoğlu
- 19 Bir Hukuk Yazısı**
İlhan Selçuk
- 20 Avcı Bulundu Savcı da Bulunacak mı?**
Cüneyt Arcayürek
- 22 Referandum ve Meşru Olmayan Halk Oylaması**
Süheyl Batum
- 27 2000'li Yıllarda**
Erdal Atabek
- 29 Gel de Yazma**
Ali Sirmen
- 32 Açılım Sancıları**
Şerif Ercan
- 37 Siz O Polis Olsaydınız**
Rifat Serdaroğlu
- 39 Resital**
Fazıl Say

- 45 Hakimiyeti Milliyet Yazıları**
Cengiz Önal
- 49 Anadolu'daki Gelişmeler ve Büyük Millet Meclisi'nin Ankara'da Toplanması**
Cengiz Önal
- 55 Aydın Sorumluluğu ve Din Üzerine**
Cengiz Özakıncı
- 66 Türkiye'nin Bütünlüğünü NATO ve Birleşmiş Milletler mi Koruyacak?**
Gürbüz Evren
- 71 Çarpılan Türkiye**
Prof. Dr. Kenan Demirkol
- 75 Dağ Başını Duman Almış**
Metin Gören
- 77 "Tedirginlik" Yarattık, Gözaltına Alındık!**
Mehmet Muhsinoğlu
- 81 Sarı Traktörün Üzerinde, Sarışın Delikanlı...**
Konur Ertop
- 86 Vahdettin Dosyası**
Sinan Meydan
- 98 Diyarbakır Aslanoğlu Köyü Cumhuriyet Okulu Açıldı**
BD Yazı İşeri Bölümü

- 112 Allık**
Bekir Özgen
- 119 Sizin Doğrunuz Hangisi**
Nuray Bartoschek
- 123 Kara Çiçek**
Muzaffer İzgü
- 127 Gelecek Sineması**
Ali Murat Erkorkmaz
- 132 Kuzguncuk'un Vefakarı, Cefakarı: ODYSSEAS**
Mehmet Ünver
- 138 Kırlangıcın Ömrü**
Mehmet Uhri
- 142 Duvarın Arkası**
Sevcan Akıncı

- 146 Beyni Besleyen Meyve Siyah Üzüm**
Prof. Dr. Hüseyin Çelik
- 147 Kâh Alevdim**
İlyas Halil

- 8 Sızden Bize**
- 13 İlk Dersimiz Türkçe**
- 36 Firçalayarak**
- 48 Bilginizi Denetleyin**
- 97 Tıp Dünyasından Kısa Kısa**
- 111 Sudoku**
- 144 Ufak Tefek Bilgiler**
- 149 Çözümler Sayfası**
- 150 Yarının Büyüklüğü**
- 152 Kareler ve Rakamlar**
- 153 Mantık Bilmecesi**
- 154 Satranç**
- 156 Bulmaca**
- 158 Ayın Kitapları**
- 160 Bir fotoğraf, Bin sözcük**

Bütün Dünya 'DAN SİZE

Mete Akyol

Barış Ne Zaman Oy Verecek Anayasa'ya

Yalnızca "deniz görmüş"

kesimimizle, "deniz görmemiş" kesimimiz arasında değil, on yaşındaki torunum Barış'ımla benim aramda da ciddi bir gerginlik yarattı geçen ay, anayasa oylaması.

Ben Barış'a "olmaz öyle şey, küçük bey" diye dayattıkça, o binbir dereden su getirdi, "neden olmaz öyle şey" savımı, kendi mantık çerçevesi içinde çürütmeye kalktı.

Dede-torun arasındaki bu görüş ayrılığının sonunda nereye varacağı, ilk iki günde belli oldu.

Sonunda anladım ki, ya ben ona "Anlatmak istediğimi" bir türlü anlatamamışım, ya da o, benim anlatmak istediklerimi özellikle mi desem, inadına mı desem, anlamak istememiş, anlamamakta direnmiş. Barış'la referandum öncesi günlerde yaşadığımız gerginlikle, parti

başkanlarının birbirleri arasında yarattıkları ve onunla yaşayabildikleri gerginliğin başlama zamanları arasında fark yoktur.

Gazetelerde, televizyonlarda parti başkanlarını okuya okuya, dinleye dinleye, o da hepimiz gibi iki ay hergün "Anayasa'yla yattı, Anayasa'yla kalktı" ve... Oylama gününe yaklaştığımızda, "Ben de oy vereceğim" diye tutturmaya başladı.

Onu incitmemeye özen göstererek, kendisini bu sevdasından caydırmaya çalıştım ama pek de başarılı olamadım.

"Bu konuda sen bir karar verebilecek durumda değilsin, şimdilik" dedim. "Sen henüz ilkokulda okuyan bir öğrencisin... Biraz daha okuman, biraz daha birşeyler öğrenmen, çevreni ve çevrendekileri daha ayrıntılı tanımalısın ki, ancak

onand sonra karar verebilesin neyin doğru, neyin yanlış olduğuna..."

Vazgeçtim karar vermesinden, Barış, hak bile vermedi bana:

"Tam dört yıldır okuyorum, bir hafta sonra da okullar açılacak, beşinci sınıfa başlayacağım dedeciğim" dedi. "Ondan önce de iki yıl ana okuluna gittim. Benim de artık birşeyler öğrendiğimi, bir şeyler bildiğimi lütfen kabul et."

Barış son altı yılda anaokulunda da, ilköğretim okulunda da elbette çok şeyler öğrendi ama... İlköğretim okulu beşinci sınıfındaki bir öğrencinin Anayasa halk oylamasında oy veremeyeceğini bir türlü öğrenmedi, hatta öğrenmek istemedi.

"Bu Anayasa tüm Türk vatandaşları için yapılmıyor mu, dede?"

"Evet, doğru."

"Peki, ben de bir Türk vatandaşı değil miyim?.. Bu Anayasa benim için de yapılmıyor mu?"

"O da doğru."

"Madem vatandaşlar kendileri için yapılan bir Anayasa'ya 'Evet' ya da 'Hayır' diyerek, kendi Anayasa'larını kendileri seçmiş olacaklar, o halde 'Evet' ya da 'Hayır' demek hakkı bana neden tanımıyor? Hani demokrasilerde hepimiz eşittik?.. " Konuyu biraz daha açıklamam gerektiğini anladım:

"Bu Anayasa'nın senin gözünde 'iyi' ya da 'kötü' olduğuna karar verebilmen için onu tane tane okuman gerekir, içinde ne olduğunu ve ne olmadığını anlaman gerekir" dedim.

"Şimdi dürüst olarak söyle bana: Sen bu Anayasa'yı okuyup, anlayabilecek denli yetiştin mi? Hadi okudun diyelim. Yeni getirilen maddelerin ne amaçla oraya yerleştirildiğini görebilecek misin?"

"Okulda dört yıl boş boş oturmam ki, dedeciğim... Okuma yazmayı elbette biliyorum, hem de su gibi okuyabiliyorum."

"Peki, okuyacağın o maddelerin içinde nelerin olduğunu, nelerin olmadığını görebilecek misin? Kafa yapın bunu anlayabilecek denli gelişti mi, olgunlaştı mı?"

"Anlamadıklarımı size, anneme, babama, ağabeylerime, amcalarıma sorarım, öğrenirim."

Ben Barış'a, bu konudaki kararımı başka kişilerin anlattıklarına göre değil de, kendi görüşü doğrultusunda vermesinin doğru olacağını anlatmaya çalıştım; o nedenle biraz daha olgunlaşması, birçok şey daha öğrenmesi gerektiğini söyledim ama...

Nedense beni ya anlamadı ya da anlamak istemedi...

Ya da bana belli etmek istemedi ne düşündüğünü...

Bir ulusun geleceği konusunda karar verebilmek için ne biraz daha olgunlaşmasına, ne de birçok şey daha öğrenmesine gerek olmadığını galiba Barış da biliyor da...

Sanırım yalnızca yaşının küçük olmasına üzümlüyor, şimdilik...

meteakyol@butundunya.com.tr

SİZDEN BİZE

Bütün Dünya, Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel,
A Blok, Kat:3, Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
butundunya@butundunya.com.tr Faks: 0216 456 2729

Sevgili Bütün Dünya! Destekçilerim,
Sizin yardımınızla, Sayın Prof.
Dr. Mehmet Haberal'a bir türkümü
iletmek istiyorum. Bana lütfen yar-
dımçı olunuz.

Türk insanının bağrındaki sızıdan
kopan ve gerçekte o sızının birer par-
çaları olan ağıtlar ve türküler, sık sık,
"Oooof, of" ya da "Ooooooy, oyy"
motifleriyle bezenmiştir.

Bu "Oooof, of"lar ve "Ooooooy,
oyy"lar, yüreklerden fıskıran, gönül-
lerden üflenen ve dinleyenlerin de yü-
reklerini yakan sıcak alevlerdir de ay-
rıca. Onların düzenlenmelerinden söz
ederken, işte bu nedenle "Ağıt yak-
mak", "Türkü yakmak" deriz.

Yakılan bu ağıtlar ve türküler, başa
gelen acılar karşısındaki çaresizlik
feryatları olduğu denli, uğranılan hak-
sızlıklar karşısında duyulan isyan duy-
gularının haykırılarıdır da.

Dikkat edildiğinde, Orta ve Güney
Anadolu halkının yaktığı türkülerin ve
ağıtların genellikle "Oooof, of"larla,
Karadeniz bölgesi halkının yaktığı tür-
külerin ise, genellikle, "Ooooooy, oyy"
larla "işlendikleri" görülür. Karadeniz
türkülerinde görülen bir özellik de, an-
latılan acılar arasına özellikle sıkıştırılan
ve kişileri tebensüm ettiren bir "saklı
ironi" nin varlığıdır. ("Neşteri tüfek
sandılar" örneğinde olduğu gibi.)

Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın,
aylardır kapatıldığı yerden "SUÇUM
NE ?" diye haykırması elbette, doğup,
yetiştığı bölgenin insanların yürek-
lerine de ulaşmakta ve o yüreklerde
de acılara, sızılara dönüşmektedir.
Sızılarının böylesine acı verenleri ve
haksızlıkların böylesine öfke oluşturanları
karşısında "Karadeniz uşakları"
nın duyarsız kalabilmesi, sessiz du-
rabilmesi elbette düşünülemez.

Haberal içerden "SUÇUM NE?"
diye haykırdıkça, bu haykırış kuş-
kusuz, Rize'den, Hemşin'den, Pazar'-
dan, Trabzon, Giresun, Ordu'dan yan-
kılanacaktı.

Yankılanıyor da... Karadeniz'in
birçok yöresinde "uşaklar", kendi
yaktıkları "Haberal türküleri" söy-
lüyorlar.

Ekte, benim naçizane yaktığım
"Haberal türküsü"nden birkaç bölüm
gönderiyorum. Ankara'da oturuyorum
ama, ben de Rizeliyim, ben de bir
Haberal hemşehrisiyim.

Sayın Haberal'ı hiç görmedim.
Üstelik şair de olmayan, yalnızca kimi
olaylar karşısında duyarlı olan" Cemil
Ünlütürk adında bir sade vatandaşım.
Hemşehrim Haberal için yaktığım
türkümün "Ooooooyy, oooyy"larında
bana katılırsanız, yüreğimi hem sev-
giyle, hem de umutla doldurursunuz.

"OOOY HABERAL HABERAL

Atatürk'ün evladı,
Devrimlerinden yanlı,
Gururumuz delikanlı
Seni mi yapmışlar zanlı?

Ooooooy.... Ooooooyy!

Alem tanıyor onu
Dünya sayıyor onu
Güldürmeyin uşaklar,
Haberal mi olmuş zanlı ?...

Ooooooyyyy... Ooooooyy!

Ben şaşırdım uşaklar
Haberal'i aldılar,
Elindeki neşteri
Belki tüfek sandılar,

Ooooooyyyy, oooyyy...

Hapistun gidemedun
Camiye, cenazeye
Hasret gittun babana
Biz götürdük onu
El üstünde cennete

Ooooooyy, oooyyy!

Gam çekmeyin uşaklar,
Birgün çıkar selamete
Allah kerimdur deyip,
Güvenin adalete,

Ooooooyyyy, oooyy!"

**Cemil Ünlütürk,
Ankara**

Aşağıdaki dörtlükler ise,
İzmir'den Dr. Necla Çevik'in,
Bütün Dünya aracılığıyla Prof. Dr.
Mehmet Haberal'a iletmek istediği
şirinden aldığımız bölümlerdir.

SUÇ YOK Kİ, KILIF BULUNSUN

"Suçumu söyleyin, verin cezayı"
Dedi ama savcı cevaplamadı
Kuran'dan ayetler okudu Haberal,
Ne yazık dindarlar (!) hiç anlamadı,

Aylar, yıllar geçiyor,
Müjde bir türlü gelmiyor,
Ortada suç olmayınca,
Kıltfı da biçilmiyor.

Adaleti bekliyor bak binlerce can,
Kalmadı yürekte sabıra derman,
Ne yazılmaz oldu bu acı ferman,
Artık beklemeye takat kalmadı.

Verin cezasını, atın hapise
Vatan haini (!), gerek yok söze,
İlimmiş, bilimmiş, ne gerek kime
Silivri kapıdan güneş doğmadı.

Gene de sabırlar dilerim sana,
Elbet döneceksin gerçek dünyana,
Eriyecek mumlar hep yana yana,
Ümitler capcanlı, daha solmadı.

**Dr. Necla Çevik,
İzmir**

Sevgili Bütün Dünya ailesi,

60 yaşını geçmiş emekli bir öğretmenim. Sayın Prof. Dr. Mehmet Haberal ile benim de bir gün yolum keşşti...

İzmir Karşıyaka'da oturduğum apartmanda 1964 yılından beri komşumuz olan emekli bir biyoloji öğretmeni vardı; Samiye Teyze...

Hiç evlenmemiş, uzun yıllar annesi ile yaşamış, sonra onu böbrek ameliyatında kaybetmiş, yalnız yaşıyordu. Zaman zaman işlerinde yardımcı oluyorduk, o da bize her gün fırından ekmeğimizi alırdı. Yıllar geçti, yavaş yavaş bize muhtaçlığı artıyordu. 90 yaşına yaklaşmıştı; bayramdan bayrama tebrik kartı yollayan 7-8 kuzeninden başka kimsesi yoktu.

Oturduğu daireyi, bir kuruma bağışlamasını önerdiğimde "Zaten ben de düşünüyorum, araştıralım" dedi.

Öğretmen olduğu için eğitimle ilgili bir yerler düşündüm, sıcak bakmadı. Sonra bir gün "Organ Nakli ve Yanık Tedavi Vakfı'nın Karşıyaka'da bir hastane yaptırdığını duyunca, annesinin adına diyaliz odası yapılabilir gibi bir düşünceyi Samiye teyzeyle paylaştım, hemen kabul etti. Doktor raporu, noter işleri halledildikten sonra "Başkent Üniversitesi Zübeyde Hanım Hastanesi"ni haberdar ettik.

Ne yazık, kısa bir süre sonra Samiye Teyze banyoda düşüp hastalandı, felç mi kalça kırığı mı, bilemedik; akli başındaydı. Hemen hastaneyi arayıp ambulans istedik. Önce vasiyetin fotokopisini istediler, hastaneye gittiğimizde bizi koridorda beklettiler, hastamızın üzeri bile örtülmedi. Gelen bir doktor adeta uzaktan bakarak "Felç bu, bizde nöroloji bölümü yok, kabul edemeyiz" dedi.

Rica minnet ambulansı tekrar kullanmamıza razı oldular. Çok moralimiz bozulmuştu, yolda Ege Üniversitesi'nden eski bir öğrencisini aradık, profesör olan hanım bizi kapılarda karşıladı, bütün tetkikleri tıkr tıkr yapıldı, hafif bir

felçti, kısa sürede eve döndük, ama Başkent Üniversitesi'ndeki davranış aklımızdan çıkmıyordu.

Samiye teyzeyi teselli için "Bak ne iyi paranın yapamadığını öğretmenliğin başardı" diyordum ama ben de sebep olduğum için rahatsızdım. Ankara'da Başkent Üniversitesi Rektörü'ne durumu anlatan bir mektup yazdım. "Keşke arayıp akıbetini sorsalardı, bunları unutturduk" dedim.

Rektör Sayın Mehmet Haberal idi, tanımıyordum ama bir hafta sonra yazılı cevabımı alınca Samiye teyze çok mutlu oldu, ama ben daha fazla sevindim.

Sonradan duydum, bütün hastane personelini gece yarısı toplantıya çağırmış, epeyce kimse yerinden oynamış. Hastane yönetiminden bir heyet Samiye Teyze'nin ziyaretine geldi. Ondan son-ra her rahatsızlığında Samiye Teyze'ye prensesler gibi bakıldı. Bana da Samiye Teyze ile birlikte kocaman çok şık iki yapma çiçek gönderdiler, hâlâ evimin en güzel köşesini süsler. Ayrıca hastaneye talimat verilmiş bir yıl boyunca kendim için her gişimde vermeme gereken katkı payının yarısını aldılar.

Yaklaşık bir yıl sonra (11 Kasım 1997) da 90 yaşında, Samiye teyzeyi kaybettik, aydınlıklar içinde olduğundan eminim. Gerekli işlemler yapıldıktan sonra evi Başkent Hastanesi'ne

07 Şubat 1997

Sayın Semra NOMAK
1744 Sokak No:8/4
Karşıyaka, İZMİR

28 Ocak 1997 tarihli mektubunuzu aldım, teşekkür ederim.

Mektubunuzdan öğrendiğim üzere; Saime Berksoy hanımefendiye yapılan, müessesemize yakışmayan davranışlardan büyük üzüntü duydum. Gereği için arkadaşlarıma talimat verdim. Hanımefendinin her zaman Hastanemizde tedavisi sağlanacaktır. Kendisine geçmiş olsun dilekleriyle, Size tekrar teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mehmet HABERAL
Rektör

devrettik, onlar da tadilattan sonra orayı "Konukevi" olarak düzenlediler, 12 yıldır da hala misafirhane olarak kullanıyorlar

Şimdilerde herkes Haberal Hoca'nın doktorluğunu konuşuyor, kim bilir benim gibi kaç kişinin daha onun "insan yönü" ile ilgili anıları vardır. O nun tutsak olduğunu düşünürken, "insanlığından bizi mahrum ettikleri için" öfkem, üzüntüm sınırsızlaşıyor, kalbim kanıyor adeta.

Tanrı yardımcısı, yardımcımız olsun.

Semra Nomak,
Altıncıy Evleri, 13-13
Yağcılar Köyü, Urla-İzmir

Kenan Demirkol
GDO:
ÇAĞDAŞ ESARET

KAYNAK YAYINLARI

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

Hazırlayan: Saniye ÖZDEN

İlk Dersimiz Türkçe

Bu ay köşemizi dilimizde yer etmiş yabancı sözcüklerin karşılıklarına ayırdık. Bilginizi sınavın.

- 1 Agraf (Fr.)**
a-Denetçi
b-Sözleşmeli
c-Karşı akın
d-Konca, kopça
- 2 Bandıra (İta.)**
a-Alındı belgesi
b-Hekim danışımı
c-Gemi bayrağı
d-Gazinoda eğlenme
- 3 Cıvata (İta.)**
a-Yarışma
b-İri başlı vida
c-İskambil oyunu
d-İçbükey
- 4 Voynuk (Bul.)**
a-Ahır hizmetlisi asker
b-Yosma
c-Kekikli yemek
d-Bir uyuşturucu
- 5 Tabu (Fr.)**
a-İlaçla sağaltım
b-Ekşi içecek
c-Balık türü
d-Dokunulamaz, eleştirilemez
- 6 Üniter (Fr.)**
a-Birlik, birleşmiş
b-Madeni sesli çalgı
c-En üstün
d-Geleneğe bağlılık
- 7 Şamandıra (Yun.)**
a-Tatlı çörek
b-Tekne bağlanan fıçı
c-Eşcinsel
d-Modacı
- 8 Sabotaj (Fr.)**
a-Asetilenli lamba
b-İmalat
c-Baltalama
d-Doğrama
- 9 Haç (Erm.)**
a-İstavroz
b-Yalıtım
c-Sargı
d-Eğri
- 10 Gang (Fr.)**
a-Pars türü
b-Yırtmaçlı ceket
c-Eğlencede eklenen nükte
d-Pencere düzeni
- 11 İskaça (İta.)**
a-Kuş türü
b-Gemi direği yuvası
c-Sarı çiçekli bitki
d-Müzik yapıtı
- 12 Fabl (Fr.)**
a-İdeal durumda olan
b-Birgözelı canlı
c-Koşuk biçiminde öykü
d-Kalın sicim
- 13 Efektif (Fr.)**
a-Dalavere
b-İsterik
c-Sofa
d-Nakit para
- 14 Damacana (İta.)**
a-İletişim bağlantısı
b-Büyük şişe
c-Kan gözesi
d-Eğitici oyuncak
- 15 Çerezlik (Yun.)**
a-Üniversite uzmanı
b-İtalyan makarnası
c-Mahkeme salonu
d-Atıştırılmalık yiyecekler

(Fr.) Fransızca, (İta.) İtalyanca, (Yun.) Yunanca, (Bul.) Bulgarca, (Erm.) Ermenice

Yanıtlar:
149. sayfa

TÜRK DİLİ

Orhan Velidedeoğlu

Arabesk

Nedir bu “Arabesk”? Nereden gelir? Nasıl tanımlanır?.. Fransızca ‘arabesque’ den dilimize giren ‘arabesk’ sözcüğü ‘Arab’ ile Latince ‘-esk’ ekinden oluşturulmuştur: “Arab-esk”. Bu ek, ‘gibi’, ‘benzeri’, ‘biçimi’ anlamlarını taşır.

‘Arap gibi’, ‘Arap benzeri’, ‘Arap biçimi’ demektir; resimde, mimari süslemelerde, raks/dans figürlerinde kullanılır.

“Arabesk müzik” de Arap müziğine benzer, “Arap biçimi müzik” demektir.

1960’lardan sonra türetilen bu biçim müziğe o yıllar “dolmuş müziği” denirdi. Ankara, Ulus Meydanı’ndan kalkan dolmuşta, sürücünün kontağı çevirmesiyle birlikte radyoda yöre kent halkının yoksulluğunu, ezilmişliğini,

dışlanmışlığını dile getiren ve bu kesimi daha da karamsarlığa sürükleyen yaygın bir müzik, Kızılay’da inene kadar “ya sabır” çektirirdi.

O yıllarda böyle bir müziğe yatkın halkın dili de “arabesk” demeye elvermez, “Arabeks” derlerdi.

“Arabeskçi” sözü ise müzik kültürü olmayan, zevksiz, görgüsüz anlamında kullanılırdı.

Halk böyleydi de TV sunucuları nasıldı? Daha birkaç yıl öncesine kadar bazı sunucular “Arabesk müziği sanatçısı...” diyorlardı; atv’de yayımlanan bir programın altyazısında da “Türk halk müziği” dercesine, “Arabesk müziği sanatçısı” yazılması dikkat çekiciydi.

**

Tarihçi Yılmaz Öztuna arabesk müzik için şöyle der:

“Arabesk, köyündeki saf, tertemiz

çevresinden kopmuş, şehre gelmiş, bambaşka bir hayat tarzıyla karşılaşmış, adapte olamamış, sıkıntılara düşmüş, fakat şehirli olmaya azmetmiş bir kitlenin dinlediği müzik. Birkaç yıl sonra bunun da modası geçecektir.”

Yılmaz Öztuna’nın 1980’lerde söylediği bu söz üzerinden değil birkaç, 25 yıl geç-mesine karşın arabesk, belli bir kesimin müziği oldu.

Ünlü piyanist ve besteci Fazıl Say, işte bu arabesk müziği yapanı da dinleyeni de aşağılayan bir konuşma yapmış... Sen misin arı kovanına çomak sokan... Konu sıkıntısı

çeken köşe yazıcılarına (Sait Faik böylelerine “yazar” değil, “yazıcı” derdi) gün doğmuş...

Oysa, Müzik tarihçisi ve yazar Murat Bardakçı ne diyor?

“Fazıl Say arabesk konusunda öyle bir söz etti ki, hâlâ tartışılıyor...”

“Geçen gün gazetenin polemik sayfası için bu konuda ne düşündüğümü sormuşlardı, Fazıl Say’ın haklı olduğunu yazmıştım...”

“Müzikte ‘arabesk’ dendiğinde Batının anladığı, bizdeki gibi elemli ve dertlerle, tasalarla dolu sözler ve baygın bir melodi değil, sadece oryantal ezgidir.”

“Bizim arabeskimiz ise Arap müziğinin ucuz ve son derece basit bir taklidinden ibarettir.” (Haber Türk, “Hâlis Arap müziğini arabesk sanıyoruz”, 23 Temmuz 2010)

“Bizde arabesk yoktur, arabesk

Tarihçi Yılmaz Öztuna’nın birkaç yılda geçer dediği arabesk, aradan 25 yıl geçmesine karşın belli bir kesimce sürdürülüyor.

zannettiğimiz müziğin temelinde, bazı müzisyenlerimizin Arap müziğinden yaptıkları çalıntılar yatar.” (HT. 28 Temmuz 2010)

**

Fazıl Say’ın diline yansıttığı düşünceleri de musiki gibi coşkulu. İnadıklarını eğip bükmeden, doğrudan aksettiriyor. Yıllar önce etkili konuşma dersleri verdiği dönemlerde katılımcılara anlatırdım: Bir insanın yalancılığına yüzüne vururken “yalan söylüyorsunuz!” demek de var, “söylediklerin doğru değil!” demek de. Bu, kişiye göre değişen bir biçem sorunu.

Önemli olan, Fazıl Say’ın neyi nasıl söylediği değil, ne yaptığıdır. O, müziği kadar ülkesini, ülkesinin sorunlarını düşünen; geleceği karanlık gören bir kültür adamı, bir aydın. Kaygısını -biraz sertçe de olsa-yansıttığı düşünceleriyle ortaya koyuyor. Beğ-

Tarihçi Yılmaz Öztuna

42 ülkenin 326 şehrinde 700 kez Türkiye'yi tanıtan ve kendisini dakikalarca ayakta alkışlatan Fazıl Say, sıradan bir müzisyen değil, ülkemizin gurur abidesidir.

nilse de beğenilme de bu kaygılar bir gerçek. Türkiye'de bugünkü müzik anlayışıyla ülke insanı gelişemez. Ülkemizde, yalnız müzik alanında değil, sanat alanlarının tümünde belirgin bir yozlaşma var.

1950'lerde Ankara Atatürk Lisesi'nde özel müzik odası vardı. Öğretmenimiz kompozitör Kemal İlerici, dersini piyano başında yapar, bastığı beş-altı tuşun seslerinin notalarını sorar; ders sonuna doğru bizlere kısa bir klasik parça çalardı. Bir başka öğretmen Saadet hanım, zaman zaman birkaç sınıfın öğrencisini okulun konferans salonunda toplar, opera aryalardan oluşan konserler verirdi.

Bugünün okullarında müzik ders-

televizyonlarda belli gün ve saatlerde klasik müzik yayınları yapılırdı. Rahmetli Nevin Alaçam unutulabilir mi? Onun senelerce yaptığı açıklamalı klasik müzik yayınlarıyla zenginleştirdiğim koleksiyonumu hâlâ saklar, zaman zaman dinlerim.

Evet, kişinin söylediğinden çok, ne yaptığı önemlidir.

Ne yapmış Fazıl Say?..

Son altı yıl içinde 2 büyük oratoryo, 2 büyük senfonik eser, 1 keman konçertosu, 2 piyano konçertosu, 5 solo piyano eseri, 1 bale müziği, 2 Bach uyarlaması, 4 film, 1 tiyatro müziği bestelemiş; yine aynı süre içerisinde topluma 10 CD, 2 DVD, 12 nota sunmuş...

Bütün bu verimliliğinin yanında Fazıl Say, yine bu altı yılda 42 ülkede 326 şehirde 700 konser vermiş.

Sayın Ali Sirmen'in Cumhuriyet gazetesinde verdiği bu rakamlar gösteriyor ki, 42 ülkenin 326 şehrinde 700 kez Türkiye'yi tanıtan ve kendisini dakikalarca ayakta alkışlatan Fazıl Say, sıradan bir müzisyen değil, ülkemizin gurur abidesidir.

Ne yapmış Fazıl Say?.. Bir başka yanıt da, Sayın Zeynep Oral'ın o güzel Türk-

leri ne durumda? O öğretmenler nerede? Radyo ve televizyonlarda klasik müzik yayınları ne oldu?... Yakın zamana kadar radyo ve

çesi ve kıvrak anlatımıyla Salzburg'dan geliyor: (*Salzburg'da Duygu Patlaması*. Cumhuriyet, 29 Temmuz 2010)

İki bin üç yüz kişilik dev bir salon; ağzına kadar dolu. Avusturyalı ve Alman dinleyiciler çoğunlukta. Fransa, İtalya ve Baltık ülkelerinden gelenler de var. Türkiye'den katılım az... Fazıl Say, Sacha Goetzel yönetimindeki Borusan İstanbul Filarmoni Orkestrası eşliğinde Salzburg Festivali'nin açılış konserini veriyor...

"Şef yerini aldı, baget kalktı ve Ulvi Cemal Erkin'in "Köçekçe"sinin ilk notaları... Soluğumuzu tuttuk. Şefin beden dili coşkuyu dışa vuruyor zaten..."

"Salonda Doğu'dan gelen esintinin Batı'yla kucaklaşması hemen kabulendi... O coşku dolu Köçekçe bittiğinde salon alkıştan inliyordu..."

Sonra, Festivalin Fazıl Say'a ısmarladığı bestelere sıra geliyor; Dortmund'da dünya prömiyeri yapılan "İstanbul

Senfonisi; ABD'de Borusan Dörtlüsü'ne büyük ödül kazandıran "Yaylı Sazlar Dörtlüsü"... Arkadan "Nirvana Ya-mıyor"...

"Gözlerim piyano başında kendisiyle savaşıyor, kendisiyle dövüşüyor Fazıl'da. Zaman zaman piyano yine saz gibi kullanıyor. Çelişkiler, çokseslilik, tekseslilik, renklerin çatışması iç içe... Eser sona erdiğinde..."

Evet, eser sona erdiğinde iki bin üç yüz kişi bir anda ayağa fırlıyor ve insana bitmeyecekmiş gibi gelen 16 dakika çılginca bir alkış...

"Mozart'ın kentinde Mozart'ın 12. Piyano Konçertosu'nun solisti yine Fazıl Say! Artık orkestra, şef ve solist kanatlanmış durumdadır! Biz ölümlü dinleyicileri de uçuruyorlar... (...) Konser bitti ama dinleyici orkestrayı bırakmıyor..."

Sacha Goetzel, "Türk ruhunu harika yansıtıyor" dediği "Köçekçe" ile tekrar sahnede. Bu kez herkes, hem dinleyici hem orkestra daha da coşmuş durumda...

"Şu anlattığım sürecin her anında gözyaşlarımı zor tuttum. Kimi zaman da tutamadım zaten!..."

"Tam bir duygu patlaması yaşıyoruz!..."

**

Ara ara özetleyerek alıntılıdığım bu yazıyı okurken son satırlarda aynı

Fazıl Say

duygu patlamasını ben de yaşadım.

Fazıl Say, bir Türk müzisyen... Avrupa'nın ortasında, Salzburg gibi her köşesine müzik sinmiş bir kentte, Anadolu'nun öz seslerini; türkülerimizin o renkli, o cıvıl cıvıl seslerini Ulvi Cemal Erkin'in Köçekçe'siyle iki bin üç yüz müzik severe tekrar tekrar dinleten ve 16 dakika ayakta çılgınca alkışlanan bir yetenek, bir deha; onurumuz!...

Konserlerinde ruhunda yoğurduğu o ilahi sesleri yalnızca parmaklarıyla değil, benliğinden kopup taşan bir coşkuyla tuşlara yansıtan ve o coşkuyu

dinleyicilerine de duyumsatan bir müzisyen.

Coşku onun karakteri.
O coşku olmasa, Fazıl Say olmazdı ki!.. •

**

Not: Köçekçeler, Anadolu ve Rumeli'nin dans etmeye elverişli, kıvrak nağmeli halk türküleridir. Yukarıda sözü edilen "Köçekçe [köçekçeler]" Ulvi Cemal Erkin'in 1943'te karçıgar ve hicaz makamlarındaki eski köçekçelerden esinlenerek bestelediği bir orkestra süütidir.

orhanvelidedeoglu@butundunya.com.tr

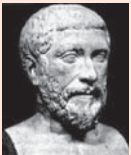
MÜZİK ÜZERİNE İLK DÜŞÜNCELER

Müzik üstüne ilk düşünceleri, MÖ 6. yüzyılda biri eski Yunan'da, diğeri eski Çin'de yaşamış olan Pythagoras ve takipçilerinde buluyoruz.

KONFÜÇYÜS müziği "tonların bir verimi" diye tanımlar. Ona göre "Müzik, gök ve toprak arasında bir ahenktir. Müzik gökten meydana gelir. İnsanla varlık arasında müzik yoluyla bağ kurulur: Tonların etik bir etkisi vardır. Ahenkle oluşturulan müzik iyi ruhları yönetir, insanı etkileyen fena tonlar bozuk bir hava yaratır. İyi tonlar insana tesir eder ve iyi bir hava yaratır. Müziğin etkisi

yalnızca tek tek insanlarla sınırlı kalmaz, bütün toplumu, hükümetin yönetimini, tüm ülkeyi, ülkedeki işleri de kapsar. Müzik bozulursa, tüm bu şeylerde bozukluk meydana gelir."

PİSAGOR müzikteki uyumun tamamıyla sayıya dayandığını, tellerin ya da borunun uzunluğu ile onlardan çıkan ses perdeleri arasında matematik bir bağlantının olduğunu bulgulararak öne sürer. Bu buluşunu o, yıldızlar, güneş ve ay gibi gök cisimlerinin yeryüzüne uzaklığına da uygulayarak evrenin uyumlu sesler veren bir birlik oluşturduğu kanısına varır. Pisagorcular, müzikteki ahengin etkilerini

de sayıya dayandırıyor. Yerinde kullanıldığı takdirde müziğin sağlığa büyük yardımı olacağını kabul ediyor; vücudun temizlenmesi için nasıl hekimlik sanatı araç ise, ruhun temizlenmesi için de müziğin araç olduğunu söylüyorlardı.

Başlığı Uzun Kendisi Kısa Bir Hukuk Yazısı...

Tutuklama adaletin gerçekleşmesi amacıyla başvuru olan bir yöntemdir. Bir ceza değildir.

Nasıl ceza olsun ki? Tutuklu, sanıktır; yani suç işleyip işlemediği saptanmamış insandır. Çok ağır suç işlediği yolunda kesin kanıtlar bulunuyorsa, kaçma olasılığı varsa ya da dışarda bulunması suç kanıtlarını yok etme tehlikesi doğuruyorsa bir sanık tutuklanabilir. Ama bu nedenler ortada yoksa sanığı tutuklamak kendisine peşin ve haksız ceza uygulamak olur. Sanık aklanırsa ne olacaktır?

**

Sanık tutuklanmıştır; davanın açılmasını bekliyor; bir ay, üç ay, beş ay, on ay, on beş ay?

Daha ne kadar bekleyecek?

Tutuklama artık tutuklama olmaktan çıkmış, ceza niteliğine dönüşmüştür. Eğer, elde kesin kanıtlar varsa, bir davayı kısa sürede açmak çok zor olmasa gerektir.

Davayı sürüncemede bırakarak sanığın tutukluluğunu sürdürmek suçsuz insanı cezalandırmak anlamına gelmez mi?

Sanığın bir avukatı var. Avukat, yargıç ve savcı ile birlikte yargılama üçgeninin bir köşesini oluşturur. Bu avukat tutuklanır.

Tutuklanan avukat da kendisine avukat tutar. O avukat da tutuklanır mı? Sanığın avukatının avukatını da tutuklama yoluna gitmek adaletin üç köşesinden birisini yok etmeye çalışmaktır ki anlamı pek ağırdır.

**

Hukuku hukuk dışına çıkararak kullanmak, hukukun hukukluğunu çiğnemektir. Kimseye böyle bir yöntemi uygulamak için fırsat tanımamalı; çünkü böyle yöntemler, her şeyden önce devletin "dirlik düzen" anlayışına ters düşer; devlet yönetiminin ve yöneticilerinin zararına en büyük yatırım olur.

İlhan Selçuk

(29 Mart 1982 tarihli yazısı)

Cumhuriyet

Cüneyt Arcayürek'in

20- 08 - 2010 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesi'nde

Yayımlanan Yazısı

Avcı Bulundu, Savcı da Bulunacak mı?

Hanefi Avcı, toplumun kimi konulardaki gerçek bilgi açlığını bir ölçüde gideren “Haliç'te Yaşayan Simonlar, Dün Devlet, Bugün Cemaat” adlı kitabındasık sık şu tümceyi kullanıyor:

“Bu da ayrı bir kitap olacak kadar önemli bir olaydı...”

Avcı'nın bu değerlendirmesine gönderme yapmak gerekirse, kitabın pek çok yerinde biz de, “bu da ayrı bir yazı konusu olur” dedik.

Genel bir değerlendirme ile başlamak gerekirse...

Avcı, kitabı samimi bir dille ve açık yüreklilikle kaleme almış...

Özellikle mesleğinin ilk yıllarındaki sola bakışı, sola ilişkin düşünceleri o dönemin polis kadrolarının nasıl yetiştirildiği konusunda ciddi fikirler veriyor. Bu ayrı yazı konusu!

Avcı'nın yaşam çizgisi ayrıca Türkiye'nin kendi içinde pek çok “Berlin duvarı” olduğunu, bunlardan biri yıkıl- sa ötekinin inşa edildiğini gösteriyor.

Kitabın özellikle ikinci bölümünde

adeta haykırıyor: Devlet çıplak!

34 yıl boyunca Emniyet'in de-ği-şik katlarında görev yapan Avcı'nın AKP iktidarına bakışı daha özgeçmişini anlatırken netleşiyor:

“2003 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'na atandı. Burada yaptığı yolsuzluk operasyonları hoş gitmeyince 2005 yılında geçici olarak, 2006 yılında ise asaleten Edirne İl Emniyet Müdürlüğü'ne getirildi.”

Kitabın tartışılan bölümü 397. sayfadan başlayan “Cemaat”. Avcı, somut örneklerle, bazen isim vererek, bazen iddialarını doğrulayacak kanıtların ye-

rini göstererek devletin “ele geçirildiğini” söylüyor. Ancak ikinci bölümü iyi anlamak, neden-sonuç bağlantısı kurmak için birinci bölümü de okumak, dikkate almak gerekiyor.

Avcı iki bölümü şöyle bağlamış: “Bu kitabın birinci bölümünde devlet kurumlarının kof olduğunu, basit sorunları bile çözme yeteneğine sahip olmadığını anlatmaya çalıştım. Bu bölümde ise bir cemaatin birkaç adamın çalışması sonucu her şeyin yerle bir olduğunu, koca devletin içten içe eridiğini, adalet ve güvenlik kurumlarının adaletsiz ve güvensiz hale dönüştüğünü, bu durumun farkında olan devlet görevlilerinin buna karşı durmadığını anlattım. Bir grup koca bir devleti teslim aldı. Devlet içten içe çatırdıyor, birileri yönetimi ele aldı ve kimse devlet gücünü kullanan bu kişilere dur diemiyor. Birkaç cemaat imamı devlet yetkilerini gasp etti. Bu nasıl bir devlet geleneğidir?”

Bu saptamayı yapan kişi, kendi deyimiyle “Emniyet'te teknik-elektronik istihbaratın kurucusu!” Bir başka deyişle devletin pek çok şeyini bilen kişi.

Avcı, halen Ergenekon davalarına bakan özel yetkili mahkemeler için şunu söylüyor:

“Özel yetkili mahkemelerin tüm hâkim ve savcılarını emsali hâkim ve savcılarla değiştirilmelidir, bu sağlanmadan cemaate muhalif olan hiç kimsenin özgürlüğü ve hayatı güvencede olamaz. Uzun süreden beri cemaat, sistemin hassasiyetini kullanıp son 5-6 yıl içerisinde tavassutla her hâkim ve

savcı kararlarında özel yetkili mahkemelere belli oranda cemaate mensup hâkim ve savcılarını yerleştirmiştir.”

Avcı'nın adalet mekanizmasına, polis-adliye ilişkilerine yönelik saptamaları da ayrı birkaç yazı konusu...

Burada şu karşılaştırmayı yapmadan geçemeyeceğim:

Ergenekon'da kimliği belirsiz, geçmişini karanlık, dosyaları adı suçlarla kabarık kişilerin yazdığı bir mektup bile dava konusu olurken; uzun yıllar istihbaratın başında bulunmuş bir polis müdürünün bu açıklamaları ne olacak?

Birkaç cemaat imamı devlet yetkilerini gasp etti. Bu nasıl bir devlet geleneğidir?

Avcı, devlet bir cemaat tarafından ele geçirildi, kadrolar tutuldu diyor ama; Mustafa Balbay Ergenekon iddianamesinde (sayfa 985-986) Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'le kadrolaşmaları görüşmekle suçlanıyor.

Kendisine cumhurbaşkanlığı önerisini getiren Ecevit'e bile eyvallahı olmayan Şezzer, Balbay'la kadrolaşma konuşacak!

Hiçbir belgesi olmayan bu suçlama bile iddianame konusu olurken Avcı'nın isim ve kanıt yeri göstererek yaptığı açıklamalar ne olacak?

Gerçeği ortaya koyan bir Avcı çıktı... Acaba gereğini yapan bir savcı çıkacak mı? •

Süheyl Batum'un

17- 09 - 2010 ve

20- 09- 2010 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesi'nde

Yayınlanan Yazıları

Referandum ve meşru olmayan halk oylaması

Halkoylamasının sonucu ortaya çıktı. Yüzde 42 “hayır” oyunun içinde ne kadarı CHP'nin oyu ya da CHP başarılı mı, başarısız mı; nerede başarılı, nerede başarısız, bunların hepsi değerlendirilecek. Ayrıca, evet, halk kararını verdi.

Ancak yine de bir şeyi söylemek, bence zorunlu. 12 Eylül halkoylaması, kesinlikle bir referandum değildi.

Eğer referandum niyetine yapılmış bir oylama idiye de, kesinlikle “gayrimeşru bir referandum” idi. Tek bir kişi bile, bunun tersini söyleyemez. Başbakan bunu bilmeyebilir, doğruyu söyleyebilir, birileri inandırmış olabilir. Sözüm ona liberal aydınlar yani yandaş aydınlar(!) ve gazeteciler(!) yalan söyleyebilirler. Ama yine de 12 Eylül günü yapılan oylamaya benzer tek bir örnek bile gösteremezler. Demokratik ülkelerde bunun gibi yapılmış olan bir tek örnek yoktur.

Olamaz da! Neden mi?

Referandum, belirli yol ayrımlarında, önemli kararların alınması durumunda, halka ne düşündüğünü, ne istediğini sormak, doğrudan kararını vermesini sağlamak için kullanılan bir yöntemdir.

Örneğin “anayasa yapılırken” ya da “AB’ye girelim mi” gibi önemli konularda. Böylece halk, Meclis aracılığı ile değil, temsili organlar aracılığı ile değil, doğrudan doğruya kararını vermektedir. İşte bu nedenle referandum, çok demokratik bir yöntemdir.

Ancak demokratik ülkelerin

tümünde, referandum uygulamasına her zaman rastlanmaz.

Neden mi?

Çünkü bazen referandum yöntemi öyle bir kullanılır ki, demokratik bir yöntem derken, bir bakmışsınız, dünyanın en antidemokratik usulü oluvermiş. Ve “halk doğrudan karar veriyor zannederken, kötü niyetli bir iktidar kendi diktatörlüğünü kurmak için yararlanıvermiş”.

Örneğin bir bakarsınız, bir diktatör, kendi mutlak iktidarını kurmak ve devam ettirmek için, ya da kendi istediği ya da kendi iktidarı için zorunlu gördüğü bir kararı ya da kuralı kabul ettirmek için, referandum görüntüsü altında “tamamen demokrasi karşıtı bir uygulamaya” başvurur. Hem de “referandum yapıyorum” deyip halkı kandırırken. Aynen “bu oylamada” olduğu gibi...

Pekiye, bir halkoylamasının “demokratik olup olmadığını” yani “gerçek bir referandum” olup olmadığını nasıl anlayabiliriz?

Çok basit!

Dört noktaya bakarız.

- 1) Amacına,
- 2) Hazırlanış usulüne,
- 3) Uygulanış biçimine ve
- 4) İçeriğine.

Yani bir referandum mu yapıyor, bu dört noktaya dikkat edersiniz.

Hangi ülkede uygulanıyor olursa olsun. Eğer bu “dört noktada da, demokrasiye, çoğulculuğa uygun bir anlayış geçerli ise”, bu bir referandumdur. Ve kesinlikle demokratik bir yöntemdir. Sonucu ne

olursa olsun. Eğer tam tersi geçerli ise yani “dört noktada da, bu halkoylaması, demokratik usullere ve çoğulculuk anlayışına uygun değil ise”, kim ne derse desin, ya “bir referandum değildir” ya da “gayrimeşru bir referandumdur”.

Ve bu dört noktanın tümünün de, birbirine bağlı unsurlar olduğunu unutmamak gerekir. Yani bu dört noktanın bir tanesi bile “yanlış” ise ya da “özellikle kötü kullanılmış” ise,

Bazen referandum yöntemi öyle bir kullanılır ki, demokratik bir yöntem derken, bir bakmışsınız, dünyanın en antidemokratik usulü oluvermiş.

bu uygulamadan demokratik bir referandum çıkartmak mümkün değildir.

Bu dört unsur kısaca bir gözden geçirelim! İlk önce amacına bakalım.

Bir referandumda, “amaç, gerçekten de sadece halkın kararını sormaktır”. Bu nedenle devlet örgütü, kesinlikle oylamanın bir tarafı değildir. Yani örneğin “AB’ye girelim mi” tartışmasının bir tarafında devlet yer

almamalıdır.

Aynı şey, anayasa yapımı için de geçerlidir. Diğer tüm referandum konuları için de. İktidar partisi, siyasal parti olarak yer alır, ama Devlet örgütü asla. Devlet gücü asla.

Gayrimeşru bir referandumda ise, görüntü ne olursa olsun, amaç, gerçekte iktidarın kendi istediğini

Gayrimeşru bir referandumda ise, görüntü ne olursa olsun, amaç, gerçekte iktidarın kendi istediğini halka onaylatmaktır. Böylece kendi iktidarına ya da kararına görünüşte demokratik bir meşruluk kazandırmaktır.

halka onaylatmaktır. Böylece kendi iktidarına ya da kararına görünüşte demokratik bir meşruluk kazandırmaktır.

Aynen bizdekinde olduğu gibi.

12 Eylül oylamasında olduğu gibi. Ve bu nedenle de, bu durumda, Devlet, doğrudan doğruya oylamanın bir tarafı olur. Ve kararın kendi istediği

yönde çıkması için, elinden gelen her şeyi yapar.

Aynen 12 Eylül'deki uygulamada olduğu gibi.

Devlet televizyonu TRT'ler, Başbakan, bakanlar, yalancı törenler, Emniyet, valiler, kaymakamlar, Fak-Fuk Fon, Kızılay, çevre teşkilatı.

Aynen bizde olduğu gibi. Üstelik gerçek amaç farklı olduğu için, dünyanın en ahlaksız uygulaması haline dönüşür.

Çünkü demokrasi dışı bir uygulamayı "ne yapalım halk böyle istedi, halk karar verdi"ye dönüştürür.

Aynen bizdekinde olduğu gibi.

12 Eylül oylamasında olduğu gibi.

Çoğumuz, yüzde 42 "hayır" oyunun dağılımını aşağı yukarı biliyoruz. CHP de biliyor. Bizler bu yüzde 42 oyun, hiç de az olmadığını da biliyoruz. MHP'nin yüzde 16 oyunun en azından 10 – 11'inin neden "evet" verdiğini, neden "evet"e kaydığını da biliyoruz. Hepsini tartışacağız da...

Ama her şeyin başında da 12 Eylül halkoylamasının bir referandum olmadığını, eğer referandum olduğunda ısrar edenler varsa da bunun "gayrimeşru bir referandum" uygulaması olduğunu da biliyoruz. Neden mi? Gerçek bir referandum, gayrimeşru bir referandum taklidinden ayıran 4 nokta olduğunu söylemiştim; amacı, hazırlanış biçimi, uygulama biçimi ve içeriği.

Birinci unsurdan söz etmiştim. Halkoylamasının referandum olup olmadığını belirleyen ikinci nokta ise hazırlanış usulüdür.

Başta ne demiştik? "Referandum, belirli yol ayrımlarında, önemli kararların alınması durumunda, halka ne düşündüğünü, ne istediğini sormak, doğrudan kararını vermesini sağlamak için kullanılan bir yöntemdir". Böylece halk, Meclis aracılığı ile değil, temsili organlar aracılığı ile değil, doğrudan doğruya kararını vermiş olur.

Oysa 12 Eylül oylamasına bakın. Tamamı birbirinden farklı 26 soru. Bir tarafta yargı, diğer tarafta sözde haklar. Ve tümüne tek yanıt. Aynen 12 Eylül 1982 referandumunda yapıldığı gibi; hem anayasanın, hem Kenan Evren'in oylandığı gibi.

O zaman da halkın neye oy verdiği bilinmemişti. Aralarındaki tek fark, o dönem halkın yüzde 92 si "evet" demişti, bugün yüzde 58'i "evet" dedi. Ve neye dediği bilinmeden. Neye verdiğini bilme olanağı olmadan.

Referandumu "taklidinden, demokratik görünümlü ahlaksız uygulamadan" ayıran üçüncü fark ise uygulanma biçimidir. Yani "halktan bir konuda karar vermesi isteniyor" ya, işte bunun için, gerçek referandumlarda, her iki tarafa da "eşit olanaklar" verilir. Eşit süre verilir. Eşitlik tanınır. Hem de her alanda, halkın bilgilendirilmesialanında da propaganda konusunda da.

Böylece halk önce "evet"i dinler,

sonra "hayır"ı. Tam olarak anlamayabilir. Anlamadı mı? Bir daha dinler, bir daha dinler, yine dinler. Eşit sürede ve eşit olanaklarla dinler. Ve bilgilenir. Ve bir karara varır. İşte bu karar doğrudur. "Neden öyle karar verdin?" diye sormazsınız da. Bunu sormaya hakkınız yoktur.

İşte bu nedenle bu "eşitliğin korunmasını" da tüm hukuksal ve siyasal kurumlar da hatta medya da sağlamakla yükümlüdür. Ama en çok devlet bu eşitliği korur. Ve zaten gerçek bir demokrasiyi, baskıcı devletten ayıran en önemli fark da budur. Ve gerçek referandumu, sahte referandumdan, gayrimeşru oylamadan ayıran en önemli fark da budur.

Şimdi bir de 12 Eylül 2010 oylamasına bir daha bakın. O gerçek referandumu, sahtesinden ayıran "eşitlik kuralı" nasıl işlemiş, bir bakalım.

Televizyon yayınlarına bakalım. Acaba her gece en azından bir kanalda, hem de bırakın yandaş kanalları, tümünde, bir Bakan ya da Başbakan çıkıp tek taraflı beyin yıkamış mı, yıkamamış mı?

Önemli bir haber kanalının yöneticisi, iki kez Başbakan'ı, üç kez de Bakanları çıkarttığı için, kendi içlerinden bir arkadaşları, "bu kadarı ayıp" deyip, CHP liderini çıkartmış mı, çıkartmamış mı? Hem de açıkça itiraf ederek.

Medyası böyle de acaba devletin tüm kurumları, TRT'si, valileri, kaymakamları, emniyet müdürleri, tüm kurumları, RTÜK'ü nasılmış

Haydi Lagendijk'i boş verin. Ama Ria Oojmen'e bir sorun bakalım. Demokratik ülkelerin bir tekinde, böyle eşit olmayan bir referandum gösterebiliriz bakalım. Tek bir örnek. Bir tanecik. Sonra geri kalanı konuşuruz. Demokrasiyi de konuşuruz, hukuk devletini de.

acaba? Doğrudan taraf tutmuşlar mı, tutmamışlar mı?

Sürüyle örneği görülmüş mü, görülmemiş mi? Valiler, kaymakamlar, emniyet müdürleri, pankart bekçiliği yapmış mı, yapmamış mı?

Eskişehir Valisi, tüm memurları, Başbakan'ın mitingine zorla göndermiş mi, göndermemiş mi? Ankara Belediyesi 50.000 kişilik iftar verip, Başbakan katılıp, dağıtılan yemeklerim üstünde "evet"

yazdırılmış mı, yazdırılmamış mı?

Hem de yasak olduğunu bile bile! Eyüp Savcısı bile, televizyonda tek taraflı propaganda yapmış mı, yapmamış mı?

Tüm bunları düzeltmekle yükümlü, "halkoylamasının, gerçek bir referandum olmasını sağlamakla, dürüstlüğü, eşitliği korumakla" yetkili Yüksek Seçim Kurulu, nedenini bilemem korku mu, boşvermişlik mi ama yasanın açıkça ihlal edildiğini görerek, bile bile, tüm bu olanları görmezden gelmiş mi, gelmemiş mi?

Ve yetkisini kullanır gibi yapmış mı, yapmamış mı?

Dediğim gibi her şeyi tartışacağız. Ama her şeyden önce, bu oylamanın "gerçek bir referandum" olmadığını bilelim bir kere. Ve gelin bazılarına soralım ve yanıt isteyelim. AB temsilcilerinden bazıları, örneğin Lagendijk ya da Ria Oojmen, uygulamayı çok beğenmişler ya!

Haydi Lagendijk'i boş verin. Ama Ria Oojmen'e bir sorun bakalım. Demokratik ülkelerin bir tekinde, böyle eşit olmayan bir referandum gösterebiliriz bakalım.

Tek bir örnek. Bir tanecik. Sonra geri kalanı konuşuruz.

Demokrasiyi de konuşuruz, hukuk devletini de. •

Adaletin olmadığı yerde ahlaktan bahsedilemez.

Eflatun

Erdal Atabek'in

13-08-2010 Tarihli

Cumhuriyet Gazetesinde

Yayınlanan Yazısı

2000'li Yıllarda

Öğrenme Yetersizliği...

"Öğrenme yetersizliği" temel sorunumuzdur.

Bu sorun bir hastalıktan kaynaklanmıyor.

Zihinsel tembellik, düşünmeyi öğrenmemiş olmak, kalıpyargılar alışkanlığı, sorumluluk almayı sevmemek bir araya gelince ortaya çıkıyor.

Bugün 13 Eylül 2010

Pazartesi.

Referandum yapıldı ve sonuçlar alındı.

Bu yazıyı sonuçları bilmeden, cumartesi sabahı yazıyorum.

İki seçenektен birisi kazanmış olacak:

Evet ya da Hayır.

Her iki sonuç da kendi

yandaşlarına "öğretecek mi".

Kanım, ne yazık ki olumsuz olacak.

Eğer "evet" kazanırsa, siyasal iktidar,

yaptığı her şeyin onaylandığı

yanılışına düşecek ve durumu

kavrayamayacak.

"Evet" kazanırsa, "Hayır" diyenler

de "durumun artık umutsuz

olduğu" yanılışına düşecek.

Eğer "Hayır" kazanırsa, siyasal iktidar

ve yandaşları tutumlarını daha da

önyargılı sürdürmeye çalışacaklar.

"Hayır"ı kazananlar ise kendilerini

artık iktidara gelmiş sanacaklar ki bu

da yanılışların en büyüğü olacak.

Çünkü, toplumdaki "öğrenme

yetersizliği" sadece bir kesimin sorunu

değil, bütün toplumun ortak sorunu.

Öğrenme yetersizliği.

Kendi yetersizliğini fark etmeyen

yanlış bir özgüven.

Duruma nesnel bakamamaktan kaynaklanan bir körlük. Önyargılara kapılmaya hazır bir zihinsel tembellik.

Her şeyde başkasını suçlamaya hazır bir sorumluluk almama hastalığı.

Kendi çıkarını kollamaya dönük bir kurnaz çıkarıcılık. İşte bu durum bütün toplumsal gelişmemizi baltalıyor.

Şu sınavlardaki kopya rezaletine bakınız.

Bu durumu göreceksiniz. Uzun vadeli çalışma yerine kısa vadeli kurnazlık.

Başkalarının hakkı mı? Beni kim düşünüyor ki? Namussuzluk mu? Kim yapmıyor ki? Sorumsuzluk mu? Neden hep benim derdim olsun ki? Yalancılık mı? Herkesin yalan söylediği yerde mi soruyorsun? Sahtekârlık mı? Gemisini kurtaran kaptan devrinde mi? Geriye ne kalıyor o zaman? Namuslunun aptallığı. Hile yapmayanın kayıpları. Başkasını düşünenin sefaleti. Öğrenme yetersizliği. Öğrenmeyi öğrendiğimiz zaman nelerin yapılabileceğini ise Ulusal Basketbol takımımız ortaya koyuyor. Akıllı savunma, hızlı hücum, rakibe göre strateji ve taktik. Koçları başarılı, takım başarılı.

**Başkalarının hakkı mı?
Beni kim düşünüyor ki?
Namussuzluk mu?
Kim yapmıyor ki?
Sorumuzluk mu?
Neden hep benim derdim olsun ki?
Yalancılık mı?
Herkesin yalan söylediği yerde mi soruyorsun?
Sahtekârlık mı?
Gemisini kurtaran kaptan devrinde mi?
Geriye ne kalıyor o zaman?
Namuslunun aptallığı...**

Ama toplum bu başarıyı anlamaktan çok zafer sevincini yaşamayı yeğliyor. Kazanırsak “yaşasın”, kaybedersek “kahrolsun” arasında bir gelgit. Ne nasıl kazandığını biliyorsun, ne neden kaybettiğini anlıyorsun. Coşku ile kahrolma arasında yaşanan olaylar. Öğrenme yetersizliği. Ya “aslanlar kabarışı” ya “bırak bunları” çöküşü. Akıldan uzak duygusal çalkantılar. Sporun böyle. Eğitimin böyle. Politikan böyle. Sağlığın böyle. Sonu ne mi olacak? Onu da göreceğiz. Öğrenmenin bedeli var. Ödeyecek ve öğreneceksin... •

Ali Sirmen'in
19 Eylül 2010 Tarihli
Cumhuriyet Gazetesinde
Yayınlanan Yazısı

Gel de Yazma Ali Bey'den 'Bak Bunu Yaz Ali!'ye

Mesleğe , 45 yıl önce Akşam gazetesinde başladım. O zamanlar köşesinde bir eşi daha olmayan Cemal Nadir'in çizdiği Amca Bey karikatürü de bulunan tabela çakılı, Cemal Nadir Sokak'ta küçük ahşap bir köşkte, pestenkerani bir rotatatifte basılırdı gazete.

Her akşam baskı başladığında, bu köhne makine önce aksırıp tıksırarak, sonra kuvvetlice öksürüp dağılacak sanır, filmlerde gördüğüm, büyük tirajlı Amerikan gazetelerinin rotatiflerini kıskanırdım.

Ama bizim emektar rotatif, oğlum Devrim için bir teknoloji harikası olmanın da ötesinde, sanki bir mucize gibiydi. Gazeteye her götürdüğümde (biraz da makineyi görmek için gelirdi) merdivenlerin başındaki camın önünde durur, uzun uzun makineyi seyrederdi, hele baskı başlamışsa, keyfine diyecek olmazdı. O ilk yıllarda, benim de en sevdiğim,

etkilendiğim ise taze basılmış akşam baskılarını kollarının altına sıkıştırıp, çeşitli semtlerde satan çocuklardı.

O zamanlar “müvezzii” denen seyyar satıcı çocuklar, “Yazıyoor, yazıyoor, Akşam gazetesi, karısını doğrayan marangozu yazıyoor!..” diye bağırarak sokaklarda gazete satarlardı.

Bu çocuklar, gazetenin basım saatinde gelirler, eski konağın kapısında, girişinde toplanırlar, gazeteleri beklerlerdi.

O, tuttuğunda kara mürekkebi eline bulaşan makineden yeni çıktığı için sıcak, taze pide gibi hoş kokusu

olan gazetelerin kokusuna bayıldım.

Çocuklar, gazete önünde toplanmaya başladığında, biz yazarlar, muhabirler, sekreterler, çıkış vaktimiz geldiğinden, gıcırdayan ahşap merdivenlerden inerken genellikle birbirimizle konuşur, ya bir maçı anlatır, ya bir olayı tartışır ya da bir dış politika konusunu yorumlar, onların farkına bile varmazdık.

1971 yılı falan olmalıydı, bir gün çocuklar, bütün gerçekliğiyle gözüme çarpıverdi.

Oğlum Devrim'den bir bilemedin iki yaş falan büyüktüler ve umutla gazete bekliyorlardı. Gazete bizim gibi onların da ekme parasıydı. Ama onlar ne mihnetle kaç kuruş kazanıyorlardı ve hayata çocukluklarını yaşamadan başlıyorlardı...

O günlerin unutamadığım tiplerinden biri de "Gel de Yazma Ali Bey"di.

"Gel de Yazma Ali Bey" cüceden biraz uzunca, kavruk kalmış, getir götür işlerine bakan bir emektardı; eskiliğinden dolayı, kendisinden pek iri yarı olmayan Malik Yolaç'ın fiyakalı eski paltosunu giyerdi. Bir de nereden almışsa bir sarı basın kartı edinmişti.

Anlatıldığında göre otobüse veya tramvaya bindiğinde (o zamanlar çoğunluk bunlarla yolculuk ederdi) kalantor paltosuyla, bilet soran bileteciye "basın" diye herkesin dikkatini çekecek şekilde yanıt verir, sonra da büyük gazeteci edasıyla,

söylenerek, aksaklıkları eleştirir ve her defasında mutlaka şöyle bitirirdi:

"Bir de hep yazıyorsun, yazma diyorlar. Bunlar olurken yazılmaz mı? Gel de yazma!"

Bu yüzden adı "Gel de Yazma Ali Bey"e çıkmıştı.

O dönem bir aralık Akşam'da çalışmış olan Melih Cevdet Anday, yazımızın önemli yapıtlarından biri olan "Gizli Emir"de, gazeteden tanıdığı "Gel de Yazma Ali Bey"i öyküsü ile birlikte, romana dahil etmişti.

Evet, gazeteciliğe başlangıç yıllarının renkli simalarından biriydi "Gel de Yazma Ali Bey"...

Aradan kırk küsur yıl geçti, "Gel de Yazma Ali Bey" maziye karıştı. Artık Ali Bey deyince aklıma, eşim Mine'nin sık sık, "Bak bunu mutlaka yaz Ali!" diye uyardığı ben geliyorum.

Gazete yazarlarının çoğunun yazgısı bu galiba, eşi dostu, çoluğu çocuğu soruyor hep:

"Bunu neden yazmıyorsun? Şunu yazsana! Bak bunu mutlaka yaz!

Doğrusu bunları şikâyet için anlatmıyorum. Nihayet onlar da kamuoyu, okuyucu; bizim işte de "müşteri velinimet" olduğuna göre, okurun isteğine uyacaksınız.

O da hep kendi düşüncesini, öfkesini, temennisini dile getirmeni istiyor.

Televizyon programlarına katıldıktan sonra eve döndüğümde Mine'nin tepkilerini ölçerdim, hep "nasıldı?" diye.

Kimi zaman iyi, nadiren çok iyi, der, genelde de dudak büker. O ahvalde dudak bükmeyle yetinmez, bir de söylenir:

"Şunu eksik söyledin! Bilmem kime cevap vermedin! O öyle mi söylenir! Bunu niye anlatmadın?"

Sonunda anladım ki, Mine'nin ölçüsü, kendi istediklerini söylemiş

olup olmamam.

Artık programda iyiydin dendiğinde fazla kasılmıyorum. Kendi kendime şunu mırıldanıyorum yalnızca:

"Fazla böbürlenme "Bunu mutlaka yaz Ali Bey"! İyi konuştuğun için değil, istediklerini söylediğin için beğeniyorlar. •

NE DEĞİŞMİŞ DERSİNİZ?

Aşağıdaki cümleler, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun 1932 yılında yazdığı "Yaban" romanından alınmıştır. (İletişim yayınları sf:135,136,137)

"Bu ülkede, temiz yürekli, duygulu ve candan insanlar vardı. Zenginlik kapısı fakire açık ve gurbet yolları, sonunda mutlaka bir sıcak yurda ulaşıktı. Orada bütün kadınlar ana, bütün kızlar kardeş ve bütün çocuklar evlattı. Oranın taşı arkadaş, yoksulluğun derecesi bence malumdu....

Şimdi ne görüyorum? Anadolu... Düşmana akıl öğreten müftülerin, düşmana yol gösteren köy ağalarının, her gelen gasıpla bir olup komşusunun malını talan eden kasaba eşrafının, asker kaçağını koynunda saklayan zinacı kadınların, firengiden burnu çökmüş sah-te sofuların, cami avlusunda oğlan kovalayan softaların türediği yer burasıdır.

Burada, bıyıklarını makasla kırpı diye nice fikir ve ümit dolu Türk gencinin kafası taş altında ezildi. Burada, yüzü düşmana dönük, nice vatan mücahitleri savundukları kimselerin eliyle arkadan vuruldu. Burada milli timsa-

lin, milli bağımsızlık sembolünün yolu kaç defa oturduğu şehrin etrafı isyan silahlarıyla çevrildi. ...

Bunun nedeni, Türk aydını, gene sensin! Bu viran ülke ve yoksul insan kitlesi için ne yaptın?

Yıllarca, yüzyıllarca onun kanını emdikten ve onu bir posa halinde katı toprak üstüne attıktan sonra, şimdi de gelip ondan tiksirmek hakkını kendinde buluyorsun.

Anadolu halkının bir ruhu vardı, nüfuz edemedin. Bir kafası vardı; aydınlatamadın. Bir vücudu vardı; besleyemedin. Üstünde yaşadığı bir toprak vardı! İşletemedin. Onu hayvani duyguların, cehaletin, yoksulluğun ve kıtlığın elinde bıraktın. O, katı toprakla kuru göğün arasında bir yabancı ot gibi bitti. Şimdi elinde orak, buraya hasada gelmişsin. Ne ektin ki, ne biçeceksin? Bu ısrırganları, bu kuru dikenleri mi? Tabii ayaklarına batacak. İşte her yanın yarılmış bir halde kanıyor ve sen, acıdan yüzünü buruşturuyorsun. Öfkeden yumruklarını sıkıyorsun. Sana ısırtıp veren bu şey, senin kendi eserindir, senin kendi eserindir..." •

Açılım Sancıları

Yazan: ŞERİF ERCAN

Bilindiği gibi, son zamanlarda Hükümet bir açılım süreci başlatmış oldu.

Önceleri “Kürt Açılımı”, sonra “Milli Birlik Açılımı”, daha sonra da “Demokratik Açılım” adı verilen ve bugüne kadar içeriği tam olarak ortaya konulamamış ve bir ucundan başlanıldığında da, beklenmeyen sahnelerin yaşanmasını ve ülkemizde kargaşaya yol açacak haklı tepkilere neden ol-

muş, söz konusu siyasi aktivite, gerçekten ne olduğunu tam anlatılamamış ya da huzur getireceği söylendiği halde, huzursuzluk yaratmış bir macera olarak göndemde yerini almıştır.

Hükümet tarafından PKK terörünün sona erdirilmesi ve artık anaların ağlamasının önüne geçilmesi amacıyla yönelik olduğu ileri sürülen ve nihayet “Kürt Açılımı” olduğu ifade edilen

bu hareketle, Kürtlere hak ve özgürlük verileceği dillendirilmiştir.

Ancak, ülkemizde Kürt kökenli vatandaşlarımızın elde edemediği bir hakkın ve sahip olmadığı bir özgürlüğün bulunmadığı gerçeği nedense göz ardı edilmiştir.

Zira, Kürt kökenli vatandaşlarımızdan hangisi kutsal askerlik görevinden mahrum bırakılmış, hangisi hak ettiği takdirde general rütbesine dahi yükseltilmemiş ve hangisinin milletvekili, bakan, meclis ve senato başkanı, hatta cumhurbaşkanı olması engellenmiş, hangisinin kamu görevlerinde ve yargıda en üst görevlere gelmesinin önüne geçilmiş ve de hangi birinin büyük çapta sanayici, tüccar ve akla gelebilen herhangi bir iş sahibi olmasına imkân sağlanmamıştır.

Ayrıca, hangi Kürt veya sair etnik kökenli vatandaşımız; seyahat etme, ana dili ile konuşma, yazma ve çizme gibi her Türk vatandaşının sahip olduğu özgürlüklerden yoksun bırakılmıştır.

Öte yandan, PKK terörü kastedilerek “Analar artık ağlamasın” sözlerinin çarpıtıldığı da görülmektedir.

Bu söylemle nedense, devlete karşı suç işleyen eşkıya ile devletini korumak için canını veren aziz şehitlerimiz, organlarından yaşam boyu mahrum bırakılan kahraman gazilerimizin anaları bir tutulmak istenilmiştir. Oysa, devlete karşı suç işlemek için kandırılarak veya kendi isteği ile dağa çıkan ve doğup büyüdüğü bu ülkenin bir evladı olarak, yine devletini kuru-

mak görevini yerine getiren vatandaş kardeşini acımadan katleden bir insanı, devletini koruyan insanla bir tutmanın, hiçbir kabul edilebilir yanı yoktur.

Ekonomik nedenlerle dağa çıktığı söylenerek mazur görülme istenilen kanlı teröristlerin, işledikleri suçlarının cezasını çekmeden masum gösterilmeye çalışılması, hiçbir hukuk ilkesiyle bağdaştırılmaz.

O zaman, Karadeniz’in işsiz ve yoksul yiğit gencinin ve Orta Anadolu’da yaşamını sürdürmek için kendi isteğiyle organını satan fedakar vatandaşımızın eline silah alıp devlete karşı suç işlemek üzere dağa çıkması mı gerekir.

Doğu ve Güneydoğu’daki işsizlik ve yoksulluğun, ülkemizin bir çok köşesinde mevcut olduğu bir vakıdır. Ancak, ülkesini seven hiçbir vatandaşımızın, var olan hak ve özgürlükten yoksun olduğunu ileri sürerek, devlete karşı isyan etmesi asla düşünülemez.

Ortaya konulan bu tablo; var olan hak ve özgürlüklerin yokluğu bahane edilerek dağa çıkan PKK’lılardan, Kandil Dağı ile Mahmur Kampı’ndan gelen 34 kişilik kafilenin, Habur Sınır Kapısı’nda yüzlerce PKK bayrağının dalgalanmasına göz yuman Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ni temsil eden kişilerce karşılanması; zafer kazanmış kahramanlar havasında PKK üniformasıyla zafer işareti yapan, dünyanın en kanlı terör örgütü üyelerinin, seyyar yargı huzurunda güya yargılanıp “suçsuzsunuz ve serbetsiniz” diyerek der-

hal salıverilmeleri; bu kişilerin “Biz PKK’lıyız, pişmanlık talebimizde yok. Sayın Öcalan’ın emriyle barış gönüllüsü olarak geldik. Başbakan’a mektup

Bütün bunların dışında, Türkiye-Ermenistan milli futbol maçı vesilesiyle Azeri Kardeşlerimizin, kendi bayraklarını açmasını engeleyen AKP’nin Habur Sınır Kapısı’nda eli kanlı PKK’nın bayraklarına göz yumması şeklindeki çifte standart, ülkesini seven tüm vatandaşlarımızı üzmüş ve düşündürmüştür.

getirdik. Türkiye Cumhuriyeti’nden taleplerimiz var” diyerek pervasızca davranışları ve de düşüncelerinin temsilcileri olan siyasilerce ve de bilinçsiz yandaşlarıyla, adeta “Vatan kurtaran aslan” gibi il ve ilçelerde dolaştırılıp teşhir edilmeleri ve tertiplenen miting

ve basın toplantılarında alenen PKK’nın propagandasını yapmaları, milli his ve heyecan dolu, “Ben de bu Ülkenin bir evladım” diyen tüm vatandaşlarımızın vicdanlarında derin bir yara açmış ve farklı tepkilerine neden olmuş ve de sonunda, bu olaylara göz yuman Hükümetimizin dahi keyfini ka-

çırmıştır.

Nitekim, şehitlerimizin anaları ve gazilerimiz, bu hazin tablo karşısında göz yaşlarıyla duygularını dile getirmek mecburiyetinde bırakılmışlar, hatta bazı şehit yakınları ve gazilerimiz, Türk Silahlı Kuvvetleri’nce kendilerine lâyük gördükleri övünç madalyalarını istemeyerek de olsa yere atmak hezeyanına kapılmışlardır.

Ancak, aziz şehitlerimizin yakınlarına ve kahraman gazilerimize buruk yüreklerinin önleyemedikleri bir davranış olarak yere attıkları, kahramanlıklarının sembolü olan bu onur nişanlarını, kendilerine Hükümet tarafından değil, Devlet tarafından verildiğini düşünmelerini ve bir daha böyle bir hataya düşmemeleri gerektiğini hatırlatmak isterim.

Bütün bunların dışında, Türkiye-Ermenistan milli futbol maçı vesilesiyle Azeri Kardeşlerimizin, kendi bayraklarını açmasını engeleyen AKP’nin Habur Sınır Kapısı’nda eli kanlı PKK’nın bayraklarına göz yumması şeklindeki çifte standart, ülkesini se-

ven tüm vatandaşlarımızı üzmüş ve düşündürmüştür.

Nitekim bu duyarlılık, bir misilleme olarak Azeri Kardeşlerimizce, Azerbaycan’daki şehitliklerimizde dalgalanan şanlı bayraklarımızın gönderlerinden indirilmesine yol açmıştır.

Ne var ki, tepkilerinde haklı olsalar da Azeri Kardeşlerimizin bilmesi ve unutmaması gereken çok önemli bir husus, şu olmalıdır:

Her şeyden önce, gönderlerinden indirilen bayraklar AKP Hükümetinin bayrakları değil, Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin bayraklarıdır.

Ayrıca, Azerbaycan’ın Milli Önderi Mehmet Emin Resulzade’nin milli düstur olarak ifade ettiği çok önemli bir sözünü de unutmamalıdır.

Zira, “Bir defa yükselen bayrak, bir daha indirilemez”.

Sözün kısası şudur. Devletine isyan ederek dağa çıkmış asker, polis ve sivil halk olmak üzere, binlerce kişiyi öldürmüş ve şimdi davul zurna eşliğinde kahramanlar gibi karşılanan PKK üyelerini bir yana bırakacak olursak, inanınız ülkemizde Kürt sorunu diye bir sorun yoktur ve bu sorun bilinen güçlerce desteklenen PKK sorunudur.

Nitekim bunun doğruluğunu, on beş yıl önce Pentagon’da bulunduğu bir toplantıda, Güneydoğu’lu bir parlamenterimiz de dile getirmiş ve “Ben bir Kürdüm. Ama ülkemizde asla Kürt sorunu yok, PKK sorunu var” demek gerçeğini vurgulamıştır.

Bu nedenle, Devletimize ihaneti sabit olmuş ve ölüm cezasına çarptırıl-

mış, ancak ölüm cezası kaldırıldığı için ömür boyu ağırlaştırılmış hücre cezası hapsine mahkum edilmiş olan ve asla muhatap kabul edilmemesi gereken ve de hukuken de “yok” hükmünde sayılan, eli kanlı terörist başının yol göstermesine ihtiyaç duyulmadan; ülkesini seven her Kürt ve sair kökenli vatandaşlarımızla dünya ve

PKK üyelerini bir yana bırakacak olursak, inanınız ülkemizde Kürt sorunu diye bir sorun yoktur ve bu sorun bilinen güçlerce desteklenen PKK sorunudur.

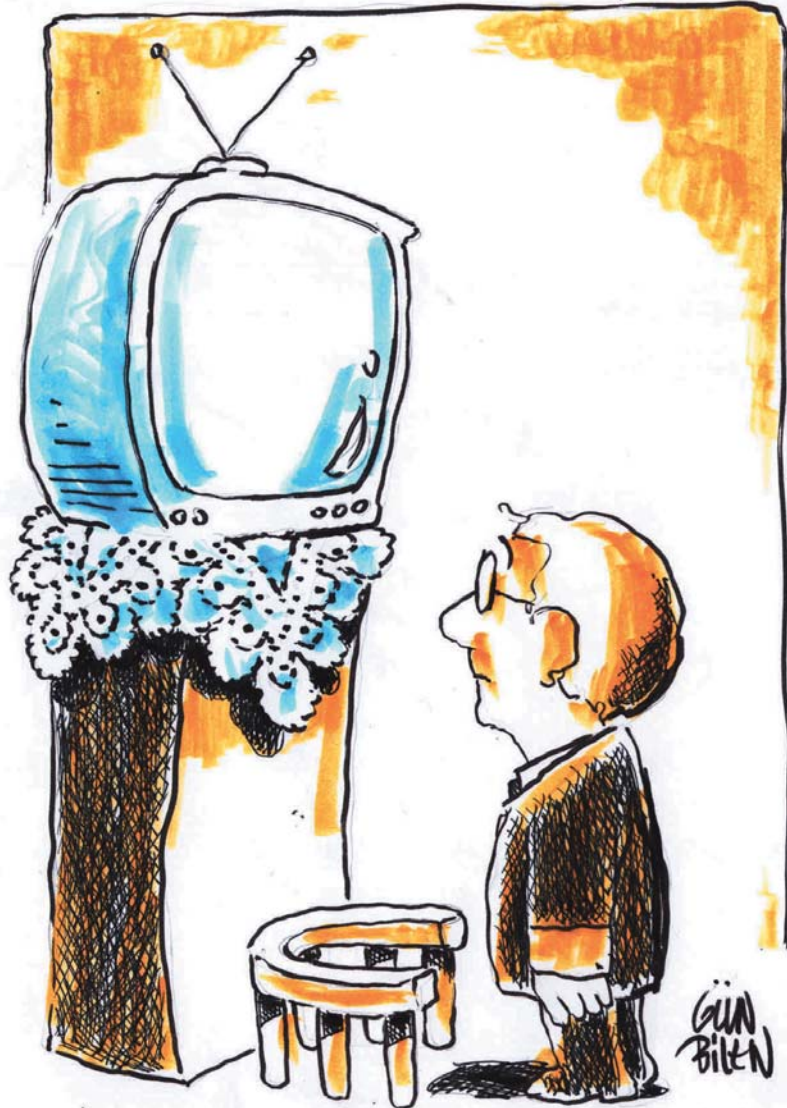
ahiret kardeş olduğumuzu unutmamalıyız. Ve onların sorunlarının kendi sorunlarımız olduğu bilinci içerisinde el birliği ile Ülkemizi huzura kavuşturacak çarelerin peşinde koşmalı ve yaşamımızı, sıkıntılarımızı aşarak mutlu günlerle sürdürmeye çalışmalıyız. Unutmamalıyız ki, hepimiz Orta Asya’da türemiş, Anadolu’da büyümüş ve Batı’ya yürümüş bir ırkın çocuklarıyız.

Etnik kökenlerimizin bir renk, mezheplerimizin ise bir zevk olduğunu; ne olursak olalım, hepimizin insan olduğunu ve insanın Allah indinde birer “Eşref”i Mahluk” sayıldığını düşündüğümüz zaman, huzurlu günlere kavuşmamızın güç olmadığını hatırlamamızda yarar olduğunu düşünüyorum. •

FIRÇALAYARAK

Serdar Günbilen

Siz O Polis Olsanız

Yazan: RIFAT SERDAROĞLU

Siz Türkiye Cumhuriyeti'nin, görevleri ve yetkileri Anayasa ve Yasalarla belirlenmiş bir polis memurusunuz. 9/3' ten aldığınız maaş 1988 TL. Evlisiniz ve iki çocuğunuz var. Vatan toprakları içindeki Hakkari İlinde görev yapılıyorsunuz.

Geçitli Köyü yakınında yola önceden döşenen mayının, minibüs geçerken patlaması sonucu 9 vatandaş ölüyor, biri 15 aylık yavru olmak üzere 4 kişi yaralanıyor. Derhal olay yerine gönderiliyorsunuz.

Namusunu, malını, mülkünü korumak için her gün 12 saat mesai yaptığın insanlar, senin insanların, ve bunlardan bazıları sana düşman ülkesinin Polisi gibi bakıyorlar, saldırıyorlar. Aldığın eğitim gereği provokasyona gelmiyorsun, güler yüzle, tatlı dille kendi insanlarını yatıştırılmaya çalışıyorsun. Sana taş atıyorlar, çok ağır küfür ve hakaretler ediyorlar. Görevini yaparken bir yandan da düşünüyorsun, "Bu insanlar benim vatandaşım mı, ben bunlara hizmetten başka ne yaptım?" diye.

Ertesi gün olay aydınlanıyor; Cinayetleri, Suriye kökenli PKK katillerinden Fehman

RIFAT SERDAROĞLU

1948 doğumlu maliyeci-ekonomist Rifat Serdaroğlu, 1977 yılında Bergama Belediye Başkanlığı'na seçilmiş, 12 Eylül 1980 tarihine değin bu görevini sürdürmüştür. Evli ve iki çocuk babası olan Rifat Serdaroğlu, 1991-2002 yılları arasında DYP Milletvekili olarak TBMM'de bulunmuş ve 50'inci hükümette Sağlık Bakanı ve 55'inci hükümette Devlet Bakanı olarak görev yapmıştır.

Hüseyin adlı kişinin işlediği belirleniyor. Cenazeleri köylere götüren köylülere refakat ve koruma görevi yapıyorsun ve dönüyorsun. Polis arkadaşlarınla taksi durağının yanında devriye görevi yaparken, kalles bir bomba yanınızda patlıyor ve arkadaşlarınızla yaralanıyorsunuz.

Sizleri hastaneye götürmekte olan ambulans yolda kaza yapınca, sizler yani yaralı polisler, ambulansın açılan kapısından yola fırlıyorsunuz.

Yarı baygın halde yerde yatarken size doğru koşan insanlar görüyorsunuz. İçinizden, "çok şükür aksilikler bitti, bu insanlar yardıma geliyorlar, bizi hastaneye götürürler nasılsa" diyorsunuz.

Ama o da ne? Gelenler sizlere yani yaralı insanlara tekme tokat vurmaya, sizleri linç etmeye kalkıyorlar!..

Kelime-i Şahadet getirip, kendinizden geçiyorsunuz... Ertesi gün, kendinize geldiğinizde sizleri polis arkadaşlarınızın havaya ateş açarak, kendi vatandaşlarınızın elinden kurtarıp hastaneye getirdiklerini öğreniyorsunuz!

Gözlerinizden yaşlar akıyor, kendi kendinize soruyorsunuz;

•Ben nerede görev yapıyorum, burası benim ülkem mi?

•Ben bu insanları korumak için mi görev yapıyorum?

•Çanakkale'de dedemle beraber şehit olanların torunları bunlar mı?

•Komşusu açken, tok yatamayan yardımsever, iyi yürekli insanlarımıza ne oldu?

•Yaralı birine, düşmüş birine vuran, linç etmeye kalkan bu yaratıklar insan olabilir mi?

Sizler, bu yazıyı okuyanlar lütfen kendinizi o polisin yerine koyar mısınız? Aldığınız maaş belli, kendi güvenliğiniz ve ailenizin güvenliği her zaman tehlikede ve bu psikoloji içinde görev yapıyorsunuz.

Aynı bölgelerde görev yapan askerimizin de durumu farklı değil. Üstüne üstlük, Türkiye gerçeğini, terörün esas amacını anlamayan, içten ve dıştan gelen kasıtlı saptırmalara kanan iktidarların kendi milli ordusunu ve teröristle boğuşan kahramanlarını kötülemesi, yıpratması da cabası.

İçişleri Bakanına soruyorum;

•Yerde yaralı halde yatan Polislerimizi linç etmeye çalışan bu gözü dönmüş aşağılıklara karşı ne yaptınız? Kaç tanesini gözaltına alıp, adliyeye sevk ettiniz?

•Size "Demokrasi", "İnsan Hakları", "AB Kriterleri" diye dayatan ülkelerin birinde güvenlik güçlerine üstelik yaralı olanlara böyle bir hareket yapanların akıbeti ne olurdu?

Ya siz Sayın Başbakan Erdoğan, siz bu konuda ne düşünüyorsunuz? Türk Milletine söylemeyecekseniz de, gizlice görüşeceğimiz PKK'nın Siyasi temsilcisi olan BDP'lilere mi söyleyeceksiniz?

Yolunuz düşerse bir gün de, Gazilerimizi ve yaralı Polislerimizi ziyaret eder misiniz?..

Yazan: FAZIL SAY

Sabah kalkarsın. Havaalanına gidersin "Check-in" ve "Pasaport Kontrolü"nden geçip, telaşlı bir "airport-cafe"de hızlı bir kahve içersin. Uçağa binersin. Bir kaç saat sonra indiğinde başka dilin konuşulduğu bir ülkede, başka bir iklimde, yine pasaport kontrolünden geçersin.

Bavulunu beklersin. Sonra arabayla otele geçersin.

Öğlen yemeğini yalnız yer, bir iki saat kafa dinlersin.

Akşamüstü 5 gibi Konser Salonuna geçersin.

Hiç bilmediğin bir piyanoya 1-2

saat içinde alışmaya çalışırsın.

Orada iki insan vardır.

Akortçu ve ışıkçı...

Tanımadığın adamlardır.

Onlarla genelde, "Merhaba nasılsınız?" gibisinden 5-6 kelime konuşulur.

Bu zaten o gün konuşulan ilk ke-

limelerdir...

Saat 7 ile 8 arası kulis odasında meditatif bir "içine dalma"ya geçersin, konsantre olmaya... Saat tam 8 de (daha doğrusu o hep sekizi üç geçedir, beş geçedir) sen karanlık "backstage" de hazırsındır.

Salonda da seni dinleyecek olan 2500 kişi sessiz ve hazırdır.

Işıklar kısıldığında,
Yürümeye başlarsın, piyanoya doğru.

Bu güzel insanlara iç sesini sunmaya geldin. Onlar da dinlemeye geldi.. İçine çek onları... En derininden hissedecek kadar içine çek. İyiyi hisset.. Ve.... Başlar konser.

O konser senin, sana vereceğin bir konserdir, bir iç hesaplaşmadır, yapmak istediklerin, yapabileceklerin, o gün o şartlarda yapabileceğin şeylerdir.

Uzun ve saygıyla selam verirsen, son 7 yıldır kendine seslendiğin gibi, bir dua okur gibi seslenirsin "konser saygını" kendine;

Saygıyla eğil.

Uzun uzun, saygıyla...

Sevgiyle... İçtenlikle...

Bu güzel insanlara iç sesini sunmaya geldin.

Onlar da dinlemeye geldi... İçine çek onları... En derininden hissedecek kadar içine çek. İyiyi hisset..

Ve....

Başlar konser.

Çalan sensin, dinleyen sensin, değerlendiren sensin, eleştiren sensindir...

Müzik her şeydir.

İnsan da ilhamdır!

Orada ön sırada oturan 7 yaşındaki papyonlu bir oğlan çocuğu, seni ateşlemiştir.

Müzik ona hitap etmelidir, o eğlenmelidir o sırada çalan Mozart ile, o velet anlamalıdır müziğin dilini.

Evrendeki tek ortak dili.

Haz duymalıdır, dikkatini çekmelidir onun, anlaması, haz duyabilmesi için.

Yahut, yukarı balkonda oturan genç kadın...

Ya da 4. sırada dikkatle dinleyen o yaşlı dede...

Kim bilir ne anılara dalmaktadır hayatının bu son yıllarında Mozart'ın seslerini dinlerken?..

1942 deki ilk aşk?

1955 de annesini yitirişi?

1963 deki düğünü?

Bir tatil kasabasında başka bir kadına platonik bir biçimde aşık olması? 1996 da eşini kaybetmesi?

O anılara sen de katılmalısındır,

Mozart eşliğinde...

Ludwig van Beethoven'dan "yaşam mücadelesi" dolu bir sonat gelir ardından belki...

Belki o gün Prokofief'in "savaş

cadır" Anadolu'ya.. Uzaklardan. ..

Konser bitiminde (güzelse her şey) uzun uzun ayakta alkışlanırsın...

O anlar artık daha çok kendinle konuştuğun anlardır.

"Bu seyirciye şöyle bir bis parçası çalarsam hoşlanacaklar herhalde" gibi bir neşe sarar. Aklından geçirirsin "ne çalsam iyi gider?" diye....

Bir egodur o, bir zafer sarhoşluğudur.

"Hak edilmemiş" değildir ama... Yürüyüşler selam verişler daha bir enerji doludur, daha bir atiktir. Kazanılmış olan motivasyonun etkisiyle, çalış da daha özgürdür artık bu konserin sonlarında...

Konserden sonra CD imzalarından tebrikleri kabul edersin.

Ve hemen ardından sen ve 2500 kişiden arda kalan yine salt sensindir, yalnızlığındır.

O akşam ağzından çıkmış olan kelime sayısı 20-30 olmuştur belki; danke, thanks, merci, grazie, arigato, sağolun, vs...

Bir dilde teşekkür etmişindir kutlayanlara, tek kelime ile...

Ertesi sabah bu konser ile ilgili çıkan övgü dolu yazıların çıktığı gazetelerin, henüz bayilere ulaşmadığı bir

sonatı" vardır programda,

Ve sen, ne yapıp edip 2. Dünya Savaşı trajedisine dalmalıdır o müzik eşliğinde..

Ya da Liszt'in Si minör sonatı vardır programda;

Faust ile Mephistopheles arasında... önünde koca bir orkestra, gerçek piyanonun çok ötesinde, bir Wagner Operası hayal alemine dalmalıdır..

İnsan içini dinlemelidir, her ne çalarsa çalsın. İç zengindir...

Trombonların öfkeli emirleri, trompetlerin dramatik sinyalleri, geniş bir yaylı sazlar topluluğunun sessiz ve hazin tınısı kaplar ortalığı...

Hepsi tek geçektir, piyano sesinin yok olduğu bu orkestrada...

Kendi memleketinden bir tutam toprak gibi gelir "Aşık Veysel anısına Kara toprak" o konserin sonlarında..

Bir "nostalji" gibidir o.

Neredeysen o an, "ses yollama-

tan vakti, sen yine havaalanındasındır.

2500 insanın her biri geride kalmıştır.

Onların dostlarına anlattıklarıyla, vesairesiyle; her şey sensiz gelecektir. Sen o şehirdeki bir cafe'de bir bar'da oturup o insanların hiç biriyle tanışamayacaksınız...

Çaldığın konserini tartışamayacaksınız.

Sen havaalanında o sırada soğuk su ile traş oluyorsundur, saçını tarıyorsunuz.

müzik dinletmiş ola-rak)...

İçin yorgundur ama mutludur aslında...

100.000 insanın hiçbirinin adını bilmiyorsunuz ama o enerjiyi biliyorsunuz.

Evrene insanların yaydığı iyi olan enerjiyi...

Evde geri kalan; kızın ve sensindir tek gerçek olan geri kalan...

Ve en yakınlarındır, dostlarındır...
Fazıl SAY

Marjinal yazarlar... Siz kazandınız

Lütfen siz kazanın.
Lütfen benimle uğraşmayın. Ve ebediyen siz kazanın....

Tamam, ben giderim uzak bir yere (gözden uzak) (Uzaya gidemem kızımdan da ayırlanamam ama siz beni görmezsiniz merak etmeyin) giderim.. Ben son 6 yıl içinde;

- 2 büyük oratoryo
- 2 büyük senfonik eser
- 1 keman konçertosu
- 2 piyano konçertosu
- 5 solo piyano eseri
- 1 bale müziği
- 2 Bach uyarlaması
- 4 film müziği
- 1 tiyatro müziği

bestelemiş olsam da, **HİÇ MÜHİM DEĞİL SİZİN İÇİN**

Bu son 6 yılda; dünya üzerinde

Ve şunun çok benzeri bir başka gün seni beklemektedir.

Metin Altıok'un Bingöl'deyken yazdığı serzeniş şiiri gibi;

*Ay dokundu omzuma irkildim
Göğün puslu balkonunda
Birdenbire insanları özledim.*

Ve 20-25 gün sonra... Bir gece karanlığında ayrılmış olduğun evine geri döndüğünde (100.000 insana

42 memlekette 326 şehirde konserler verdim.

Yaklaşık 700 konser.

HİÇ MÜHİM DEĞİL SİZİN İÇİN

Bu 6 yılda;

• 10 CD

• 2 DVD

• 12 NOTA piyasaya sunduk.

HİÇ MÜHİM DEĞİL SİZİN İÇİN

Anlıyorum, yaptıklarım mühim değil.

Hiç bir zaman "her görüşüme ka-

Hiç bir zaman "her görüşüme katılmalısınız" demedim. Tartışmaya hep açtım.

Hiç bir zaman hemfikir olmadığım insanlara saygısızlık yapmayı düşünmedim.

tılmalısınız" demedim. Tartışmaya hep açtım.

Hiç bir zaman hemfikir olmadığım insanlara saygısızlık yapmayı düşünmedim.

Ama siz yaptınız. Adil değildiniz. Bir fikirde ayrı düşünüyorduk siz kökünü kazımaya kalktınız her seferinde.

Ama hiç bir zaman kendi iç sesimden vazgeçmedim. Doğru bulduğum doğrudu, yanlış bulduğum yanlıştı.

Yanlış ben yaptysam da hatamı anladığım gün düzelttim.

Anladık, değersiziz. Sizin değer

anlayışınızı anlamadım ama, ben değersizim o anlayışa göre, onu anladım.

İmkani yoktur bazı kusurlarımı affetmeniz.

Affedicilik de değil, "kabul" etmeniz, "lütfetmeniz" imkanı yoktur...

Zamanında hatalarım olmuş onları düzelttiysem, bu da doğru değildir sizce...

İmkani yoktur..

Falanca arabeskçiyi kültürlü olarak görmüyordum, asla affetmezsiniz.

Aziz Nesin haklıdır derim, bütün hayatıma sataşırsınız.

Gençleri klasik müzikle tanıştırmak için Mercan Dede ile beraber konser veririm, "hayatı boyunca popülist" dersiniz.

"Din sömürüsü aldı başını gitti" derim, ölüm fermanımı vermediğiniz kalır.

Konuşmayız, "Konuşmaz o korkak" dersiniz.

Konuşuruz, "Konuşmak senin ne haddine, işine bak sen" dersiniz.

Beethoven, deriz, "Git Beethoven'ın ülkesinde yaşa" dersiniz.

Git...

Popülist...

Korkak...

Ne haddine...

Git...

Hep bunlar...

Hiç bir yolu yoktur...

Sizler facebook da 130 grup kurdunuz (Fazıl Say gitsin vs. diye).

Ekşi-sözlükte yazılar yazdınız Google'ı doldurdunuz

Yahoo'da gruplaştınız, gazete haberlerinin altına yorumlar yazdınız.

Almanya'da yılın müzisyeni seçildiğimin haberinin altına bile döşendiniz hakaretlerinle...

Her yerde sizler varsınız. Ve sizler ne yaptınız hayatta, bilmiyorum, sormuyorum, düşünmüyorum, nefret etmiyorum, saygısızlık yapmıyorum.

Ama siz bana yaptınız...

Siz yarattınız bana en ağır haksızlıkları yapan bir kültür bakanını, siz yarattınız...

Siz cesaretlendirdiniz marjinal köşe yazarlarını...

Siz pislik attınız, çamur attınız, Hepsini siz yaptınız...

İçinizde mesleki kıskananlar da oldu,

Aranızda piyano çalanlar da oldu, Çalmayanlar da...

Faşoları... Dincileri... Marjinalleri.

2. Cumhuriyetçileri... Avanak liberalleri...

Ben hiçbirinize tek bir kelime kötü bir şey söylememişken...

Hepsini siz yaptınız....

Artık kazanın... Siz kazanınız.. Kazanınız ve bitsin..

Yeter ...

İnsan çocukluğuna dönmek istiyor yayılım ateşi sırasında.

Benim gerçek dostlarım bu yazıyı niye yazdığımı kimlere yazdığımı anlamıştır. •

Gönderi: DOĞAN ÖZGEZGİN

AYAĞINI DENK AL !

Bir Arap, Hz. Ali'nin şehri Kûfe'den, erkek devesiyle Şam'a gelmiş. Şam'da dolaşırken, biri yanaşıp deveyi sahiplenmiş: "Ver o dişi deveyi bana!"

Kûfeli Arap, "Bu deve benimdir, üstelik erkektir" diye kendini savunmaya çalışsa da anlayamamışlar, iş Muaviye'ye kadar yansımış.

Muaviye, tarafları dinleyip kararını açıklamış: "Bu dişi deve Şamlınındır!"

Sonra halka dönmüş: "Ey cemaat, bu dişi deve kimindir?"

Tüm halk, birlikte bağırılmış: "Şamlınındır!"

Muaviye Arapa dönüp demiş ki: "Kûfeli, dinle! Biliyorum, bu deve senindir ve erkektir. Dönünce Ali'ye de ki: " Muaviye'nin, dişi deveyi erkekten ayıramayan, o ne derse evet diyen 10 bin adamı var! Ayağını denk al!"

Hakimiyeti Milliye

YAZILARI 10

Mustafa Kemal Yazıyor

ANADOLU

➔ **Bir buçuk seneden** beri Anadolu'yu yer yer harekete geçiren ve ufak veya büyük bu hareketleri bir araya toplayarak, bundan koca bir devrim eseri meydana koymak üzere bulunan fikir, önceleri sadece bir duygu ve heyecandan ibaret, belirsiz, genel, bulanık, soyut bir şeydi. Bugün şöylece etrafımızı incelediğimiz zaman görüyoruz ki, o düşünce başlı başına açık, kesin ve somut bir kavram olmuştur.

Bu fikri ifade etmek için en kısa tabir, yalnız bir esastan ibaret olmuştur: Anadolu!

Eğer bunu bir kaide ile de ifade etmek gerekirse; diyebiliriz ki, bir buçuk sene evvel doğup, o zamandan beri sadece yaşamakla kalmayarak, özellikle günden güne büyümüş olan bu düşünce, "Anadolu Anadolulularındır"dan ibaret olmuştur. Yeni bir Monroe, belki de Amerikalılarınki kadar kapsamlı ve heybetli değil, fakat o derecede güçlü ve hayat sahibidir...

Anadolu artık başlı başına uzun manaları içeren bir kavram olmuştur.

Düne kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun mevcut memleketlerini gösteren haritalar üzerinde, bu mevcut memleketlerin bir kısmı üzerinde gözlerle çarpan ve daima bir sıfatla beraber kullanılan bir isimden ibaretti:

"Anadoluyu Şahane=Padişaha ait Anadolu".

Hâlbuki bugün Anadolu, böyle bir coğrafya kelimesi olmaktan çıkmış, başlı başına bir düşünceyi, görüşü ifade etmeye başlamıştır.

Hâlbuki bugün Anadolu, böyle bir coğrafya kelimesi olmaktan çıkmış, başlı başına bir düşünceyi, görüşü ifade etmeye başlamıştır.

Anadolu denildiği zaman, bugün zihinlerde ayrı ayrı anlamlara işaret ettiği halde, aynı zamanda hem ekono-

mik, hem ulusal ve hem de bir siyasi varlık ifade ediyor.

➔ **Anadolu, Küçük** Asya'nın yarım adasıdır. Bu yarımada üzerinde yaşayan insanlar arasında bir ekonomik birlik vardır. Yine bu insanlar arasında pek büyük bir kitle teşkil eden Türkler, ulusal birliklerinin sahibidirler ve aynı zamanda da bunun bilincindedirler.

Bundan sonra Anadolu başlı başına siyasi bir mana da ifade eder ki, o da şu coğrafi, ekonomik ve ulusal anlamların pek doğal ve zorunlu neticesinden ibarettir.

Anadolu şimdiye kadar hep vermiş ve İstanbul'un boynuna taktığı esaret zinciri altında sürüklenerek bugüne kadar gelmişti.

Anadolu, aynı zamanda siyasi bir varlık da teşkil eder. Öyle bir siyasi varlık ki, dışarıya karşı bağımsız, içeriye karşı ise serbest!

Anadolu, üzerinde yaşayan ve çalışan halk kitlelerinin bütün haklarını ve bütün görevlerini, kısacası bu halk kitlelerine ait olan bütün ortak çıkarlarının, yalnız onlar tarafından ve yalnız onlar hesabına idrakini istemekten ibaret bir kaide, kural olmuştur. Bu kaide bir gerçeğin, bir var olmanın ifadesinden başka bir şey değildir.

Anadolu, düne kadar yalnız bir

coğrafi ifadede ibaretti. Öyle bir coğrafi ifade ki, buna, sahibi İstanbul'dan ibaret bir çiftliğin ismi demek caiz olabilirdi.

Anadolu toprakları üzerinde yaşayan, o toprakların dış ihtiraslara karşı savunmasını kaniyle üstlenen milyonlarca insanın hiçbir hakkı yoktu. Anadolu, İstanbul'a tabi ve esirdi, İstanbul ise dışarının esiriydi... İki katlı bir esaret altında bütün Anadolu sakinleri asırlarca ezilmeye mahkûm kalmıştı. İstanbul'un bir emri, Macar Ovaları'nda at koşturan vezirlerin haşmet ve debdebesi için yüz binlerce Anadolu Türkü'nün kanlarını akıtmalarına yetiyordu.

İstanbul'un bir sözü, bütün Anadolu Halkı'nın kaderi üzerinde en karanlık hükümlerin, derhal yerine getirilmesine yetiyordu. Hâlbuki Anadolu, artık hayatı ve kendi hayatını da böyle anlamıyor!

Anadolu, şimdiye kadar hep vermiş ve İstanbul'un boynuna taktığı esaret zinciri altında sürüklenerek bugüne kadar gelmişti.

İstanbul, dışarıdan gördüğü baskılara karşı kendisini kurtarmak istedikçe, eski Osmanlı İmparatorluğu'nun parçasını ötekine berikine dağıtmaktan başka bir şey yapmış değildi. İki asırdan beri sürekli verdi ve sonuçta verecek bir şeyi kalmadığı için, bu defa da Anadolu'yu gözden çıkarmaya karar verdi.

İstanbul, İstanbul'da rahatına bakmak, gününü hoş geçirmek için sonuçta Anadolu'yu da gözden çıkarınca, artık bu defa Anadolu, eskisi gibi körtü

körtüne itaat etmekten ve teslimiyetten çıkmaya gerek gördü.

"Ne İstanbul, Ne de Ötekiler!" diyerek, kimseye karşı esaretle bağlı olmadığını göstermek üzere, bütün hayatı boyunca bu defa da kendisi için silahına sarıldı.

➔ **Bu ayaklanma** artık Anadolu kelimesinin ifade ettiği anlamı değiştiriyor, tarihin olaylar enkazı altında gizlenmiş duran gerçek Anadolu düşüncesini meydana çıkarıyordu.

Öncelikle coğrafi, sonra ekonomik ve sonuçta da ulusal bir ifade olan Anadolu, ne İstanbul'un ne de Avrupa'nındır. Anadolu, kendisinin, yalnız üzerinde yaşayan insanlarınındır.

Yani, Anadolu Anadolu'lularındır. Anadolu'nun olmayan her yer de baskılarının, yani o topraklar üzerinde böyle coğrafi, ekonomik ve ulusal bir

varlıkla var olanlarındır. Anadolu, şu son on sene zarfında pek çok felaketlere uğradı, pek çok kötülükler gördüyse, bunlar faydasız kalmış değildi. Anadolu, hiç olmazsa bu suretle varlığının anlamını öğrenmiş, onu tamamen anlamış oldu. Bu öğreniş ve anlayış faydalarla doludur.

Anadolu, bu defa, yani ilk defa olarak, bir düşünce için savaşım veriyor. Önceden İstanbul için, vezirler ve vekiller için, padişahlar için kan dökerdi.

Bu defa yalnız kendisi için, kendi hayatını kurtarmak üzere uğraşılıyor. Bunda başarılı olacağı da şüphesizdir.

Çünkü bu defa Anadolu'nun düşmanlarıyla savaşım veren güç, bir takım Osmanlı paşalarının ve padişahların idare ettiği orduların gücü değil, aksine halkın ruhundan doğan ve halk kitleleriyle ifade edilen bir düşüncedir!

BUNU BİLİYOR MUYDUNUZ?

İnönü, Rusya seyahati dönüşü, Bulgaristan elçiliğimizde mahsur kaldı. Bulgar çeteciler İnönü'yü öldürmek için elçiliğimizi kuşatmışlardı. Bulgaristan'a ihtar verildi ama, hükümeti umursamadı. Ankara'daki bazı kafalar çareler düşündüler. İşin içinden çıkamadılar. Atatürk'e sordular. O, "sizler ne düşünüyorsunuz?", diye sordu. "Bulgaristan'a ekonomik baskı uygulayalım ...", dediler. Atatürk, güldü: "Telefonu verin bana", dedi. Donanmaya emir verdi. Ertesi sabah, Yavuz zırhlısı İzmit'ten Varna'ya gitti. Limanda havaya yüz bir pare top atışı yaptı. Topların gürültüsünden evlerin camları kırıldı... Gemi amirali Bulgar yetkililere, "İsmet Paşa'yı almaya geldim", dedi. Bulgar hükümeti, İsmet Paşa'yı Sofya'dan Varna'ya zırhlı bir trenle derhal getirdi. Oradan da bando ve merasimle Yavuz'a uğurladı. Amiralimiz, kırılan camların parasını ödedi ve İsmet Paşa'yı yurda getirdi.

Kaynak: Avni Altın, "Her Yönüyle Atatürk"

Hazırlayan: BİRSEN ERKUTUN

ATATÜRK'ÜN
DÜNYASI
Cengiz Önal

“**H**erkes ulusal görevini ve sorumluluğunu bilmeli, Memleket meseleleri üzerinde o düşünceyle düşünüp, çalışmayı görev edinmelidir”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

Anadolu'daki gelişmeler ve Büyük Millet Meclisi'nin Ankara'da Toplanması

10

(23 Nisan 1920)

1-İlk Babil İmparatorluğu hangi tarihte kuruldu?
a-MÖ 9000 b-MÖ 1950
c-MÖ 5000 d-MÖ 246

2-Öğretim kurumuna devam mecburiyeti olmayan eğitim metodu hangisidir?
a-Açık öğretim
b-Bütünleşik dersler
c-Modüler ders
d-Özel eğitim

3-19'uncu yüzyıl Hint-Avrupa dillerine ne ad verilir?
a-Bantu dilleri
b-Aryan dilleri
c-Baskça
d-Bretonca

4-“Felsefe” eski Yunancada hangi anlama gelirdi?
a-Bilimsel gerçeklik
b-Eşyanın tabiatı
c-Oluş ve zaman
d-Bilgelik sevgisi

5-Doğal kaynaklar hangi gruplara ayrılır?
a-Yenilenebilir,
yenilenemez
b-İklim, fosil yakıtlar
c-Su ve güneş enerjisi
d-Maden cevheri ve rezervler

6-Kudüs'ü alarak 3'üncü Haçlı Seferi'ne neden olan hükümdar kimdir?
a-Alparslan
b-Babür Şah
c-Selahaddin Eyyubi
d-Cengiz Han

7-“Lobi” politikada hangi anlama gelir?
a-Baskı grubu b-Koalisyon
c-Hegemonya d-Manda

8-Keynes, finansal kriz ve işsizliğin çözümüne hangi eserinde yer vermişti?
a-Ekonomi ve Genel Amaç
b-Nüfusun Temelleri Üzerine Deneme
c-İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi
d-Kapitalizm, Sosyalizm ve Demokrasi

9-Psikolojiyi “zihinsel yaşamın bilimi” diye tanımlayan kimdir?
a-J.B.Watson b-Sokrat
c-Aristo d-William James

10-İranlı Mirza Ali Muhammed'in öğretilerinden kaynaklanan din hangisidir?
a-Budizm
b-Hinduizm
c-Jainizm
d-Bahailik

11-Sosyoloji terimini ilk kez kim ortaya atmıştı?
a-Durkheim
b-Auguste Comte
c-Marx
d-Ferdinand Tönnies

12-Atletizm yarışmaları eski Yunanda ne zaman başlamıştı?
a-MÖ 500 b-MÖ 560
c-MÖ 650 d-MÖ 700

13-Ünlü komedyen ve yönetmen Allen Stewart Konisberg'in takma adı nedir?
a-Allen Woody
b-Bernarda Bertolucci
c-Dirk Bogarde
d-Frank Capra

14-Dünyanın ilk fotoğrafının üretiminde poz süresi ne kadardı?
a-6 saat b-7 saat
c-8 saat d-9 saat

15-Afganistan'ın başkenti neresidir?
a-Kâbil b-Kandahar
c-Herat d-Kum

16-“Forint” hangi ülkenin para birimidir?
a-Lüksemburg
b-Malezya
c-Nijerya
d-Macaristan

17-Matematikte bir önceki değere bağlı olarak belirlenen sayılar grubuna ne denir?
a-Denklem b-Dizi
c-Karekök d-Katsayı

18-Antonin Artod'un geliştirdiği tiyatro türü nedir?
a-Commedia dell'arte
b-Kukla tiyatrosu
c-Pantomim
d-Acimasızlık tiyatrosu

Mustafa Kemal, 22 Ocak 1920 tarihinde ve işgalden yaklaşık iki ay kadar önce Ankara, Sivas, Erzurum ve Konya'daki kolordu komutanlıklarına gönderdiği talimatta; İstanbul'un işgal edilmesi ve Mebuslar Meclisi'nin basılması ve dağıtılması halinde, Anadolu'da görev yapan bütün yabancı subayların tutuklanması için gerekli önlemlerin alınmasını bildirmişti. Ankara'da, olağanüstü yetkilerle donatılmış bir Meclis'in, mümkün olabilecek en kısa sürede, toplanabilmesi için hazırlıkların yapılması hususu da aynı talimatta yer alıyordu.

İstanbul'da işler karıştı... Meclis'in basılıp dağıtılması sonucunda et-

kili bir müdahale ortaya koyamayan Sadrazam Salih Paşa istifa etti. Bunun üzerine Padişah, eniştesi Damat Ferit'i 4. kez Sadrazamlığa getirdi. Aynı iradeyle Şeyh-ül İslam olarak da; tam bir İngiliz yanlısı hain ve işbirlikçi Dürri-zade Abdullah Efendi'yi atadı. Dola-

Anadolu Ulusal Hareketi ile İstanbul'un bağı tamamen koparmayı hedefleyen Padişahın eniştesi, Damat Ferit.

Yıyısıyla Damat Ferit'in eli de; bu yönü ile güçlenmiş oldu.

Damat Ferit'in karakterinin ne olduğu, tavrını hangi yönde ortaya koyduğu, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin hazırlığı sırasında İtilaf Devletleri ve özellikle de İngilizlerle ne tür işbirliğinde bulunduğu biliniyordu. Sadrazam bu sefer de farklı bir politika izlemeyeceğini göstermeye başladı. Padişah ile sarayın Damadı Ferit arasındaki ilişkilere dikkat edildiğinde; atamalar ve çeşitli açıklamalar gibi faaliyetlerin tamamının danışıklı bir döviş olduğu açık seçik ortaya çıkıyordu... Aslına bakıldığında; Padişah'ın Damat Ferit'in güdümüne girdiğini söylemek daha doğru bir ifadedir. Damat Ferit bu fırsatı iyi değerlendirecek, Anadolu Ulusal Hareketi'yle İstanbul'un bağı tamamen koparmayı hedeflediğini belli etmeye başladı. Gerekece olarak da; "Anadolu'da Ulusal Savaşım safsatısıyla İstanbul'un

çalışmalarını engelleyen sorumsuzların elebaşlarının gerektiği şekilde cezalandırılması..." gösteriliyordu.

Bu düşünce Sadrazam'ın kabinesince de benimsenip, kabul edilmiş ve hükümet beyannamesinde; "Ulusal Güçlerin mensupları; mal, mülk ve makam hırsı peşinde olan, memleketin kalanının da elden çıkarılmasına sebep olabilecek faaliyetlerde bulunan mace-raperestler..." olarak değerlendiriliyordu. Böyle olması bir bakıma Mustafa Kemal'in amaçlarına hizmet ediyordu. Gelişmeler, Millet Meclisi'nin Ankara'da toplanması ve çalışmalarını buradan yürütmesi düşüncesinin, yeni seçilen milletvekillerince kabul edilmesi için çok etkili oldu.

İtilaf Devletleri, İstanbul'u işgal etmeleri yetmiyormuş gibi bir de; Anadolu'nun çeşitli yerlerinde, Kuvva-yi İnzibatiye(Hilafet Ordusu) ayaklanmalarını başlattı. Bu sözde ordunun görevi Ulusal Güçler(Kuva-yi Milliye)'e karşı savaşım vermek ve dolayısıyla Ulusal Savaşım'ı engellemekti. Ayaklanmalardan ilk akla geleni Balıkesir ve Biga dolaylarında Ahmet Anzavur adında bir asinin başkaldırmasıydı.

Anzavur, İngilizlerin ve İstanbul Hükümeti'nin sağladığı para ve silah desteği ile bir kısım adamları etrafında toplayarak silahlı bir güç oluşturmuştu. Çevre köylerde Ulusal Savaşım'a karşı propaganda yapmış, böylelikle çevreye korku salmış ve halkı canından bezdirmişti. Anzavur bununla da yetinmemiş, Balıkesir'de konuşlanmış

ve civarın savunmasıyla görevli Ulusal Güçlere de zorluklar yaşatmaya ve cepheleleri arkadan vurmaya başlamıştı. Düşmanla işbirliği yapabilecek kadar gözü dönmüş bu hain ve canilerin bir an evvel bertaraf edilmesi zorunluydu. Bölgenin Ulusal Güçleri, Anzavur ve çetesiyle Biga yakınlarında çatışmaya girdi. Kanlı çarpışmalar yaşandı. Anadolu Toprağı üzerinde bir yanda Ulusal Gücün askerleri, diğer tarafta ise; İngilizler ve Padişah tarafından desteklenen ve maalesef yine o bölgenin bir kısım adamlarından oluşmuş silahlı ve kalabalık bir besleme, hain ve işbirlikçi çete...

Yani kardeşlerin kaptırması gibi... Sonuçta Anzavur çetesi çatışmada Ulusal Güçlerin askerlerini yenmiş, bütün silahlarına el koymuştu. Subayların ve Erlerin bir kısmını şehit, bir kısmını da tutsak etmişti. Hiç beklenmedik bir zamanda yaşanan bu talihsiz olay henüz sona ermişken; İstanbul'da Genelkurmay'da görevli İsmet (İnönü) Paşa'dan Mustafa Kemal'e gönderilen bir telgrafta; "Yunanların saldırıya hazırlandıkları, sürekli olarak İzmir'e yeni kuvvetler, araç-gereç ve yüklü miktarda cephanе getirdikleri..." haberi yer alıyordu... Sıkıntılı dönemde gelen bu haber, düzenli bir savaşa hazır olmanın sanki bir ön bilgisi gibiydi...

Yunanlar 3 Mart 1920 tarihinde kısmi saldırılarını gerçekleştirdiler. Kısa sürede de bölgedeki birkaç küçük yerleşim birimini de ele geçirdiler.

Artık, Millet Meclisi'nin, bir an önce, toplanması önem arz ettiği gibi; aciliyet de gerektiriyordu. İstanbul

İstanbul'da Genelkurmay'da görevli İsmet Paşa'dan Mustafa Kemal'e gönderilen bir telgrafta; "Yunanların saldırıya hazırlandıkları, sürekli olarak İzmir'e yeni kuvvetler, araç-gereç ve yüklü miktarda cephanе getirdikleri..." haberi yer alıyordu...

Yunan Ordusu İzmir Limanı'na mühimmat çıkarırken

düşman güçlerin eline geçtiğine göre; ülke hükümete bırakılamazdı. Gelişmeler de bunu gösteriyordu. Olaylara, hükümet yetkisinde bir Kurum'un mü-

dahalesi şarttı. Kişisel gayretlerle alınabilecek tedbirlerin ileride sıkıntılara sebebiyet verebileceğini hesap eden Mustafa Kemal, önceden komutanlıklara bildirdiği talimata ilaveten yeni bir telgraf daha gönderdi.

İllere, Bağımsız Sancaklara ve Kordolu Komutanlıkları'na, dağıtımli olarak, 19 Mart 1920 günü ve Temsilciler Kurulu Başkanı Mustafa Kemal imzasıyla gönderilen telgrafta özetle; Millet Meclisi'nin bir an önce Ankara'da toplanmasının ve dağılmış olan milletvekillerinin de bu toplantıya katılmasının önemi olduğu vurgulanıyordu. Ayrıca, yeni seçimlerin hangi ölçütlere göre ne zaman yapılacağı, seçim bölgeleri ve diğer bölgelerden çıkarılacak milletvekili sayıları ile seçilen ve Ankara'ya gelecek olan milletvekillerinin ödeneklerinin Meclis tarafından karşılanacağı gibi hususlar da aynı telgrafta belirtiliyordu.

Anadolu'yu yeni bir heyecan sarmıştı. Mustafa Kemal'in gönderdiği bu telgraf, Ankara'da yeni bir Millet Meclisi'nin açılacağını müjdeliyordu. Türk Ulusu, bu heyecanın yarattığı güç ve moral desteğiyle seçimleri olabildiğince hızlı ve sorunsuz bir şekilde tamamladı. Malatya, Elazığ, Konya, Tunceli (Dersim), Diyarbakır ve Trabzon gibi bazı yerlerde duraksamaların olduğu duyulmuşsa da; bunun yerel halktan kaynaklanmadığı, aksine oradaki ve genellikle o bölgeden olmayan üst düzey sivil yöneticilerin duraksamalara sebebiyet verdiği öğrenilmişti.

Sonunda Halk davasına sahip çıktı

ve seçimler oralarda da sorunsuz olarak gerçekleştirildi. Yaşanılan heyecan ve coşkuya karşın yeterli sayıda milletvekili çıkaramayan yerler de oldu. Bunu isabetle değerlendiren Mustafa Kemal, milletvekili eksik olan yerlerden, Ulusal Savaşım'da sürekli yardım olacağına inandığı şahısları burardan aday göstererek, seçilmelerini sağladı.

Milletvekilleri tek tek veya küçük gruplar halinde Ankara'ya ulaşmaya başlamışlardı. İstanbul'dan gelebilenler ve yeni seçilenlerle birlikte toplam milletvekili sayısının 338 kişi kadar olacağı hesaplanıyordu. Mustafa Kemal yoğun çalışmalar içindeydi. Bir yandan Adapazarı ve havâlisinde Ulusal Güçlere karşı gelişen olayları önleme çalışmasıyla uğraşırken; bir yandan da Düzce, Hendek ve Gerede başta olmak üzere Bolu bölgesinde baş gösteren ve Seben, Nallıhan ve Beypazarı üzerinden Ankara yönüne doğru yayılma eğiliminde olan kısmi ayaklanma hareketlerinin, yerel güçlerce bastırılmasına gayret ediyordu.

Ayrıca, Nevşehir'de dönemin kaymakamı başkanlığında kurulan dinci, gerici ve yobaz amaçları hedeflediği öğrenilen bir derneğin harekete geçtiği haberi gelmiş, derneğin bir kısım üyelerinin sürekli toplantılar yapıp, sonunda sokaklarda gösterilerde bulunarak, "Padişah'tan başka güç tanımıyoruz. Ulusal Güçleri dağıtmak ve yok etmek için mal ve bedence bütün gücümüzle mücadele etmeye ant içtik..." gibi sözlerle karşı propagandalarda bulunduk-

ları tespit edilmişti. Olayın duyulmasının hemen ardından Niğde'deki Tümen Komutanlığı harekete geçmiş, gönderdiği bir askeri Birlikle derneğin elebaşlarını toparlayıp, Niğde'ye getirmişler ve tutuklamışlardı. Yaşanan olumsuz gelişmelere karşın, Ankara'ya ulaşabilmiş milletvekilleriyle yapılan görüşmelerin sonucunda, Meclis'in 23 Nisan 1920 Cuma günü açılması kararlaştırıldı. Türk Ulusu için büyük önem taşıyan bu karar, bütün vatandaşlara sunulmak üzere ve Mustafa Kemal imzasıyla bir telgrafta yurdun dört bir yanına bildirildi.

Telgrafta; Meclis'in 23 Nisan 1920 Cuma günü, Ankara Hacı Bayram Cami'inde kılınacak Cuma Namazı'nın ardından açılacağı, il merkezlerinde Vali'nin önderliğinde mevlitler okunacağı ve hatimler indirileceği, Padişah için dualar okunacağı, sonra da vatanın kurtuluşu ve selameti için dua edileceği, vatanın her yerinde hükümet konaklarında Meclis'in açılışı münasebetiyle törenler düzenleneceği... gibi ayrıntılı açıklamada yer alıyordu.

Telgraf alınır alınmaz, Vatan toprağının en uç noktasına kadar ulaştırılması konusunda adeta insanüstü bir gayret gösterildi. Anadolu, sanki bir bayram yaşıyordu. Tez elden hazırlıklara başlandı... Artık yerel ve kısmi ayaklanmaları pek fazla önemseyen yoktu. Zamanla ortaya çıkan olaylar, Ulusal Güçler tarafından derhal

bertaraf ediliyordu...

Vatan'ın dört bir yanından Ankara'ya ulaşabilen haberler Mustafa Kemal ve Arkadaşlarını, dolayısıyla toplanan Milletvekillerini de mutlu ediyordu. Türk Ulusu davasına sınırsız sarıldığını göstermiş, Millet Meclisi'nin bir an önce açılması ve Ulusal Hükümet'in kurulmasını sabırsızlıkla bekliyordu.

Meclisin açıldığı gün Ankaralılar Ulus Meydanında

Hazırlıklar tamamlanıyordu. Ama Ankara'da, o günlerde, Millet Meclisi'nin çalışmalarını yürütebileceği uygun bir bina bulmak zordu. Mevcut bütün olanaklar olabildiğince zorlandı ve sonuçta, İkinci Meşrutiyet döneminde, İttihat ve Terakki Cemiyeti kulübü olarak yapılmış ve oldukça da merkezi bir yerde bulunan tek katlı bir bina uygun görülüp, Meclis'in burada çalışmasına karar verildi...

Ancak binanın birçok eksikliği vardı.

Hızla çalışmalara başlandı ve okullardan getirilen ve Ankaralıların da katkılarıyla eksik olan eşyalar tamamlandı.

Beklenen gün gelmişti. Ankaralılar, 23 Nisan 1920 Cuma günü erken saatlerden itibaren Ulus Semti'ndeki Meclis binası etrafında toplanmaya başladı. Halk, Vatan'ın dört bir yanından gelebilmiş milletvekilleriyle sarmaş dolaş olmuş ve kendi kaderine sahip olabilmenin sorumluluğu ve mut-

Halk, Vatan'ın dört bir yanından gelebilmiş milletvekilleriyle sarmaş dolaş olmuş ve kendi kaderine sahip olabilmenin sorumluluğu ve mutluluğuyla coşkun sevinç gösterilerinde bulunuyordu.

luğuyla coşkun sevinç gösterilerinde bulunuyordu. Mahşeri kalabalık, Ulus Meydanı'na sığmıyordu...

Vakit geldiğinde Hacı Bayram Camisi'ne gidildi. Hep birlikte Cuma Namazı kıldıktan sonra Meclis binasına gelindi. Muhteşem bir tören yapıldı ve saat 13.45 gibi de; Ankara'ya henüz ulaşabilmiş 115 milletvekiliyle Millet Meclisi'nin ilk toplantısı yapıldı. Meclis'in açılışını, en yaşlı üye sıfatıyla Sinop Milletvekili Şerif Bey yaptı. Konuşmasında; İstanbul'un işgalinden, Halifelik ve Hükümet Merkezi'nin bağımsızlığını yitirdiğinden bahsederek, boyun eğmenin köleliği kabul

etmek anlamına geleceğini belirtti. Özgürlüğü karakter edinmiş Ulusumuzun, işgali ve dolayısıyla köleliği şiddetle reddettiğini ve bu itibarla da yüce Meclis'in toplandığı... hususlarını dile getirdi. Böylece, Millet Meclisi açılmış oldu.

Ulusal Savaşım'ın ulaştığı bu noktada; Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş temelleri, Ankara'nın Ulus Semti'ndeki bu tek katlı binada atıldı. Birinci Meclis Binası olarak da adlandırılan

bu binadan bir dönem Ulusal Kurtuluş Savaşı yönetildi. Aynı zamanda, çok tartışmaların yaşandığı ve birçok Ulusal Kararların alındığı bu bina bugün Ulusal Kurtuluş Savaşı Müzesi olarak ve ilk yılların anılarını sergileyerek Türk Ulusu'na halen hizmet vermeye devam ediyor.

Millet Meclisi çalışmalarını sürdürürken; Meclis'in adı, İstanbul'dan gelmiş Mebuslar Meclisi milletvekilleri ile Anadolu'nun her tarafından seçilerek gelmiş olan milletvekillerinin de katılımıyla, genişletilmiş meclis anlamında, Büyük Millet Meclisi olarak benimsendi. Daha sonra, 8 Şubat 1921 tarihinde kabul edilen bir Bakanlar Kurulu Kararnamesi'yle isminin başına Türkiye sözcüğü eklenerek Türkiye Büyük Millet Meclisi adı resmi nitelik kazandı... •

cengizonal@butundunya.com.tr

(Gelecek Ay: Büyük Millet Meclisi'nin Çalışmaları, İlk Ulusal Hükümet'in Kurulması)

OTOPSI
Cengiz Özakıncı

Aydın Sorumluluğu ve Din Üzerine

[Bu yazı, 1990 yılında, "laik" bir Sanat-Kültür dergisine gönderdiğim yazının "dinsel konulu" olduğu gerekçesiyle reddedilmesi üzerine, yine aynı dergiye, bu kez yayın politikalarını eleştirmek üzere gönderdiğim, fakat basılmayıp geri çevrilen ikinci yazımdır. İlk kez 1998 yılında, güncelleyerek, "Matbuat" adlı dergide yayımlatabildiğim, yazılışının üzerinden yirmi yıl geçmesine karşın içeriği eskimemiş olan bu yazımı, ülkemizin bugünlere nasıl geldiğini anlamak isteyenlere yararlı olabileceği düşüncesiyle; "Bütün Dünya" okuyucularıyla paylaşıyorum. Lütfen, yirmi yıl önce yazıldığını unutmadan okuyunuz.- C.Ö.]

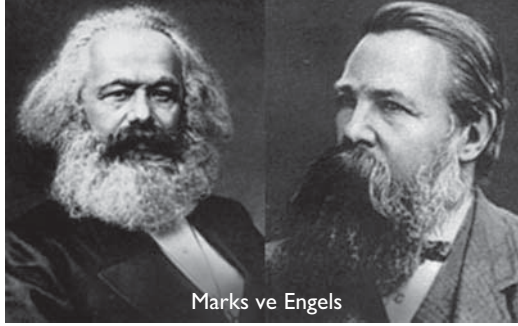
"Engels, parti programına dine savaş açmak anlamında açık bir tanrıtanımazlık bildirisi konmasına karşı çıktı; Blanqui'ci Communnardların dine karşı gürlütülü savaş açmalarını bir aptallık örneği saydı ve böyle bir savaşın dine ilgiyi canlandırmak için en iyi yol olduğunu; dine savaş açmanın anarşist bir tutum olduğunu söyledi. Dine karşı savaş açmak, der Engels, Bismark'ı aratmamak, yani Bismark'ın rahiplere karşı savaş deliliğini yinelenektir. "Kahrolsun din, yaşasın tanrıtanımazlık," diyenlere, Marks: "bu doğru değil, bu sığ bir görüş" der... Dinsel önyargılarla savaşırken son derece dikkatli olmalıyız; kimileri dinsel duyguları inciterek bu savaşım da çok zarara yol açıyorlar. Savaşımı aşırı sertleştirmekle yalnızca halkın öfkelerini uyandırabiliriz; böyle savaşım yöntemleri, halkın mezheplere bölün-

mesinin sürmesine vesile olur... İnananların dinsel duygularını incitmekten kaçınmaya dikkat etmek gerekir; çünkü bu yalnızca dinsel bağnazlığın artmasına yarar." V. İ. Lenin

Yukarıda sözlerinden alıntılar aktardığımız Lenin, bir tanrıtanımazdı kuşkusuz. Gelgelelim o bile dine karşı gürlütülü bir savaş açarak halkın dinsel duygularını incitici bir tutuma girmenin, toplumda dinsel bağnazlığı artıracağı kanısındaydı. Gericilikle, yobazlıkla, bağnazlıkla savaş, öyle üç beş aydının bir kaç kitap bir kaç köşeyazısı yayımlamasıyla kazanılabilecek türden kısa süreli küçük bir savaş olmadığı gibi, kuru gürlütülerle, gösterilerle, sloganlarla, yürüyüşlerle kazanılabilecek bir savaş da değildir.

Çünkü halkın gerici önyargıları binlerce yıldır beyinlere kazınan hurafelerle oluşmuştur; bunların bilimle, düşünle kısa sürede giderilmesi ola-

naklı değildir. Türkiye’de gericilikle, tutuculukla, yobazlıkla, bağnazlıkla savaş, en az bir yüz yıl sürecek uzun soluklu bir aydınlanma devrimi olarak kavranmalı ve Avrupa’nın aydınlanma deneyiminden dersler alınarak yürütülmelidir. Avrupa’nın geçmişinde, Marks ve Engels’e ge-

Marks ve Engels

linceye dek, batılı aydınlar, “altyapısal, geçimsel sorunların çözülmesiyle; üst-yapısal, inançsal sorunların da kendiliğinden çözümleneceği” yanılıgısına saplanmamış; kendi toplumlarının gündelik yaşamlarını biçimlendiren dinsel kökenli inançlara ve bu inançlara kaynaklık eden kutsal yazılara ilgisiz kalmamış, sırtını dönmemiş; yığınların dinsel inançlarının aydın olmayanlarca karartılmasına göz yummamıştır.

Avrupa’da, Marks ve Engels’e gelinceye dek, gerek düşünürlerin düşünsel yapıtları ve kurdukları düşünsel dizgeler, gerekse verdikleri sanatsal yapıtlar, hep Tanrı konusuna odaklanmıştır.

Batının söz konusu ettiğimiz yüzlerce yıllık uzun geçmişinde, dinselliği ve Tanrı’yı konu edinmeyen batılı aydın ya da sanatçı hemen hemen yok gibidir. Nietzsche ve çağdaşlarının -ki Marks ve Engels de onun çağdaşydılar- “Tanrı öldü!” yanılısamasına saplanmasından önceki yüzyıllarda, hemen hemen bütün batılı aydınların Tanrı ve din üstüne düşünmeleri ve bu konuda ürettikleri aydınlık düşünceleri toplumla paylaşmaları sonucu,

Avrupa’da, Marks ve Engels’de olduğu gibi ve onlara gelinceye dek, düşünürlerin yapıtları hep Tanrı konusuna odaklanmıştır.

yığınların inançsal biçimlenmesi, doğru usyürütme becerisinden yoksun çıkarıcı, saptırıcı, karanlık kimselerin yetkesine terkedilmemiştir.

Tanrı ve din konularının, Avrupa’nın en saygın ve yetkin aydınlarının, en üst düzeyde ele alınıp işlenmesi yoluyla, batıda yığınlar dinağalarının karanlık yolundan çıkıp, inançsal konularda kendi aydınlarının bilimsel din yorumları doğrultusunda yürüyebilme olanağı bulmuş; süreç içerisinde, batıdaki koyu dinsel bağnazlık, yerini bilimsel aydınlanmaya bırakabilmiştir. Batının şimdisi, batının geçmişinin bir ürünüdür. Bizim şimdimiz de, bizim geçmişimizin bir ürünüdür. Bizim toplumumuzun kültürel geçmişinde, aydınların çoğu, yığınların gündelik yaşamını, düşünce yapısını biçimlendirmede en çok etkisi olan dinsel kökenli inançlar ve bu inançlara kaynak gösterilen Kur’an üzerinde düşünmek, düşünce üretmek ve hurafelere inan-dırılmış bulunan yığınlara Kur’an’ı

gerçek niteliğiyle aktarmak sanki kendi sorumluluk alanlarına girmezmiş gibi davranmış ve böylece bilisiz yığınların Tanrı ve din konusunda bilgilendirilmesi işini, dinağalarına, çıkarıcı dinsaptırıcılara, doğru usyürütme, doğru düşünme yetkinliğinden uzak, aydın-olmayan karanlık kimselerin eline terketmiştir. Aydınlarımızın büyük bir çoğunluğu “bu konulara girmek istememiş” lerdir.

İmamlar, kadılar, şeyh-ülislamlar, müftüler, vb. gibi din görevlilerinin din konulu yapıtları ve bu kişiler içerisinde aydın olanların çıkıp çıkmadığı, bu yazının konusu değildir. Din, bunların geçim aracıdır; bunlar işleri gereği, geçim araçları din olduğu için, ister istemez Tanrı ve din konusunda ürünler vermişlerdir. Bunların içerisinde -sayıları çok az da olsa dine bilimsel bir bakışla eğilip toplumu karanlık gerici din yorumlarına karşı uyarılar çıkmıştır.

Bu yazıda sözü edilen, kendileri papaz, haham, vb. gibi birer din görevlisi olmamalarına karşın, yığınların dinsel inançları üzerinde papazlardan, hahamlardan daha çok etkili olmuş olan batılı aydınların, sanatçıların, düşünürlerin din alanında neler yaptıkları; ve buna karşılık, bizim aydın, sanatçı ve düşünürlerimizin din konusunda neler yaptığıdır. Bizim aydınlarımızın ezici çoğunluğu, batılı aydınların tersine, Tanrı ve din konusunda önce kendileri aydınlanıp sonra bilisiz yığınları aydınlatmak yerine, bizim yığınlarımızın yaşamını biçimlendirmeye aday dahi

olamayacak olan sözgelimi bir Charles Baudelaire’in dizeleri üzerinde kırk kırk yaran yorumlara girişmiş ve Baudelaire’in anlam ve önemini kavrama yetisinden yoksun saydığı bilisiz yığınlara onun önemini bir türlü kavramama sancıyla kıvrınarak; “Ah, siz Baudelaire’i bir de Fransızca’sından okuyabilseydiniz, o zaman benim Baudelaire’e neden tapıtığımı anlayabilirdiniz!” diye yakınmış; gelgelelim-ne-

13.10.1990, Milliyet, Sayfa 9

"BENİ ŞEYH KANDIRDI" 3 yaşındaki oğlunu mağarada kesen katil baba Halil Altun (ortada), "Beni goyh kandirdi. Çok pişmanım" derken, goyh olarak tanınan Hasan Fidan (sol başta), ile yardımcısı Kadir Ercan (sağda) gözaltına alındı.

Şeyhin sözüne uydu oğlunun başını kesti

ŞANLIURFA, MİL-HA

SON yılların en korkunç cinayetlerinden biri dün Şanlıurfa'da ortaya çıkarıldı. Ticaret ve Sanayi Odası'nda çalışan İbrahim Halil Altun, 3 yaşındaki oğlu Abdullah'ı bir mağaraya götürüp bıçakla başını gövdesinden ayırdı. Çılgın baba yakalandıktan sonra ilk ifadesinde, "Oğlumu ellerimle kestim. Şeyh Hacı Hasan istediği için bunu yaptım. Çünkü bana, 'Sen, oğlunu kes. Sonra biz, çocuğunu getiririz' demişti. Ben de şeyhin sözüne uydum" dedi.

Şanlıurfa Emniyet Müdürlüğü'nden verilen bilgiye göre, korkunç olay şöyle gelişti:

Canı ruhlu baba İbrahim Halil Altun bir söyleşi sırasında şeyh olduğunu belirttiği Hasan Fidan'ya 3 yaşındaki oğlunu çok sevdiğini, kendisini bir gün bile görmeden yapmadığını söyledi. İbrahim Halil Altun ilk ifadesinde kendisinin bu sözleri üzerine şeyh olduğunu iddia ettiği Hasan Fidan'ın, şu karşılığı verdiğini öne sürdü: "Çocuklarını fazla seven bir insan, Allah sevgisinden uzaklaşır. Hazretli İbrahim nasıl oğlu İsmail'i kurban ettiyse sen de öyle yap. Çok sevdiğin oğlunu issız bir yere götürüp kes. Biz daha sonra çocuğunu getiririz."

dın, hiçbir yapıtında Tanrı ve din konusunu dışlamaz; tersine, Umberto Eco, bütün yapıtlarında Tanrı ve din konusunu derinlemesine işlemektedir.

Umberto Eco, Hıristiyanlığın önemli adlarından Aquino'lu Thomas üzerine bir irdeleme yazmış, batıdaki laik sanat kültür dergileri; "Bu bir din yazısıdır, biz bunu basarsak, bizim laik niteliğimiz bozulur, götürürün siz bu yazınızı dinci bir yayına bastırın" diyerek geri çevirmemişlerdir.

Oysa Umberto Eco, Türk olsaydı, Türkiye'de yaşıyor olsaydı, yazısı da söz gelimi Gazali üzerine olsaydı, Türkiye'de bu yazısını bastırarak "laik" dergi bulamazdı!.. Ülkemizin çoğu "laik" aydını, Umberto Eco'nun Hristiyan papaz Thomas üzerine yazdıklarını Türkçe'ye çevirip Türkiye'deki "laik" sanat kültür dergilerinde kolayca yayımlayabilmekte; gelgelelim bu gibi Hristiyanlığa ilişkin dinsel konulu yazıları pekala çevirip yayımlayan pek çok "laik" dergimiz, herhangi bir yerli yazarımızın konusu bizim kendi toplumumuzun dinsel inançlarının yanlış biçimlendirilmesi ve yanlış yönlendirilmesi olan yazısını basmaya o denli istekli davranmamakta; böyle yazılara burun bükmekte, İslam dinini konu alan bu tür yazıları basacak olursa kendi "laik yayın" kimliğine toz kondurmuş olacağı sabuklamasıyla irkilmektedir. Sanki Tarkovski'nin Ortodoks Hristiyan İncil'inin "Tanrı"sı iyiyi de, Kur'an'ın "Tanrı"sı kötü imiş gibi!!!

Bizim laik aydınımızın ve laik ay-

ynlarımızın çoğu, batılı laik aydınların ve batılı laik yayınların yaptığının tersini yaparak batılı gibi davrandığını sanma yanılıgısı içerisinde.

Aydınlarımızın ezici çoğunluğu, öncelikle kendi toplumunun sorunsallarına odaklanarak, bu sorunsalları "doğru düşünmenin evrensel ilkeleri" ile çözümleyen düşünceler üreteceğine, şu ya da bu batılı aydının her yazdığını irdelemeksizin onaylayan okuyucuları ve okutucuları olmuş; sevdikleri, değerli buldukları ve tapındıkları şu yada bu batılı aydına ülkemizden yandaşlar kazandırmaya çabalayan bir "fan kulübü" yöneticisi gibi davranmıştır.

Oysa, dünyanın neresinde olursa olsun, tüm aydınların baş görevi, öncelikle içinde yaşadıkları kendi toplumlarının sorunlarını dert edinmek, kendi yığınlarına beyinlerini bir delici matkap gibi kullanmayı, sorunların derinine inmeyi, doğru düşünmeyi öğretmek; tutarlı us yürütmeyi bir düşünsel erdem ve en üstün değer yargısı olarak toplumuna benimseten ürünler vermektir. Aydın olmak demek, içinde yaşadığı toplum için kaygı duyan, geçimsel olsun, inançsal olsun tanık olduğu bütün sorunları umursayan, önemseyen ve yaşamın her alanında sorunlara çözümler üreten kişi olmak demektir. Dünyanın bütün ülkelerinde "bu anlamda batılı" olan aydınlar vardır. Bunlar Çin'de Ukrayna'da, Avustralya'da vs. doğmuş, değişik ırklardan gelmiş olabilirler, ancak önce insandırlar ve öncelikle kendi içinde yaşadıkları toplumu, giderek tüm kişisoyunu aydınlatmak ve yanılığardan kurtarmak so-

rumluluğunu derinlerinde duyanlardır. Böylesi bir sorumluluğu duyabilmenin olmazsa olmaz ön koşuluysa, başta kendisi aydınlanmış olmaktadır.

Öyleyse, yaşadığı topraklar üzerindeki çoğu bilisiz yığınların günlük yaşamını biçimlendiren inançlara ve bu inançların kökeni olarak gösterilen Kitap'a eğilip, onu yazıldığı dilden öğrenmeye ya da çevirisinden irdelemeye boş veren; buna karşılık bizim toplumumuza bu aşamada öğretecek her hangi bir şeyi bulunmayan -örneğin Baudelaire vb. gibi- yabancı ozanları Fransızca'sından okumakla böbürlenene birine, biralalım doğuluyu batılıyı, "aydın" diyebilir miyiz? Aydın kişi, içinde yaşadığı toplumun bilisiz yığınlarının "inanıyoruz ve buyruklarına göre yaşıyoruz," dediği bir Kutsal Kitap konusunda, nasıl olur da kendi toplumundan daha bilgisiz olabilir?..

Soru: Ne yani, şimdi aydınlar işleri güçlerini bırakıp yığınlara imamlık mı edecekler?

Yanıt: Voltaire, Rousseau, Kant ya da Hegel, haham mıydılar, papaz mıydılar? Yığınların hurafelerle, boş inanlarla karartılmış; iyicil olmaktan çıkartılmış; sevgi değil ürkü saçan; barışçıl değil acımasız; kıyıcı, kandökücü çarpık inançlarını, Kutsal Kitapların özünde zaten var olan kimi uygar değerleri öne çıkararak eleştirip, böylece yığınları kargaların kılavuzluğundan kurtarmak için, ille de din adamı olmak gerekiyor?..

Batının kültürel geçmişinde, aydınlar, Tanrı ve din üzerine yapıtlar vererek, halkı bu konularda aydınlatma

‘Örtünmediler, öldürdüm’

İSTANBUL ● MİLLİYET

HASKÖY’de eşi ve gelinini tabancayla öldürüp, kızını da yaraladıktan sonra firar eden Yaşar Önal, Sınop’ta yakalandı. 62 yaşındaki Önal, eşini ve gelinini teştüre uygun örtünmedikleri için öldürdüğünü söyledi.

İstanbul Asayiş Şube Müdürlüğü’nden yapılan açıklamaya göre, sanık Yaşar Önal, sorgusunda suçunu itiraf etti. Sanık sorgusunda, 38 yıllık eşi Sabriye ile üç yıldır arasının açık olduğunu bildirdi. Eşi Sabriye, gelini Sükrüye ve kız Hayriye’nin müslümanlığa aykırı davrandıklarını öne süren Yaşar Önal, şöyle konuştu:

“Lafımı dinlemiyorlardı. Özellikle gelinim boyanıp çarşıya çıkıyordu. Oğluma da başı belaya girmesin diye söyledim. Müslümanlığa aykırı şeyler bunlar. Müslümanlıkta böyle şeyler yok. Uyardığım zaman lafımı dinlemediler. Kafam bozuldu çekip vurdum.”

görevini papazlara dahi bırakmamış; pek çok dinsel, inançsal sorunsalda, kendi papazlarını dahi aydınlatmış; dinağalarının yığınlara aşıladığı dinsel kandökücülüğe ve dinsel karanlığa karşı, kutsal kitapların özünde zaten var olan evrensel barış, evrensel sevgi ve kardeşlik özlemini, dinsel söylemin içinden vurgulayarak sürekli diri tutmuş ve çıkarları bilisiz yığınlarla bu uygar ve iyicil değerleri unutturmaya gerektiren din sömürleriyle, düşünsel araçlar kullanarak savaşmışlardır.

Batının kültürel geçmişinde aydınlar böyle bir görev üstlenmemiş olsalardı, batının bugünkü durumu ne olurdu? Ya da bizim toplumumuzda, geçmişte Voltaire’in, Rousseau’nun, Spinoza’nın, Kant’ın, Hegel’in işlevlerini üstlenen aydınlar yaşamış olsalardı, bizim toplumumuzun bugünü acaba yine böyle mi olurdu?..

Rousseau’ya “Emile”i, Spinoza’ya “Etika”yı, Kant’a “Basit Aklın Sınırları İçerisinde Din”i, Hegel’e “Tin’in Görüngübilimi”ni yazdıran sorunsallar, bizim toplumumuzun geçmişinde hiç yaşanmamış mıdır?.. Yaşanmışsa -ki yaşanmıştır, yaşanıyor- demek oluyor ki, bizim toplumumuzun geçmişinde,

bizim Rousseau’muzu, bizim Spinoza’mızı, bizim Kant’ımızı ve bizim Hegel’imizi ortaya çıkaracak sorunsallar vardı, ancak aydınlarımız -o sırada ‘daha önemli’(?) işler ardında seğirttiklerinden!!!- bu sorunsallara eğilemediler... Bir bahçevanın niteliği, yetiştirdiği çiçeklerden bellidir; bir ülkenin aydınlarının niteliği de, kendi toplumunun durumundan bellidir. Bugün toplumumuzun inanç tarlalarında güller değil, dikenler bitiyorsa; barış, kardeşlik ve sevgi çiçekleri soluyor, savaş dikenleri çoğalıyorsa; iyicilliğin yerini katılık, kötülük, kıyıcılık alıyorsa; bahçevanlarımız, aydınlarımız gerçekten sorumludurlar. Batıda bahçevanlar, yani aydınlar, yüzyıllar boyunca toplumlarının inanç tarlalarında gördükleri yabanotlarını ayıklamış, o tarlalarda filizlenen güzel çiçekleriye sulayıp korumuşlardır. Beethoven’ın 9. Senfoni’sinin, sözleri Schiller’in dizelerinden oluşan “Lied an die Freue”, “Neşeye övgü” bölümünde, koro; Tanrı’nın izniyle, elçilerin yardımıyla, insanlığın iyiye, doğruya, güzele, gerçeğe ulaşacağını haykırır: “*Kardeş olun ey insanlar, bunu ister Tanrımız. Bu dünyada her şey geçer, yalnız dost sana kalır. İn-*

sanlığa, doğruluğa göğsünü aç, korkma sen. Özgür doğar insanoğlu, özgür yaşam hakkıdır.”

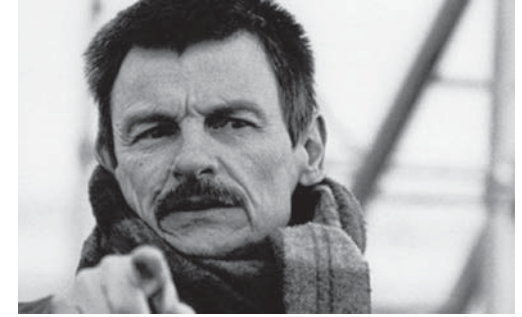
Tanrıtanımaz Lenin, bir 9. Senfoni dinletisinden sonra “İrtica hortladı!” gibi bir duyguya kapılmamış; tersine, “insanlığın geleceğine duyduğu umudun pekiştiğini” söylemiştir eşi Kurpskaya’ya...

Oysa, aynı tanrıtanımaz Lenin, bir süre önce “Tanrı fikrinin hiç bir türüne olumlu bakmadığını” söylüyordu... Hegel’i hiç okumaksızın kötüleyip durmuş olan Lenin, Hegel’i okuduktan sonra: “Biz Hegel diyalektiğinin maddeci dostlarıyız!” demiştir. Gelgelelim “Tanrı fikri”, bilindiği üzere, Hegel diyalektiğinin tam da göbeğinde bulunur.

Carl Orff’un bizim aydınlarımız arasında pek sevilen, pek tutulan Carmina Burana’sının ana konusu da Tanrı’dır, dindir. Gelgelelim bizim tanrıtanımaz aydınlarımızın büyük bir çoğunluğu, Carmina Burana’yı kendilerinden geçerek dinlerken “İrtica hortladı!” gibi bir duyguya kapılmazlar; çünkü sözlerini (güftesini) anlamadan dinlemektedirler. Oysa batılı laik aydın, onu, sözlerini de anlayarak dinliyor ve içinde din ve Tanrı kavramları geçiyor diye bu yapıtı karalayıp yadsımıyor.

Yine çoğu tanrıtanımaz aydınımızın bir kaç yıldır filmlerini büyük bir beğeniyle izlediği, gişeler önünde uzun kuyruklar oluşturduğu yapıtların yaratıcısı Andrei Tarkovsky de dini bütün bir Hristiyandır. Tarkovsky, ge-

rek yapıtlarıyla, gerek yazılarıyla, ‘Hristiyan varoluşçuluk’u savunmuş, Tanrı ve din konulu ürünler vermiştir. Batılı toplumlara dinsel bağnazlık karanlığından kurtararak dinsel aydınlanmaya ve toplumsal ilerlemeye yönelten, işte sözünü ettiğimiz bu türden, Tanrı’ya düşünsel düzlemde aydınca inanan, fakat beyinleri iğdiş eden dinsel uydurmalara, hurafelere inanan; bilisiz yığınların Tanrı inancıyla değil onların beynini iğdiş eden hurafelerle savaşan batılı aydın ve sanatçıların, yüzyıllar boyu dinsel söylem içinden vurgula-

Filmlerinin gişeler önünde uzun kuyruklar oluşturduğu Andrei Tarkovsky dini bütün bir Hristiyandır.

dıkları evrensel barış, evrensel sevgi ve evrensel kardeşlik inancı olmuştur.

Batılı aydınlar, böyle davranmakla kendi toplumlarını Tanrı ve din konusunda kargaların kılavuzluğuna terketmemiş; onu Tanrı ve din konusunda eğitmiş, bilgilendirmiş, aydınlatmış; toplumun inanç alanını yaban otlarından ayıklayarak, din duygularının çıkar çevrelerince sömürülmesinden korumuştur. Aynı emeği, bizim toplumumuzun aydınları, bizim bilisiz yığın-

larımıza vermemiştir. Batılı aydın yüz-yıllardır ettiklerini biçiyor; peki bizim aydınımız yığınların inanç alanlarına bugüne dek ne ekmiştir ki, ne biçsin!?

Demek ki “irtica hortladı!” demek yerine, “Aydınımız, geçmişte aydınlatmadığı bir karanlık tarafından kuşatıldı!” dersek, daha doğru olur.

Kur’an’da: “suçları kendilerini kuşatanlar!” anlamında bir tümce vardır ki bu, durumumuza upuygundur.

Batıda bilisiz yığınların inanç dünyası, Rousseau’lar, Voltaire’ler, Kant’-

Demek ki “irtica hortladı!” demek yerine, “Aydınımız, geçmişte aydınlatmadığı bir karanlık tarafından kuşatıldı!” dersek, daha doğru olur. Kur’an’da: “suçları kendilerini kuşatanlar!” anlamında bir tümce vardır ki bu, durumumuza upuygundur.

lar, Hegel’ler, Kierkegaard’lar, Beethoven’lar, Goethe’ler, Schiller’ler tarafından oya gibi dokunur, damıtılır, arıtılır ve toplumun inanç bahçesi yabanotlarından ayıklanıp karanlıktan kurtulurken; bizim toplumumuzda, bizim toplumumuzun inanç alanı, büyük çoğunluğu tutarlı düşünceler üretme yetisinden yoksun, doğru düşünmenin evrensel ilkelerinden yoksun, aydın olmak bir yana, kendisi aydınlatılmayı gereksinen; okuma, anlama ve usyürütme özürsü bir takım kişiler tarafından oluşturulmuştur ve aydınımızın

ezici çoğunluğu bu ürkünç oluşuma seyirci kalmıştır. Saman alevi gibi parlayıp geçen bir takım cılız aydınlanmalar dışında, bizim toplumumuzun inanç alanı, batıda olduğu gibi bir aydınlar ilgisi ve denetimi ortamında, sağlıklı olarak gelişmemiş; yığınların din duyguları, aydın olmayan ellerde, Kur’an’a dahi yabancı inançlarla, bilinçlere kandökücülük aşılana kadar biçimlendirilmiştir.

Evet: “İrtica hortladı!”.. Ve şimdi (1990), Turan Dursun örneği birtakım aydınlarımız, panikle kaleme sarılıp “Asıl Kur’an yakıldı!” diye haykırınca, “irtica”yı yeniden gömütüne göndereceğini sanıyor. “İslam Arap dinidir, Kur’an yalnızca Araplara seslenir, bu nedenle Türkler isteseler bile Müslüman olamazlar!” deyince, Türklerin Müslümanlıktan topluca istifa edeceklerini sanıyor. İsmet Zeki Eyüboğlu gibi kimi yazarlarımızda “Musa da, İsa da, Muhammed de birer çılgin, birer deliydiler. Çok tanrıcılık Tek Tanrıcılıktan ileridir, Yaşasın Anadolu Tanrıçası Kübele!” vb. gibi yazarak yazarlar irticayı mahvettiklerini sanmakta ve “laikliği” kendilerince böyle kurtarmaktadır!..

Evet: “İrtica hortladı!”.. Ve şimdi (1990) basımızda bir telaş!..

Laikliği kurtarmak için mezhep ayrılıklarını vurgulamak ve mezhep birleşmelerini önlemek gerek!..

Öyleyse kapak yapalım: Aleviler Sünnilerden iyidir! Yaşasın Aleviler, kahrolsun sünniler! Kapaklar ça-ça-çarpıcı, dosyalar şaşkırtıcı, söylentiler a-acai!.. “Laik” basın yayınıımız laikliği şimdi (1990) böyle koruyor...

Evet: “İrtica hortladı!”.. Peki ama ne diyor bu hortlak? “Biz, ‘tam laiklik’ten yanayız, laiklik tam uygulansın!” diyor. Dinağaları sanki ağız birliği etmişlercesine, “Laiklik tam uygulansın!” diyorlar. ‘Garip ama gerçek’, ‘mizah değil ay-nıyla vaki’...

Demek ki, bugün (1990), dinsel alanda genel görüntümüz şöyledir:

Bir yanda ‘Laiklik elden gidiyor!’ diye kaleme sarılıp, din konusunda çam üstüne çam deviren bir kaç ‘aydınlanma kahramanı’; bir yanda, laikliği kurtarmak için mezhep ayrılıklarını kaşıyan, mezheplerden kimilerini tu kaka edip, kimi mezhepleri ve toplulukları, sözelimi kimileri Aleviliği kimileri şu ya da bu cemaati “ilerici” diye ululayan “laik” basın yayını; beri yanda ‘Biz tam laiklikten yanayız, laiklik tam uygulansın!’ diyen bir “irtica”!.. Zaten şarkısı bile var: “Bir başkadır benim memleketim.” Sağı başka, solu başka, irticası başka, aydını başka, halkı başka, altyapısı kaval, üstyapısı Şişhane bir ülkenin irticası ‘tam laik’ (!) olmaz da ne olur? Peki, kimi dinağalarının “laiklik tam uygulansın” istemi nereden geliyor? Laiklik tam uygulanınca ne olacak ki, bunlar laikliğin tam uygulanmasından yanalar?.. “Tam Laik”lik diyen dinağalarının istemi özcesi şu: Devlet hiç bir biçimde din alanında olup bitenlerle ilgi-

lenmeyecek, dinsaptrıcılarına, dinağalarına, dinsömürücülerine yönelik ne örgütsel ne düşünsel bir denetleme olmayacak; bunlar, din adına yığınları diledikleri gibi çekip çevirmekte sınırsızca özgür olacaklar; toplumu Tanrı ve din konusunda neye inandırmak isterlerse ona inandıracaklar; bilisiz yığınlara Tanrı ve din konusunda öğrettiklerinin Kitap’a uygun olup olmadığı dahi soru konusu edilemeyecek; istedikleri ‘tam laiklik’ ile her türlü denetim ve eleştiriden kurtulmuş olacakları için, topluma din adına, Tanrı adına, Kur’an adına neler bellettikleri bilinmeyecek, eleştirilemeyecek; kimse kendilerine karışamayacak; çünkü onların dilinde “tam laiklik” = “devlet dine karışmasın” demektir.

Dikkat ediniz. Bunlar ‘tam laiklik’i aydınlardan değil, devletten istiyorlar; çünkü ülkemizde aydınların pek çoğu onlara, tam da onların istedikleri gibi, hep ‘tam laik’(!) davranagelmiş; yani tam da onların istedikleri gibi “dine karışmamış”tır. Çoğu Türk aydını bugüne dek Türk din saptrıcılarına o denli ‘tam laik’ davranmıştır ki, bilisiz yığınlara din adına kimlerin neler bellettiği, belletilenlerin doğru olup olmadığı, zaten umurunda olmamıştır. Bu nedenle ‘tam laiklik’ isteyen dinağaları, böylesi dinle ilgilenmeyi dışlayan, küçümseyen aydınlarımıza “minnet” borçludur. Bu din saptrıcıları, din ağaları, din sömürücüleri, dine karşı, Tanrı inancına karşı kimi “Atatürkçü”, kimi “Sosyalist” maskesi takarak tutarsız savlarla saldırap öfkeler savuran tanrıtanıma aydınlarımızın bir bölümüne de “minnet” borçludur.

Çünkü, yığınların Tanrı'ya inanmasını dahi suç sayan bu gibi saldırılar da en az "dine karışmamak" diye tanımlanan 'tam laiklik'(!) denli dinağalarına yaramaktadır.

Din saptırcılarının, din sömürücü-lerinin, din ağalarının işine gelmeyen tek şey, yığınlara din diye, Tanrı diye bellettiklerinin gerçekten Kitap'a uygun olup olmadığının eleştirel düşü- nürler, aydınlar tarafından irdelenme- si; toplumun dinsel inançlarının kendi-leri tarafından değil aydınlarca ekilme- si; Tanrı ve din konusunda, yığınların

Sözgelimi, Kur'an'ı kendilerinden daha doğru bilen "laik" düşünceli aydınlar çıkıp da, kendilerinin Kur'an'a dahi aykırı bir takım karanlık inançlar yaydıklarını ve yığınları din konusunda yanılttıklarını topluma gösteremesin, istiyorlar.

aydınlanmış aydınlarca aydınlatılma- sıdır.

Ülkemizde 'laiklik tam uygulan- sını' diyen dinağaları, din derebeyleri, bununla ne demek istediklerini açıklarken, bir yandan 'devlet bizi denetle- yemesin'; öte yandan, bizim toplumumuzda Voltaire, Rousseau, Kant, Hegel gibi aydınlar çıkıp da yığınların din kültürünü oluşturma, toplumun inanç dünyasını biçimlendirme işini bizim tekelimizden almaya kalkışa- masını, demektedirler.

Sözgelimi, Kitap'ı kendilerinden daha doğru bilen "laik" düşünceli ay- dınlar çıkıp da, kendilerinin Kitap'a dahi aykırı bir takım karanlık inançlar yaydıklarını ve yığınları din konusun- da yanılttıklarını topluma göstereme- sin, istiyorlar. Aydınlarımız, inanç ala- nında 'İçkin Eleştiri' (İmmanent Critique) yöntemini uygulayacak olur- larsa, "fareli köyün kavalcılığı" gibi etkileyici ezgilerle yığınları kendi ard- larına takıp ulusu ve ülkeyi karanlığa sürükleyen dinağalarının, "inanıyo-ruz" dedikleri Kitap'a başta kendileri- nin uymadıkları ortaya çıkacak ve bu

din sömürgenlerinin bi- linçsiz yığınların gözün- deki saygınlıkları yıkıla- caktır.

Batıda aydınların inanç alanında uyguladıkları e- leştirel yöntem buydu; öy- le ki batıda dinsel aydın- lanma inanç alanına içkin eleştiriyle yaklaşan aydın- ların bir başarısı olmuş- tur. İnsanımıza, din adına, Tanrı adına; "Eğer Tanrı'- ya inandığını kanıtlamak istiyorsa, ka- rarisini tarikat şeyhine peşkeş çekmesi gerektiğini" ya da "Tanrı'ya inandığını kanıtlamak için öz çocuğunu Tanrı'ya kurban olarak adayıp boğazlaması ge- rektiğini" belleten dinsaptırcılar dahi çıkmıştır.

Bu tür tüyler ürpertici olaylar ba- sına yansınca, bir takım aydınlarımız "Gördünüz mü, işte Kur'an Müslü- manlara bunları yaptırtan, kendi kar- isini başkalarına peşkeş çekmeyi buyu-

ran, kendi yavrusunu bıçakla doğra- masını öğütleyen bir kitaptır. Kur'an'- ın Tanrı'sı kendisine inananlara neler yaptırıyor görün! Kahrolsun Kur'an! Kahrolsun Kur'an'ın Tanrı'sı! Kahrol- sun Müslümanlık!" diye avaz avaz yayınlar yaptılar.

Oysa Kur'an'da böyle buyruklar yoktur ve böylesi "ateşli tarıtanıma" aydınlarımızın bu tür yayınlarının ül- kemizde tırmanan dinağalığını gerile- tici en küçük bir etkisi dahi görülme- miştir; tersine, dinağaları Kur'an'a yönelik bu gibi yayınların yalan ol- duğunu belgelerle kanıtlayarak bunları Kur'an'a çamur atmakla suçlandırmış ve böylelikle daha çok sayıda Müslü- manı kendi etkileri altında toplamayı başarmışlardır.

Bir ilimizde bir şeyh bir müridine çocuğunu kendi elleriyle boğazlatabi- liyorsa, bir başka ilimizde bir başka şeyh müridini Tanrı adıyla kandırarak karısını peşkeş çektirebiliyorsa, yığın- ların bilisizlik düzeyinden kimlerin nasıl yararlanabildiklerini çok iyi dü- şünmek ve yobazlıkla savaşımında yapı- lacak en küçük yanlışın yobazların işi- ne yarayacağını çok çok iyi bilmek ve ona göre davranmak gerekmez mi? Kitap'a aykırı pek çok inancın, çıkarıcı din ağalarınca bilisiz yığınların beyni- ne kazındığı uzun yıllar geçmiştir; yı- gınların inanç alanı aydınlarca işlen- meyip bu alan aydınlarca aydın olma- yan çıkarıcı din sömürgenlerinin işle- mesine terk edilmişse, sonuç zaten ne olabilir?..

Kendilerini 'aydınlanma kahrama- nı' diye ünlendiren birileri, yığınların

Tanrı inancına öfkeyle saldırır ve on- ların inandıkları Tanrı'ya sövgüler, aşağılamalar yağdırırlarsa, sonuç zaten ne olabilir?..

Aydınlarımızın ezici çoğunluğu toplumun inanç tarlalarına kimlerin neler ektiğine yüz yıllardır boş vermiş- lerse, sonuç zaten ne olabilir?..

Geçmişimizde olduğu gibi bugün de 'irticaya prim vermemek' gerekçesi ardına sığınarak, toplumumuzun dinsel inançlarını aydınlık ve bilimsel dü- şünceyle yoğurma görevinden kaçan- lar, yarın belki de iş işten geçtikten ve ülkemizde dinağalığı düzeni kurul- duktan sonra, din ve Tanrı konusuna ister istemez gireceklerdir; "lakin vakit geçmiş olacak"!...

İnsanlarımız, batılı aydın Umberto Eco'nun, papaz Aquinolu Thomas için ne düşündüğünü bilsin elbette; an- cak insanlarımız bundan çok, kendi aydınlarımızın -özellikle de tıpkı Ro- usseau, Spinoza, Kant ve Hegel gibi, tıpkı Beethoven, Goethe ve Tarkovski gibi, Tanrı'ya düşünsel düzlemde, bir felsefi varlık kategorisi olarak aydınca inanan, fakat hurafelere karşı olan bi- zim aydınlarımızın Tanrı ve din üstüne iyicil, usa dayanan, öze yönelik, kan dökücülükten ve kıyıcılıktan uzaklaş- tırıcı, doğru düşünmeye yönlendirici, aydınlatici düşüncelerine gereksinimi var; Tanrı inancına ve dine karşı cep- heden ve üstelik yanlış bilgilere dayalı, sonunda kendilerini yalancı durumuna düşürerek dinağalığını güçlendirecek türden kışkırtıcı saldırılara değil...•

cengizozakinci@butundunya.com.tr

EVRENSEL
BAKIŞ AÇISI

Gürbüz Evren

Türkiye'nin bütünlüğünü NATO ve Birleşmiş Milletler mi koruyacak?

Yazının başlığındaki sorunun ne kadar ağır olduğunu farkındayım. Ülkemizin içinde bulunduğu bölgede son dönemlerde yaşananları izleyenlerin attığı başlığı pek yadırgamayacaklarını düşünüyorum.

Muharip Amerikan askerlerinin Irak'tan çekilmesinin ardından geriye iç savaş tehlikesi ve karmaşa yaşayan bir Irak kaldı. Ayrıca Irak'ın kuzey bölgesinde ortaya çıkan Amerikan destekli yerel yönetimin denetimi altındaki topraklara yerleşen, karargâh kuran ve sınırlarımızdan sızarak terörist saldırılar düzenleyen örgütün de Irak'taki yeni durumdan daha çok ya-

rarlanacağını herkes biliyor. Amerikan güçleri Irak'tan çekildiğine göre Türkiye'ye yönelik terör saldırıları konusunda artık Amerika Birleşik Devletleri ile değil Bağdat'taki merkezi Irak Hükümeti ve kuzeydeki yerel yönetim ile görüşeceğiz. Hemen anımsatalım, "Türkiye neden sınır ötesi askeri operasyon yapmıyor?" sorusu yöneltilen insanların büyük bir bölümü bugüne

Görünen o ki yeni dönemde bölgede yine yabancı güçlerden bahsedilecek, özellikle de Birleşmiş Milletler ve NATO'dan.

Ayrıca geride kalan 54 bin Amerikan askerini de unutmamak gerekiyor.

kadar ABD engelinden bahsediyordu. Yeni duruma bakılırsa bu engelin ortadan kalktığı teorik olarak söylenebilir. Ama görünen o ki yeni dönemde bölgede yine yabancı güçlerden bahsedilecek, özellikle de Birleşmiş Milletler ve NATO'dan. Ayrıca geride kalan 54 bin Amerikan askerini de unutmamak gerekiyor.

Başbakan Erdoğan'ın Amerikan Başkanı Obama ile 26 Haziran 2010 tarihinde Kanada'nın Toronto kentinde yaptığı görüşmede Irak'ın kuzey kesiminden Türkiye'ye yönelen

2010 tarihinde Irak'taki Amerikan güçlerinin komutanı Ray Odierno'dan ilginç bir açıklama geldi. Hemen hatırlatalım, Ray Odierno, Amerikan işgalinin ardından 4 Temmuz 2003 tarihinde, Süleymaniye'de, Türk askerlerinin başına çuval geçirilmesi emrini veren ve ismi "çuvalcı komutana" çıkan kişi Ray Odierno, "Irak'ın kuzeyine Birleşmiş Milletler barış güçleri konuşlandırılabilir" diyordu. Bir rastlantı mı bilinmez, ama Amerikan generalin bu önerisi terör örgütü PKK'nın talebiyle bire bir örtüşmektedir.

Anımsatmakta yarar var, terör ör-

Çuvalcı general Odierno "Irak'ın kuzeyine Birleşmiş Milletler barış güçleri konuşlandırılabilir" diyordu. Bir rastlantı mı bilinmez ama bu öneri PKK'nın talebiyle bire bir örtüşmektedir.

saldırılarına karşı NATO güçlerini görev ve davet ettiği basına yansımıştı. Uzmanlara göre, Başbakan NATO'nun 5. Maddesine dayanarak bu daveti yapmıştı. Söz konusu madde özetle "Taraflardan herhangi biri, taraflardan birinin toprak bütünlüğü, siyasi bağımsızlığı ya da güvenliğinin tehdit edildiğini düşündüğü zaman, tüm taraflar birlikte danışmalarda bulunacaklardır" demektir. Bu da, "tehdit altındaki ülkeye yardım istemesi durumunda diğer üyeler yardım eder" anlamına gelmektedir.

NATO'ya yönelik bu beklentinin dile getirilmesinden sonra 7 Temmuz

gütünün Kandil Dağı'ndaki yöneticileri geçtiğimiz Mayıs ve Haziran aylarında "Birleşmiş Milletler Barış Gücü bölgeye gelsin, onların denetiminde Türkiye ile barış yapalım ve anlaşsaksak silahlarımızı bırakalım" açıklamasında bulunmuşlardı.

Türkiye gibi bir gücün komşu ülkenin topraklarından gelen terör tehdidi için NATO'ya ya da Birleşmiş Milletler Barış Gücü askerlerine muhtaçmış gibi görünmesi ve bu kurumların gözetiminde barış görüşmeleri yapılabileceği havasının da yayılmaya çalışılması elbette ki kabul edilebilir bir durum değildir. Türkiye'nin öncelikle

yapacağı girişimlerden biri, terör örgütünün karargâhının ve eğitim kamplarının bulunduğu toprakları denetimi altında tutan Irak Hükümeti ile ülkenin kuzeyindeki Bölgesel Yönetimi masaya oturtmak olmalıdır. PKK konusunda Irak'a yönelik bu politika, güçlü ve kararlı ülke görüntüsünü yansıtan bir diplomasiye dayandırılmalıdır. Böylesi bir diplomasiyi hayata geçirmek için Türkiye'nin elinde çok

güçlü unsurlar vardır. Sınır ötesi operasyonlara sürekli karşı çıkan ve "sorum kendi içinizde, önce onu çözün" diyen Irak'a verilecek yanıtlar da hem bu ülkenin anayasasında hem de Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın belgelerinde bulunmaktadır.

Söz konusu belgelerde Birleşmiş Milletler örgütünün üye ülkelere uyarıları şöyle sıralanmıştır:

1) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Ekim 1985'de aldığı bir kararla şu uyarıyı yapmaktadır: "Üye devletler, terör örgütlerini ve terör eylemlerini desteklemekten kaçınmalı, teröristlere eğitim olanakları ile maddi ve manevi destek vermemelidir."

2) Birleşmiş Milletler, Mayıs 1994'de, "Uluslararası Terörizmi Engellemek için Önlemler Deklarasyonu" adlı bir bildiri yayınlamıştır. Söz konusu Deklarasyon ise özetle şöyledir:

Sınır ötesi operasyonlarımıza hep karşı çıkan Irak'a verilecek yanıt, hem bu ülkenin anayasasında hem de Birleşmiş Milletler'in belgelerinde bulunmaktadır.

"Birleşmiş Milletler, üye ülkeleri, kendi topraklarında terör örgütlerinin yuvalanmasına, eğitim ve propaganda çalışması yapmasına izin vermemesi, maddi, manevi destek sağlamaması konularında açıkça uyarılmaktadır." Söz konusu uyarıya gerekçe olarak da, bu tür davranışların Birleşmiş Milletler örgütünün hedef ve ilkelerine aykırı olması gösterilmektedir.

3) Yukarıdaki 2 maddeyi tamamlayan uyarı da şöyledir: "Her üye ülkenin imzaladığı Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın yanı sıra uluslararası hukuk kurallarına uyma yükümlülüğü de bulunmaktadır."

Türkiye'yi yönetenler, karar alıcılar yukarıda özetlemeye çalıştığım 3 maddeden mutlaka haberdardır ve komşumuz Irak'a da bunları hatırlatacaktır. Şimdi, yukarıdaki maddelerden çok daha önemli olan başka bilgileri sıra-

Binlerce yıllık devlet geleneği olan Türkiye terörün de üstesinden gelebilecek birikime sahiptir.

layayım. Bunlar da komşumuz Irak'ın anayasasından aldığım çok önemli maddelerdir.

Amerikan işgalinin ardından hazırlanarak 15 Ekim 2005 tarihinde kabul edilen yeni Irak Anayasası gereğince de Bağdat'taki merkezi yönetimin uyması gereken hukuki yükümlülükler bulunmaktadır.

1) Irak anayasasının 7. maddesinin ikinci fıkrası şöyle demektedir: "Irak devleti, terörün her çeşidine karşı mücadele etmekle yükümlüdür. Topraklarının terör örgütleri için bir üs, geçiş noktası ve konuşlanma alanı haline gelmemesi için çalışacaktır."

2) Irak Anayasası'nın 8. Maddesi komşularla ilişkiler için şu ifadelerden oluşmaktadır: "Irak devleti iyi komşuluk, başka devletlerin iç işlerine müdahale etmeme ve uluslararası antlaşmalardan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirme ilkelerini gözetecektir."

3) Irak anayasasının 108. Maddesi de sınır güvenliği konusunda federal yönetimin görevini şöyle tanımlamıştır: "Irak sınır güvenliğinin sağlanması federal makamın yetkileri arasındadır."

4) Federal bir yapıya sahip olan Irak'ta Bölgesel Yönetimler de vardır. Irak anayasasının "Bölgesel Makamlar" başlıklı dördüncü bölümünün 114. Maddesiyle Irak'ın kuzeyi "Kürdistan Bölgesi" adı altında federal bir bölge

olarak kabul edilmiştir.

5) Irak anayasasının dördüncü bölümündeki 118. Maddede ise Bölgesel Yönetime yüklenen görev şöyle tanımlanmıştır: "Bölgesel Hükümet, bölgesel güvenlik birimleri oluşturarak bölgenin yönetiminden sorumlu olacaktır."

Görüldüğü üzere Irak anayasasında hem Kuzeydeki Bölgesel yönetimi, hem de merkezi Irak hükümetini, sınır komşusu Türkiye'ye yönelecek terör saldırılarına karşı önlem almak zorunda bırakan maddeler bulunmaktadır. "Türkiye'ye bir kedi bile vermem" diyen Barzani ile "topraklarımızda PKK'ya karşı operasyon yapmayın" açıklamalarını alışkanlık haline getiren Bağdat hükümetine hiç olmazsa yukarıdaki maddeler anımsatılmalıdır.

Türkiye, etkin diplomasiyle kullanacağı güçlü kozlara sahipken, bunu yapmaması elini zayıflatmaktadır. Teröre karşı mücadelede ABD'den, Avrupa Birliği'nden, Birleşmiş Milletler ve NATO'dan yardım ve de anlayış beklemek Türkiye'nin etkisini azaltırken, zaman kaybına da neden olmaktadır. Binlerce yıllık devlet geleneği olan Türkiye terörün de üstesinden gelebilecek birikime sahiptir. Önemli olan bu gücün farkına varmak ve türlü yöntemlerle bölgede egemen olmaya çalışan ülkelere bunu kararlılıkla göstermektir. •

gürbüzevren@butundunya.com.tr

AKILLA BESLENMEK

Prof. Dr. Kenan Demirkol

Kuzey Yarım Kürenin 19. Yüzyılın ortalarından itibaren sanayileşmesi sonucu karbondioksit ve diğer sera etkili gazların atmosfere yükselmesiyle oluşan küresel ısınma, hemen batısında bulunan Çad Çölü Kuzey Darfour'a 100 km kadar ilerleyerek kuraklığa neden oldu.

Hayvancılıkla uğraşan Bedevîler hayvanlarını otlatma olanağını yitirince sürülerini Güney Darfour'a sürmeye başladılar. Nil nehrinin önemli kollarından biri Güney Darfour'dan kaynaklanır. Kuzeye göre oldukça yeşil olan bu coğrafyada Afrika kökenli insanlar tarımla geçimlerini sağlarlar. Yaşam alanları daralacak ve varoluşları tehdit edileceği için Kuzey'den gelenlere direnç gösterirler. Arap kökenli Sudan merkez yönetimi Kuzey'li soydaşlarını korumak için Güney Darfour köylerine binlerce bomba atarak 500 bin insanı öldürür.

Kuzey Yarım Kürenin zenginleşmesinden hiç pay alamayan hatta Avrupa fabrikalarının gereksinim duyduğu hammaddeleri sağlayan (sömürülen) fakir Güney Yarım Küre şimdi de Kuzey'in zenginleşmesinin ceremesi olan küresel ısınma nedeniyle yaşam alanlarını hatta yaşamlarını yitirmekteler.

15-20 yıla kadar küresel ısınma sadece Afrika'yı kurutmayacak. Türkiye'nin güney sınırının güneyinde yer alan coğrafyada tarım yapmak olanağı kalmayacak. ANADOLU sadece üzerinde yaşayanların değil, tüm Yakın Doğu halklarının karnını doyurmak zorunda kalacak.

Yabancıların da ağzının suyunu akıtan mayınlı arazinin cazibesi buradan kaynaklanmaktadır...

Anadolu'da tarım arazilerini satın almak kolay bir iş değildir. Miras nedeniyle çokça parçalanmış olan toprak ana satılmaya direniyor.

Tarım için topraktan sonra en önemli unsur sudur. Akarsuları satmaya kalktılar, Dicle'ye, Fırat'a fiyat biçtiler ama kayaya tosladılar. B-planı olarak öyle bir hile bulmalı ki hiç kimse rahatsız olmadan sular birilerinin egemenliğe geçsin. Bingo!

"Türkiye'nin artan sanayisi için elektriğe gereksinimi var. Nehirlerimize hidroelektrik santraller kurulmalıdır. Böylece toplum olarak kalkınmanın önü de açılacaktır." Hidroelektrik

Köylüye bir gün bir mektup gelir. Sarı zarflı. İçinde topraklarının istimlâk edildiği yazar. "İstimlâk bedeli filanca bankanın filanca şubesinde adınıza gönderilmiştir", yazar sarı zarflı mektupta. "Bir hafta içinde araziye terk edin" yazısını da nutku tutularak okur, topraksız kalan çiftçi. Çiftçi direnir belki, ya da HES'in sahip olduğu nehirde koyunlarına su içirir alimallah. Bunun için de devletin çaresi var. 2009 yılında özel güvenlik şirketlerinin gerçek mermi kullanmaları izni, parazit çiftçileri patronun toprağından ve suyundan kovmak için çıkartıldı.

Planlanan 2000'den fazla hidroelektrik santralin üreteceği elektrik enerjisinin Türkiye'nin toplam elektrik enerjisi içindeki payı sadece: **%2,4'dür**

santral kuran herhangi bir kişi nehrin santrale ayrılan bölümünün sahibi olmakta, hatta gereksinim duyduğu takdirde çevrede bulunan arazi HES sahibine kiralanmak üzere devlet tarafından istimlâk edilmektedir.

Köylüye bir gün bir mektup gelir. Sarı zarflı. İçinde topraklarının istimlâk edildiği yazar. "İstimlâk bedeli filanca bankanın filanca şubesinde adınıza gönderilmiştir", yazar sarı zarflı mektupta. "Bir hafta içinde araziye

terk edin" yazısını da nutku tutularak okur, topraksız kalan çiftçi.

Çiftçi direnir belki, ya da HES'in sahip olduğu nehirde koyunlarına su içirir alimallah. Bunun için de devletin çaresi var. 2009 yılında özel güvenlik şirketlerinin gerçek mermi kullanmaları izni, parazit çiftçileri patronun toprağından ve suyundan kovmak için çıkartıldı.

Türkiye'de 2000'den fazla HES kurulması kararı alınmıştır. Yani her akar suyumuzun onlarca yerinden ümüğü sıkılmaktadır.

Bugüne değin birçok HES projesi, kamu yararına aykırı olduğu gerekçeyle durdurulabilmiştir. Fakat yeni onaylanan Anayasa değişiklikleriyle, kamu yararına dava açılmayacağı için, bundan böyle hiçbir HES projesine, ne yazık ki, engel olunamayacaktır.

Elektrik enerjisi için bu kadarı göze alınır, diyenleri duyar gibiyim. Pekî 2000'den fazla hidroelektrik santralin üreteceği elektrik enerjisinin Türkiye'nin toplam elektrik enerjisi içindeki payı nedir? Açıklıyorum: %2,4.

Gerçekten doğru okudunuz. Tüm akarsularımızı toplam üretilen elektrik enerjisinin kırkta biri için peşkeş çekiyoruz. Bir de HES'lerin parasını da biz ödüyoruz. Nasıl mı? HES elektrik üretmeye başladığı günden itibaren devlet alım garantisi vermektedir.

Tekrarlamak gerekirse, bakın bir taşla kaç kuş vuruluyor;

- su özelleşiyor
- çevresindeki toprak büyük patronların egemenliğine geçiyor
- küçük çiftçilik tasfiye ediliyor
- üretilen elektrik devlete satılarak yatırım maliyeti kısa sürede halkın vergilerinde ödetiliyor.

Türkiye'nin HES'lerin sağlayacağı %2,4'lük katkıya ne kadar gereksinimi vardır? HİÇ. Neden mi? Türkiye enerji nakil hatları o kadar eski ve arızalı ki, üretilen toplam elektrik enerjisinin

%15'den fazlası toprağa akıyor, yani kayboluyor. Nehirleri boğmadan, adım başı her bir HES için yeni enerji nakil hatları oluşturmadan, Alliano, Hasankeyf gibi insanlık miraslarını sulara gömmeden de sanayinin gereksinim duyduğu fazla elektrik elde edilebilir. Sadece enerji nakil hatlarını onarmak tüm bu saydıklarımı karşılamaya yeter.

HES bir enerji projesi değildir, ANADOLU'yu parsellemek, peşkeş çekmek projesidir.

Tamam da beslenme yazısı ile bu konunun ilgisi ne?

Mevsiminde marulun tanesini 5 Lira'ya yemek zorunda kaldığımız gün anlayabileceğimiz bu ilgiyi.

HES'lerin elektriği Türkiye'yi çarpıyor. •

kenandemirkol@butundunya.com.tr

Baştan sona ve sondan başa okunuşu aynı olan cümleler **PALİNDROM**

- At, sahibi gibi hasta.
- Kim o komik?
- İtti mi, kim itti?
- Para hazır ama Rıza harap.
- Al ...kazık çak karaya, kayarak kaç kızakla!
- Mağara daha dar ağam.
- Kıza yazık.
- Ayla'da mı madalya?
- Kaç lan alçak!
- Lale, Gül'ü gel al.
- Adamla çene çalma da.
- Keçin ileridedir, elini çek.
- Al Azmi, imzala.
- Zamkı çok, o çıkmaz.
- Katıra da radarı tak.
- Al yarısını sırayla.
- İlaç iç Ali.
- Kaba Talat'a bak.
- Al kasada sakla.
- Altan, attan atla.
- Pay ederek iki kerede yap.
- Yok, adını da koy.
- Ey kekeme, kek ye
- Az al yahu bu haylaza
- Aslan Ali ile Veli ilan alsa.

- Fırar eder Arif.
- Katla enine, al tak.
- Er işi pilavı vali pişire.
- Ayşen, ıslak kalsın eşya.
- Al Pakize bezi kapla
- Uğur, motora sar o tomruğu.
- Nine, şu resim ise Ruşen'in.
- Rıza, Haluk okula hazır.
- Aç raporunu koy, okunur o parça.
- En iyi meşe beşe mi yine?

SPORUN
DÜNYASI

Metin Gören

Dağ Başını Duman Almış!

Anılarımızla büyüttüğümüz ve bir takım güçlerin olumsuz söylemlerine karşın, stadyumlar ve spor salonlarını dolduran binlerce insanımız şimdi Atamızdan emanet bir anlamlı marşla coşuyor: **"Dağ başını duman almış, Gümüşdere durmaz akar. Güneş ufuktan şimdi doğar; yürüyelim arkadaşlar..."**

Komplekslerini yenemeyen, yüce bir ulusun bağrından çıkan bir dehayı inkâr edecek denli gözü dönenlerin dudaklarını bile oynatmadığı marşın kalbimizi titreten coşkusu, artık önlenemez bir güç olarak vatan sathına yayıldı. Milli Takımlarımızla bütünleşen ulusal söylemin, kısa sürede birleştirici bir güç oluşu emanetlere sonsuza dek sahip çıkacağımızın da bir göstergesiydi. Dedikodu üretim merkezlerinde oluşturarak, ürettikleri ile ülke varlığını tehdit edenlerin, 'Bu İsviçre patentli bir izci marşdır. Türk halkının kimliğini ve coşkusunu yansıtamaz' gibi komik söylemlerine gülüp geçmeliyiz.

Çünkü ; Basketbol Milli Takımımızın başkent Ankara'da rakiplerine dar edişi sonrasında, Ankara semalarına dalga dalga yayılan marşın satır aralarında şunlar vardı:

Güneş ufuktan şimdi doğar yürüyelim arkadaşlar.

Marşın İsviçre patentli oluşu inadını sürdürerek Alp Dağlarının eteklerinde kamp kuran bir izci topluluğu ile özdeşleştirmek doğrusu komik olurdu. Güneşin doğuşunu ve yürüyüşün rotasını ülkenin sporla başlayabilecek hamleleri şeklinde düşünmek gerekliydi. İşte bu nedenle her maç sonrasında duygu yükleriyle salonun or-

salon ve stadyumlarda ülkesi için uğraş veren sporcularımıza dayatma yoluyla marş söyletemez buna cesaret bile edemezdi. Bu; vatan sevgisinin doruklara tırmandığı final olgusu sırasında yapılan, sahte olmayan, söylenmiş olması için söylenmeyen içgüdüsel bir coşkıydı.

Bu coşkuyu yeniden Alp Dağları'na tırmandırmak kimseye yarar getirmeyecekti. Arda Turan'ın se-

tasına koşan ve tribündeki ülke insanıyla bütünleşmenin yadsınamaz keyfi, Gümüşdere'nin durmadan akan gücüne katkı sağlamak içindi.

Kaptan Hidayet, Kerem Gönülüm, Semih Erdem, Tunçeri, Ersan İlyasova, özcesi 12 dev adam ve tribündeki binlerce insan bu duygu seliyle "Dağ başını duman almış" diyorlardı. Onlar daha önceleri onuncu yıl marşımızı uluslar arası podyumlara taşımışlardı. Onlar, vatanın bölünmez bütünlüğünün spor alanlarında kendilerine düşen görevini üstlenmişler, ülke coşkusunu yaşıyor ve yaşıyorlardı. Birlikteliğin yeni yorumu bu marş olmuşsa bizi çekemeyenlerin tepkisi ve araştırma komikliklerini doğal karşılamalıydık.

Futbol Millî Takımımızın Belçika karşılaşmasında tribünden aldığı desteğin sayısız bestesi içinde fark edilen bir eski tanıdık ve benimsenen bu marştı. Hiç kimse ay yıldızlı forma altında

vinç çığlıkları Saracoğlu Stadı'nda yankılanırken, Almanya'da doğup büyüyen ancak bu ülkenin öz evladı olduğunu ikiz kardeşi Halil ile birlikte gururla söyleyen Hamit Altıntop'un, ezberinde olmayan bir marşı takım arkadaşlarının dudaklarından okuyarak söyleyebilme isteğinin tarifini ben değil, başkaları yapmalıdır.

Dağ başını duman almış, Gümüşdere durmaz akar. Yüce Atatürk'ün ulusumuza emanet ettiği, unutulmamasını mavi gözlerinden gönderdiği anlamlı ışıklarla istediği bir marş. Birilerinin İsviçre'ye değin uzanarak, izci, çocuk, yabancı kavramları katarak zedelemek istediği ancak koro eşliğinde yürekleterek söylenen bir beste. Son aylarda tribünlerden oyun alanlarına görkemli bir şekilde inen dünyana en büyük korolarını oluşturan ata yadigarı.

Durmaksızın yürümemizi isteyen sanki bir yol gösterici...•

metingoren@butundunya.com.tr

**KÖŞEDEN
BUCAKTAN**

Mehmet Muhsinoğlu

"TEDİRGİNLİK" YARATTIK, GÖZALTINA ALINDIK!

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün "Basın Barometresi" listesine göre, Eylül / 2010 tarihine kadar tüm dünyada 24 gazeteci, 1 medya yardımcısı öldürüldü, 156 gazeteci, 9 medya yardımcısı ve 112 internet yazarı hapse atıldı.

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün 12 Eylül'de Viyana'da açıklanan 2010 raporunda ise, dünyanın çeşitli yerlerinde ilk 10 ayda ölen gazetecilerin sayısının 50'yi geçtiği açıklanıyor.

Raporda Türkiye, basın özgürlüğü konusunda notu en düşük ve "tedirginlik" yaratan ülkeler arasında yer alıyor. Türkiye'de çok sayıda gazetecinin, yorumları ve haberleri nedeniyle hapis-

te olduğu, 700'den fazla gazeteci hakkında hapis cezası istemiyle davalar açıldığı belirtiliyor.

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü'nün belirlemesine göre, Türkiye basın özgürlüğü sıralamasında 175 ülke arasında, ancak 122'inci olabiliyor. Aynı listede Küba (170), Burma (171), İran (172), Türkmenistan (173), Kuzey Kore (174) ve Eritre (175)'inci

sırada yer alıyor.

**

YouTube sitesinin sansürlendiği, Google'un bir dönem sıkıntı yaşadığı ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi örgütlere göre, 3 bin 700 web sitesinin bloke edildiği Türkiye'de, 2009'dan beri bu konuyla ilgili rakamlar -artık- açıklanmıyor.

STGÖ'nün raporuna göre "Özgür basın ilkelerini çiğneyen önde gelen yöneticiler Vladimir Putin (Rusya), Kim Jong (Kuzey Kore), Mahmud Ahmedinejad (İran), Robert Mugabe (Zimbabve)

Google'un sahip olduğu video paylaşım sitesine alternatif erişim olanağı veren 44 IP adresi de ülkemizde engellenmiş, bunların serbest bırakılması istemi Ankara'da bir mahkeme tarafından kabul edilmemişti.

Bunun üzerine Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü, Türk yetkililere yaptığı başvuruda, "YouTube sitesine uygulanan engelleme tamamen kaldırılmasını" istemiş, ancak bu çabalardan olumlu bir sonuç alınmamıştı.

"Türkiye'nin internet yasasının yönetime binlerce web sitesini engelleme yetkisi verdiğini" belirten gazeteciler örgütü, "Türk halkının uluslararası iletişim ve bilgi edinme hakkını engelleyen yetkili makamlar, aslında kendi güvenirliliğini yok ediyor" görüşünü savunuyor.

**

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü'nün medya özgürlüğü temsilcisi Dunja Mijatovic, 22 Haziran'da Türk yetkililerine yaptığı yazılı başvuruda, YouTube ve Google servisleriyle ilgili istemi tekrar gündeme getirmişti.

Sansürcü ülkeleri "İnternet Düşmanları" ana başlığı altında gruplandırılan "Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü" (STGÖ) 11 Mart 2010'dan beri, Türkiye'yi de internetle ilgili uygulamalarından dolayı "Gözetimdeki Ülkeler" listesine ekledi.

"İnternet Düşmanı" ülkeler: Burma, Çin, Küba, Mısır, İran, Kuzey Kore, Suudi Arabistan, Suriye, Tunus, Türkmenistan, Özbekistan, Vietnam.

"Gözetimdeki Ülkeler" ise: Avustralya, Bahreyn, Belarus, Eritre, Malezya, Rusya, Güney Kore, Sri Lan-

ka, Tayland, Türkiye, Birleşik Arap Emirlikleri.

(STGÖ)'nün 2010 raporunda yer alan "Basın Özgürlüğünün Yırtıcı Hayvanları" listesinde, "Özgür basın ilkelerini en tehlikeli biçimde çiğneyen" 40 yönetici "geleneksel" olarak yer alıyor. Bunlar arasında Vladimir Putin (Rusya), Kim Jong II (Kuzey Kore), Mahmud Ahmedinejad (İran), Robert Mugabe (Zimbabve) başta geliyor.

Bu arada ABD'nin terörist listesine aldığı Somali'deki "Al Shabaab" partisi / militan grubu, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün polis gücü, "Lekesiz bir kaydı bulunmayan Hamas" ve İsrail Savunma Bakanlığı da aynı listede yer alıyor.

İsrail yetkilileri 27 Kasım 2008'den 18 Ocak 2009 tarihine kadar süren "Operation Cast Lead" askeri harekâtı sırasında, uluslararası medya kuruluşlarının görevlendirdiği gazeteci ve TV ekiplerini "güvenlik gerekçesiyle" bölgeye sokmamıştı.

"Basın özgürlüğünün ağır biçimde çiğnenmesi" olarak değerlendirilen bu tutum yanında, İsrail güçleri medya binalarını da hedef almış, olaylar sırasında 6 gazeteci öldürülmüş, 17 medya mensubu yaralanmıştı.

Arapça yayın yapan "Al-Alam TV"nin Kudüs'te görevlendirdiği Filistinli gazeteci Khodr Shaheen ve yardımcısı Mohammed Sarhan, "gizli bilgileri açığa vurdukları" ve "elde ettikleri bilgileri savaş sırasında düşmana verdikleri" iddiasıyla hapis cezasına

"İnternet Düşmanı" ülkeler: Burma, Çin, Küba, Mısır, İran, Kuzey Kore, Suudi Arabistan, Suriye, Tunus, Türkmenistan, Özbekistan, Vietnam...

mahkum edilmiş, ancak bu karar İsrail yüksek mahkemesi tarafından bozulmuştu.

"Yalnızca özgür basın onlara zarar verebilir. Mücadelemize destek ol!" çağrısı yapılan buruşturulmuş lider posterli kampanya. (M. Ahmedinejad solda, M. Kaddafi sağda)

2009 yılında 33 Filistinli gazeteci ve 2010'un ilk aylarında 25 medya mensubu İsrail askerlerinin saldırısına uğramış, bunlardan yalnızca birkaç olayla ilgili soruşturma açılmıştı.

**

Sınır Tanımayan Gazeteciler Örgütü, aralarında devlet başkanları, bakanlar,

generaller ve askeri liderlerin bulunduğu, “Basın Özgürlüğünün Yırtıcı Hayvanları” yıllık listesini ilk kez 2001’de yayımlamış, bundan güdülen amacın “Ramp ışıklarını bu kişilerin üzerine çevirmek” olduğunu açıklamıştı.

Büyük boy renkli ve buruşturulmuş lider posterlerinden oluşan bu kampanya, ünlü reklâm firması “Saatchi & Saatchi” tarafından düzenlenmişti.

Buruşuk lider posterlerinde, “Yalnızca özgür basın onlara zarar verebilir. Mücadelemize destek ol!” çağrısı yer almıştı.

Bu arada AB Serbest Rekabet Komisyonu yetkilisi Neelie Kroes ise, Çin yönetiminin Google servislerine karşı başlattığı cyber-saldırının, internetin açık ve yansız yapısını korumanın önemini ortaya koyduğunu vurguluyordu.

Çin’de internet bağlantısı kuran bilgisayarlara sürekli olarak virüs bulaştırılmasının, hükümet organları ya da politik gruplarla ilgili olabileceği öne sürülüyor. Bu ülkede yaklaşık 360 milyon kişi internet kullanıyor.

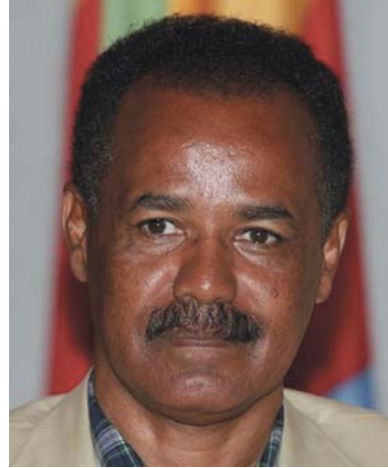
Çin’de internete karşı uygulanan engelleyici tutum, bilgisayarları virüs saldırısından korumayı amaçlayan “Firewall” programına göndermede bulunan çevrelerce, “Büyük Çin Firewall’u -duvarı” olarak adlandırılıyor.

Türkiye’nin “binlerce web sitesine uyguladığı sansür” gibi, Pekin hükümeti de Alman Deutsche Welle, İngiliz BBC, Amerika’nın Sesi ve Özgür Asya Radyosu yayınlarına ve web say-

falarına karşı büyük bir engelleme uyguluyor. Bu operasyon 40.000 devlet görevlisi tarafından sürdürülüyor.

Tüm e-mail haberleşmelerinin birer kopyasını alan ve “Tianamen” gibi -hassas- kelimeleri tarayan Çin’in bu tutumunu, ABD’nin Dünya Ticaret Örgütü’ne (WTO) şikayet edeceği belirtiliyor.

**

Eritre’nin “astığı astık, kestiği kestik” “demokrat” başkanı Isias Afwerki.

Basın özgürlüğü sıralamasında Kuzey Kore’nin de ardında yer alan ve özel medya kuruluşu bulunmayan tek Afrika ülkesi olan Eritre’de ise, tüm devlet ve millet, Başkan Isias Afwerki’nin ağzının içine bakıyor.

...Çünkü “Demokrasi ve Adalet için Halk Cephesi” partisinden başka siyasi kuruluşa izin verilmeyen bu ülkeyi, “astığı astık, kestiği kestik” bir “demokrat” başkan yönetiyor! • mehmetmuhsinoğlu@butundunya.com.tr

BÜYÜK YAPITLARIMIZ

Konur Ertop

Türkiye’de tarımın makineleşmesi Marshall Planı çerçevesinde 1950’lerde, ABD ekonomik yardımıyla gelişti. Köy yaşamı üzerinde derin etkileri olan bu süreç edebiyata da yansımakta gecikmedi.

Konuyla ilgili ilk ürünlerden biri İlhan Berk’in 1953’te yayınlanan “Massey Harris” şiiridir. “Türkiye Şarkısı” kitabında yer alan bu şiirinde ozan, traktörün “çiftçi-toprak-üretim” bağlantılarıyla ilişkisini ele alır:

“Toprak için Massey Harris Dünyaya yeniden gelmek gibi bir şeydi; yaşamaktı.” Ancak traktörün topraksız

köylü, işçi, ortakçı için taşıdığı anlam büyük toprak sahibi için taşıdığı anlamdan farklıydı. Teknoloji sınırlı bir çevreye kolaylık getirirken işsiz kalan yüzbinlerce tarım işçisini gurbete sürükliyordu:

“Adamların içi idare lambası gibi karanlıktı. Toprağa oturmuşlar Massey Harris’lere bakıyorlardı. İlkpeşin ka-

dınlar anlamışlardı gurbet vardı adamlara. Kadınlara, çocuklara adamlarsız yaşamak vardı.”

Çukurova'nın son yüzyılında yaşadıklarını, geçirdiği büyük değişimi neredeyse bir destan gibi anlatan Yaşar Kemal, teknolojinin o topraklara katkılarının yanı sıra alıp götürdüklerini de uzun uzun ele almıştır.

Talip Apaydın'ın 1958 tarihli Sarı Traktör romanı insan-makine ilişkisini bir köylü delikanlısının dünyasına eğilerek ele almıştır.

Böylece, traktör sahibi olma sevdasına kapılan gencin bu düşünüyü gerçekleştirirken yaşadıkları, köylü bir yazarın kalemiyle ortaya konmuştur. Köy enstitüsü çıkışlı yazarlar kuşağından olan Talip Apaydın'ın edebiyatta izlediği yolu onun şu sözleri özetler:

“Köylerdeki insanları, insanların insanlara ettiklerini, insanların çeşitli sorunlar karşısındaki davranışlarını, doğayı, köy evlerini, kırları, yolları, ilkel araçları... ve bunlardan kurulu köy dünyasını, halk türkülerimiz gibi biraz yanık bir dille anlatıyorum.”

“Sarı Traktör” romanı köy insanını, köyü, bu çevredeki yaşamın çok ilginç bir evresini konu edinir. Anlattığı çevreyi ustaca canlandırmış, kahramanlarının dünyasını zengin ayrıntılarıyla, sevgi dolu bir yaklaşım içinde dile getirmiştir.

Romandaki olayların kahramanı, Ankara yakınlarındaki bir kasabaya bağlı Özeler köyünde yaşayan, 17-18 yaşlarındaki Arif'tir. (Yazar Talip Apaydın, Polatlı'ya bağlı Ömerler kö-

Talip Apaydın

yündendir.) Arif, köyde muhtarlık yapmış 350 dönüm kadar toprağı olan Arif Sungur'un büyük oğludur. Babası hastalandığından beri tarladaki işleri çevirmek, hemen hemen tek başına onun sırtındadır. Bir çift öküz, bir çift atla ekmek, biçmek, ürünü taşımaksa kolay değildir!

Elde etmeyi bekledikleri 80-90 ton pancarı taşımak Arif'in gözünde büsbütün büyümüştür... Traktör alsalar bu yükün altından kolayca kalkacağını düşünmektedir.

İki yıldır kötü bir miğde ağrısı çeken İzzet sert, hoşgörüsüz biri kesilmiştir:

“Kötürüm bir adam oldum diye cinlenir, sinirlenirdi kendi kendine. Eskisi gibi çalışmıyordu. İşin zorunu hep Arife yıkmıştı. (...) Onun dediği gibi yürürdü her şey. Değilse bağırır çağırırdı.”

Traktör almaya yanaşacağı da yoktur:

“Bir sürü borca gireceksin, harca gireceksin.. Belki davar satacaksın. Başına iş açacaktı bu oğlan. Ne görürse ona heves ediyordu.”

Arif'in traktör isteğiyle bir tutkuya

dönüşmüştür. Köyün tek traktörü, arkadaşları Ali'nindir. Zorda kaldığında parayla bu traktörden yararlanan Arif'in o gün traktör üzerinde yaşadıkları, unutulamayacak bir şeydir:

“Traktörün gürültüsü tatlı bir türkü gibiydi kulaklarında. Yüzü rüzgârlanıyor, vücudu serinlik içinde, haz içinde yüzüyordu.”

Kapıldığı sevdâ, düşlerinde bile onu yalnız bırakmaz:

“Gece uyku arasında hep motor sesi duydu. Rüyasında traktörle uğraştı. Gidiyor, sallanıyor gibi oluyordu. Düşmemek için yorgana yapıştı. (...) Amma safa idi

duk köye be... Tabanca dedik almaz, motor dedik almaz.. Bir sıkım kıymatımız kalmadı herkesin yanında tüh be!..” der.

Ali, “Bizim buralarda traktör alan zarar etmez arkadaş, anladın mı? Arazi çok. Pancar ekiliyor, buğday, arpa ekiliyor. Böyle yerde at araba sökmez. Bizim milletvekili bile söyledi bunu,” demiştir.

Bir gün Arif, kasabada bir mağazanın virininde, “Homanog” marka, turuncu renkte bir traktör görünce olduğu yere çakılır kalır:

“Yürümeyi unuttu. Baktı kaldı vitrine. Direksiyonun tekerine hiç el değmemişti. Öyle parlıyordu. Oturma iskemlesinin

Delikanlının bütün dünyasını traktör sevgisinin nasıl doldurduğunu ustalıklı anlatan Talip Apaydın'ın kalemi, köyün doğasını, insanların yaşamlarını, çalışma koşullarını çok canlı bir biçimde konu edinmiştir.

be. Balıkların yüzmesi ya da uçakların uçuşu gibi kayıp gitmeye benzer bir şey. Millet durmuş kendisine bakıyordu.”

Traktöre sahip olmanın, tarlada kendi işlerinin yanı sıra parayla başkalarına da iş yapan Ali, “Sizin almanız lazım. Tarlanız çok. Allah versin eliniz de öyle pek dar değil. Ama baban eski kafa, birader. Korkar işte.” demektedir.

Arif için traktör çoktan, bir tarım aracı olmaktan çıkmıştır. Tarlada, yollarda, harmanda işlerini traktör yardımıyla kolaylaştırırken, köyde konumunu da onunla yükselteceğini, onunla saygınlık kazanacağını umar.

Babası bu düşe hiç bir yakınlık göstermediği için de, “Hepten rezil ol-

altında yay vardı. Önde ölçü aletleri, türlü pedallar görünüyordu.. Arif bakıyor haz içinde kalyordu. Gitmek için döndü, yapamadı. Tekrar dönüp baktı. Oradan ayrılmıyordu.”

Delikanlının bütün dünyasını traktör sevgisinin nasıl doldurduğunu ustalıklı anlatan Talip Apaydın'ın kalemi, köyün doğasını, insanların yaşamlarını, çalışma koşullarını çok canlı bir biçimde konu edinmiştir.

Köylülerin tarladaki işleri kolay kolay altından kalkılacak gibi değildir:

“Sağ çekimine yeni başlamışlardı. Bu iş yirmi gün kadar sürerdi. Sonra düğene kuvvet verilecekti. Atlar pek kuvvetli sayılmazdı öyle. İşin altından kalkmak

bu yıl kolay olmayacaktı.”

Yağmurlu bir günde çamurlu yollardan arabayla pancar taşımak zorunda kalan Arif’in canı burnundan gelmiştir:

“Hayvanlara tekrar ‘dah’ dedi. Zavalılar dolu arabayı olan güçleriyle asılıyorlar, kafalarını sallaya sallaya yürüyorlar, burunlarından soluk fışkırtıyorlardı. İki yüz metre gitmeden kan ter içinde kalmışlardı. Durup biraz nefes aldılar. Arif’in paçaları, ayakbaları hep çamura batmıştı. Bastığı yere bakmıyordu bile.

Arabanın açtığı izlere batıp çıkıyor, atların ayaklarından üstüne başına sulu çamurlar sıçırıyordu. (...) Hırstan tütüyordu. Pancarı buraya boşaltmaktan başka çare yoktu. (...)

-Ohoooo, dedi Bizim pancar böyle taşınacak da bitecek. Vay babam vay!”

“Sarı Traktör”de anlatılan köy yaşamı sayısız güçlüklerle doludur. İnsanoğlunun bu güçlükleri bütünüyle altedecek duruma gelememiştir.

Bir köy çocuğu olan Talip Apaydın köyle ilgili betimlemelerinde ayrıntılara iner. Yoksunlukları, çekilen çileleri sıralar. Anlatıkları arasında, romanın yazılışını izleyen yarım yüzyıl boyunca değişenler olmamış değildir. Ancak 2000’ler Türkiye’inde de köyde olumsuz yaşam koşulları bütün bütüne ortadan kalkmamıştır.

Apaydın’ın başkent Ankara’ya bu çok yakın köyün olumsuz yanlarını sayıp dökmekten geri durmaz:

“İki yanda yavşanlı düzlükler, kırıç topraklar uzanıyordu. Beyaz, tozlu bir toprak buralann toprağı. Ekin yapmazdı.”

“Günün en güç geçen saatleriydi bu saatler. Tavuklar bu saatlerde gölgelere sığınır, ağızlarını açarlardı. Beyaz tepelerin önünde Özeler köyü yanar giderdi ...”

Köyde yaşayanlar bütün bunlara karşın çevrelerinde güzellikler bulurlar. Bu sevgi havası, romanın okurlarını da etkisi altına alır:

“Bir hoş kokusu vardı buraların. Çamur, söğüt yaprağı, yeşil ot karışığı bir

koku. Bildik bir koku.”

“Parlak yapraklarıyla yeşil bir dünya uzanıp gidiyordu. Tarlanın sınırlarında türlü otlar, dikenler bitmişti. Bazılarının kekremesi, keskin kokular vardı. Üstlerine basınca, ya da yanlarından geçerken dokununca bu çeşitli kokular hemen duyuyordu insan. Arif hep tanıyordu bu otların kokularını. Adeta ezberlemişti. Acımsıydı kimisi, bazıları nanemsi, bir hoştular.”

Arif, birkaç gün Ankara’da kalıp köyüne döndükten sonra, “Bizim köy-

den iyi yer yok canım. Neymiş o, kimse kimseyi tanımıyor. Her şey yabancı,” diye düşünür.

İzzet Ağa’nın hastalığı sırasında yaşananlar, köyün sağlık sorununu mercek altına getirmiştir. Arif babasını kasabadaki sağlık ocağına götürmek için Ali’nin traktöründen yararlanır. Hastayı oradan taksiyle Ankara’daki Numune Hastanesine giderler. İzzet Ağa orada midesinden ameliyat edilir. Ama bu iş pek de kolay olmamıştır:

“Ameliyatı büyük doktorlardan birisi yapmıştı. Önce ‘geç kalmış artık kurtulmaz’ diye el sürmek istememişti. Hasan Bey (İzzet Ağanın yakını, kasabanın eski belediye başkanı) rica etmiş, uğraşmış, doktorla yalnız kalıp konuşmuştu. Ne yapmış etmiş, ameliyata razı etmişti doktoru...”

Hastane dönüşü İzzet Ağa’nın Arif’e ve onun traktör tutkusuna bakışı artık değişmiştir.

Bir gün, “Traktör alacağız sana. Başka türlü olmayacak...” deyiverir.

Ancak bunun için öküzlerini satmak zorunda kalırlar. Hayvan pazarındaki sahne, Talip Apaydın’ın insan hallerine, ayrıntılara dikkatinin örneklerindedir:

“Mal satmanın güçlüğünü duydu ilk defa. Babası acısını belli etmemeye çalış-

yordu. Arif’in yedeğinde tuttuğu öküzlere arkasını dönmüştü. Hiç bakmıyordu o tarafa. Traktör yüzünden oluyordu bütün bunlar. Arif içlendi. Babasına acımişti. Kendi hevesi yüzünden nelere katlanıyordu adam.

Öküzlere baktı, onlar her şeyden habersizdiler. Kulaklarını sallayıp, sinekle niş duruyorlardı.”

Sonunda traktör alınır. Aracı köye getiren şoförle Arif, ertesi sabah köy meydanında çalışacaktır. Ancak gece kar yağınca Arif bütün karı küreyip meydanı açmaya girişir. Delikanlının heyecanlı atılganlığı karşısında babasının tutumu, bu olay karşısında köylülerin davranışları sevimli bir bitiş sahnesi oluşturur:

“Babası kızdı:

-Ule oğlum, dedi. El adama ne der be? ‘Sevindirik olmuş’ derler.. Allahın karı kürekle açılır da orada traktör sürülür mü be.. Deli misin sen? (...)

Adam baktı. Meydanı enine boyuna ölçtü.

-Kendisi mi açtı burayı? Diye sordu.

-He! Dedi İzzet Ağa.

-Ne zaman açtı? Diye tekrar sordu.

-Sabahleyin işte. O sırada traktörün sesi duyulmuştu.

-Vay canına, dedi adam. Desene Arif de bir traktör! Bu söze oradakiler hep gülüştüler.

-Hem de sarı traktör! Dedi yanında ki...”

Talip Apaydın’ın romanı 1950’lerde Türk köyünün canlı bir görüntüsünü verirken gelişen teknolojinin bu çevreye uzanışını, insanın makineye tutkuyla yaklaşımını ustaca anlatmaktadır.

konurertop@butundunya.com.tr

SAKLI TARİH

Sinan Meydan

Vahdettin 6

Dosyası

İngiliz ajanı gibi çalışan bir padişah: Vahdettin

Başlığı okuyup, “abarttığımı” zannetmeyin lütfen; çünkü İngiliz arşivlerinde bulunan ve Salahi Sonyel’in yayınladığı bir belge, Padişah Vahdettin’in İngiliz ajanı gibi çalıştığını gözler önüne sermektedir.[1]

Atatürk, Batı kamuoyunu Türk Milli Mücadelesi konusunda aydınlatmak için Dışişleri Bakanı Yusuf Kemal Bey başkanlığındaki bir kurulu Londra’ya göndermeye karar vermiştir.[2] Yusuf Kemal Bey Londra’ya gitmeden önce İstanbul’a uğrayıp Padişahla da görüşecektir.

23 Şubat 1922’de Padişah Vahdettin’in huzuruna çıkan Yusuf Kemal Bey’in anlattıklarını dinleyen padişah, ona karşılık bile vermemiş, söylediklerini dikkate almamıştır.[3] Padişah,

Ahmet İzzet Paşa ve Tevfik Paşa’nın başkanlığındaki kendi heyetini Londra’ya göndermeye karar vermiştir.

İngilizlere yalvarıp yakaran Padişah Vahdettin, ajanlarını harekete geçirecek Yusuf Kemal Bey’in katibi Kemâl’in evinde bulunan valizi, katibin yokluğunda açtırarak içindeki gizli belgelerin fotoğraflarını çekirtmiş ve bir mabeyincisiyle suretle İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold’a göndermiştir.[4]

Padişah Vahdettin’in, ajanına çal-

edecek olan Yusuf Kemal Bey’e verdiği gizli talimatlar vardır. Söz konusu belgelerinin en önemlileri, Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa’nın Yusuf Kemal Bey’e gönderdiği bir mektup, Yusuf Kemal Bey kuruluna rehber olması için hazırlanmış yönergeler ve Asya’daki İslam devletleriyle yapılmış olan antlaşmalardır.[5]

İstanbul’daki İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold, Vahdettin’in kendisine verdiği bu belgeleri, 7 Mart 1922’de İngiltere Dışişleri Bakanlığı’na göndermiştir.[6]

Belgeler, İngiltere Dışişleri Bakanlığı’na çok sevindirmiş, Bakanlık yetkililerinden Francis Osborne bu belgelerle ilgili olarak 14 Mart’ta şu notu yazmıştır:

“Padişah, Yusuf Kemal’in valizinden çalınan belgelerin suretlerini bize göndermekle (İstanbul durumu) en iyi biçimde gösteriyor..” [7]

Salahi Sonyel’in dediği gibi, “Son Osmanlı Padişahı Vahdettin, bunları gerçekten çaldırarak Türkiye’yi işgalinde tutan düşman bir ulusun diplomatik temsilcisine gönderdiyse, ulusal akıma ve yurdu kurtarma çalışmalarına ihanet etmekle suçlanabilir.”[8]

İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold ve İngiliz Dışişleri Bakanlığı yetkililerinden Francis Osborne, söz konusu belgeleri Pa-

Yusuf Kemal Bey

dişah Vahdettin’in, Yusuf Kemal Bey’in çantasından çaldırıp kendilerine verdiğini söylediklerine ve bu belgeleri açıkladıklarına göre, her şey çok net bir şekilde ortada değil midir?

Türkiye’nin, varını yoğunu ortaya koyarak Atatürk’ün önderliğinde düşmanı vatandan atmanın hesaplarını yaptığı günlerde, Padişah Vahdettin’in, Atatürk’ün Londra’ya gönderdiği Türk heyetindeki “ulusal sırlar içeren” gizli belgeleri çaldırıp işgalci düşman İngilizlere vermesinin anlamı, tek kelimeyle, “hainliktir”

İşte size Necip Fazıl’ın deyimiyile, “büyük vatan dostu Vahdettin!..”

Bir millet var koyun sürüsü

Vahdettin’e işgal yıllarında birçok kere bağımsızlık için harekete geçmesi yönünde teklifler yapılmıştır; ama o bu teklifleri hep reddetmiştir.

Örneğin, 16 Mart 1920’de İstanbul’un işgalinden sonra Celalettin Arif,

Rauf Orbay, Balıkesirli Müderris Abdülaziz Mecdi Efendi ve Yalvaçlı Ömer Vehbi Hoca'dan oluşan bir heyet, Vahdettin'i ziyaret ederek ülkenin içinde bulunduğu durum konusunda padişahı uyarmak istemişlerdir. Bu görüşme sırasında Padişah Vahdettin'le heyet üyeleri arasında çok ilginç bir diyalog geçmiştir:

Vahdettin: "Ecnebler, her şeyi yapabilecek vaziyettedirler. Meclisi Mebusan müzakerelerinde sözlerinize fazlaca dikkat etmelisiniz."

Vehbi Hoca, "Şevketmeab! Millet azimlidir; vatanını da sizi de kurtaracaktır."

Bu sözlere sinirlenen Vahdettin, birden ayağa kalkarak soğuk bir ses tonuyla şöyle demiştir:
"Bir millet var koyun sürüsü... Bir çoban lazım o da benim!"

Vahdettin, "Hoca, Hoca! Sözlerinizi dikkat ediniz! Fiili hadiseler meydana dandır. Akıl için yol birdir. Bu adamlar isterlerse yarın Ankara'ya girerler."

Abdülaziz Mecdi, "(Sarayın penceresinden gözüken düşman donanmasını göstererek) Bu kafirlerin kudreti şu denizdeki topların menzili içindedir. Millet demir gibidir! Onu yıkamayacaklardır. Padişahım, müsterih olunuz! Millet sonuna kadar mücadele edecektir."

Rauf Bey: "Hoca Efendiler, Zat-ı şahanelerine hakikati arz ediyorlar, Padişahım! Millet sınırları içinde bağımsızlığını ve makamınız kurtarmaya azmetti! Millet sizden bir anlaşmaya imza koymamanızı istirham ediyor! Aksi taktirde akıbet çok tehlikeli görünüyor. Siz mahzur durumda olduğunuz için imza etmeye mecburiyetiniz de yoktur."

Bu sözlere sinirlenen Vahdettin, birden ayağa kalkarak soğuk bir ses tonuyla şöyle demiştir:

"Bir millet var koyun sürüsü... Bir çoban lazım, o da benim!"

Bunlar Vahdettin'in heyete söylediği son sözlerdir. Heyet saraydan çıkarken Vehbi Hoca arkadaşlarına şunları söylemiştir:

"Bu adam nefisini ıslah etmezse akıbeti fenadır! Allah büyüktür! Bu millet kurtarıcısını bulacaktır! Milleti koyun sürüsü olarak adlandırmak Allah'ın rızasına aykırıdır. Yaşarsak çok şeyler göreceğiz." [9]

Halkı "koyun sürüsü" olarak gören bir padişahın, o halka inanıp, o halkla birlikte vatanın bağımsızlığı için mücadele etmesi beklenebilir mi?

Vahdettin'in Milli Hareket karşıtı beyannamesi

Milli harekete destek olmak şöyle dursun bu hareketi yok etmek için her yolu deneyen Padişah Vahdettin, 20 Eylül 1919 tarihinde yayınladığı bir beyannameyle açıkça Milli harekete karşı olduğunu göstermiş; savaşarak

değil, teslim olarak kurtuluşa ulaşabileceğini belirtmiştir.

Vahdettin'in, Atatürk'ün Samsun'a çıkmasından dört ay sonra yayınladığı bir beyanname, "Vahdettin, Atatürk'ü, Kurtuluş Savaşı'nı başlatsın diye Anadolu'ya gönderdi!" diyenlerin o "büyük yalanını" da gözler önüne sermektedir. [10] Çünkü beyanname dikkatle okunduğunda Padişah Vahdettin'in "düşmana karşı direnişten" değil, çok yumuşak bir üslupla "düşman karşısında sessiz kalmaktan" söz ettiği görülmektedir. İşgallere üzüldüğünü, devlet ve milletin haklarını korumak için çaba harcamanın doğal olduğunu belirten kurnaz Vahdettin, sözü döndürüp dolaştırıp, Milli hareketin gereksizliğine getirmiş; Avrupa kamuoyunun lehimize döndüğünü, Mebusan meclisi seçimlerinin zamanında yapılabilmesi ve barış konferansından olumlu bir sonuç alınabilmesi için "Milletin her ferdinden bu günkü durumun nezaketini takdir ederek sessizlik ve soğukkanlılığını korumasını, kanunların hükümlerine ve hükümetin emirlerine uymasını, düzen ve asayiş bozacak hareketlerden sakınmasını" istemiştir. Padişah Vahdettin'in beyannamesinin sonundaki şu cümle onun politikasını özetlemektedir: "Büyük devletlerin adalet ve insaf duyguları ile gerçekleri gittikçe anlayan Avrupa ve Amerika kamuoyunun yumuşaması da bu umudumu belgelendirmektedir."

Gördüğü gibi Padişah Vahdettin'in umudu, halkın sessizlik içinde büyük devletlerin "adalet" ve "insaf" duygularına güvenmesidir.

Vahdettin'in Milli hareket karşıtı bu beyannamesinin halkı olumsuz etkilememesi için harekete geçen Atatürk, bazı tedbirler almıştır. Fakat Atatürk'ün bütün tedbirlerine karşın padişahın beyannamesi bazı yerlere ulaşmıştır.

Karabekir'in hatası

Milli harekete büyük zararlar verebilecek bu beyannamenin yayılmasında Kazım Karabekir Paşa'nın da büyük gayretleri olmuştur. Atatürk'le birlikte milli direniş için yola çıkan Karabekir Paşa'nın sadece dört ay sonraki bu değişimini anlamak olanaksızdır doğrusu! Atatürk, Nutuk'ta, Milli hareket karşıtı bu beyannamenin yurda yayılmasına önyak olan Kazım Karabekir Paşa'yı ağır bir şekilde eleştirmiştir.

Kazım Karabekir

Karabekir Paşa, 21 Eylül 1919'da Trabzon Mevki Komutanı'na gönderdiği uzun bir telgrafta Padişah Vahdettin'in Milli hareket karşıtı beyanna-

mesini öve öve bitirememiştir.

İşte Atatürk'ün Nutuk'ta yer verdiği o ibretlik belge:

“Trabzon Mevki Komutanı'na,

Şevketli Padişahımız Hazretlerinin ulusuna karşı yayımladıkları kutlu bildirilerin hemen görevlilere ve halka ulaştırılması gereklidir. Böylece şimdiki hain hükümetin melek yüzlü Padişahımız efendimizi ne denli küstahça ve gözü peklikle aldatmakta olduklarını anlayamayanlar kaldıysa hepsi anlasınlar. Ulusu ve ülkesi için kutlu yüreğinin ne denli büyük bir sevgi ve esirgeyicilikle dolu olduğunu gösteren bu bildiriye en açık olarak göze çarpan şey, hükümetin haince gidişi üzerine ulusun halifelik katına sunduğu yakıma yazılarının daha Padişaha bildirilmemiş olmasıdır. Çünkü ulusa ve yurda karşı çıktıkları hainlik hançerini bilmiş olsalardı, bu hainleri bir dakika bile yerlerinde tutmayacaklarına, kutlu bildiriye yürekte gelen anlatım en büyük tanıktır. Bu hainler bu gerçeği bildikleri için halife efendimizi doğrudan doğruya ulusla karşı karşıya getirmiyorlar. Bunun için ulusa düşen ödev, şanlı Padişaha sonsuz sevgi ve bağlılığını durmadan göstermek ve sunmakla birlikte, bütün ulusun ve ordunun birlik olarak Padişahın söz götürmez haklarını, ulusun ve ülkenin varlığını kurtarmaya çalıştıkları, ama bu hain hükümetin yasal ve gönülden bağlılığı anlatan bu davranışı Padişahımız efendimizden gizledikleri, üstelik büsbütün ters bir biçimde gösterdikleri gerçeğini dün karar verildiği üzere halifelik katına aracısız bildirmektir. Erzurum halkının bu yolda yazacakları

telin bir örneği oraya bildirilecektir. 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir”[11]

Kazım Karabekir Paşa'nın Milli harekete karşı açıkça cephe alınan bu bildiriye “kutlu bildiri” olarak adlandırması ve bu bildiriye sözüm ona “yürekte anlatımı”, Damat Ferit'in, Padişahı aldattığına kanıt olarak göstermesi “inanılacak” değerlendirmeler değildir. Eğer Karabekir Paşa'yı biraz olsun tanımasak, “şaka yapıyor!”, “dalga geçiyor!” denilecek türden açıklamalardır bunlar.[12]

Vahdettin'in Milli hareketi yok etmeye yönelik bu beyanamesine övgüler yağdırıp, bir de üstüne üstlük yurda yayılmasını sağlayan Karabekir Paşa'nın kafasının o günlerde çok karışık olduğu anlaşılmaktadır.

Karabekir Paşa'nın o günlerdeki kafa karışıklığını kanıtlayan başka gelişmeler de vardır. Örneğin, Karabekir, o günlerde Temsil Heyeti'nin Sivas'ın batısına geçmemesini ve Kuvayı Milliye'nin dağıtılmasını istemiştir. Maalesef Karabekir Paşa da Atatürk'ün diğer silah arkadaşları gibi Milli hareket sırasında bazen “yalpalamış”, “zikzaklar çizmiştir”. Onun bu “Padişah-severliği” devrimler sürecinde de nükesedecektir. Örneğin cumhuriyetin ilanını erken bulmuş, halifelik kaldırılmasına ve Latin harflerinin kabulüne karşı çıkmıştır.

Kazım Karabekir Paşa, Vahdettin'e övgüler yağdırdığı telgrafını şöyle bir eklemeye Atatürk'e de göndermiştir:

“Bu konuda düşünceleriniz var mı? Bu kutlu bildiri, ulusun padişahına

gerçeği bildirmesine yeniden elverişli bir durum yaratmıştır ki, Erzurum halkı hükümetin bütün cinayetlerini sayarak, yeniden padişaha dileklerini bildirecektir. Bunun örneğini ya çekilmek üzere ya da bilgi için sayın kurulunuza sunacağım”[13]

Atatürk'e göre bu beyanname İstanbul Hükümeti'nin durumunu güçlendirdiği gibi halk üzerinde milliyetçilere karşı olumsuz bir etki yaratabilirdi. İşte bu etkiyi en aza indirmek isteyen Atatürk, Padişah Vahdettin'e bir telgraf çekerek, onu bir kere daha Milli hareket konusunda aydınlatmıştır. Atatürk söz konusu telgrafında ısrarla, hala o hain Damat Ferit'in neden görevden alınmadığını sormuştur Vahdettin'e:

Padişah Vahdettin kısa bir süre hariç neredeyse tüm Kurtuluş Savaşı boyunca hain Damat Ferit'i başbakanlıkta tutmuştur.

Atatürk, “Tarihte şimdiye kadar işlenmiş olan ihanetlerin hiçbirisiyle kıyaslanmayacak bir ihanetle halkı birininin aleyhinde kışkırtan ve milleti yabancıların ihtiraslarına feda eden bu kabinenin, milletin istememesine rağmen hala yerinde kalması büyük felaketleri davet etmektedir... Onun için hemen Ferit Paşa kabinesi yerine halkın güvenine layık bir hükümetin kurulmasını bütün millet adına padi-

şahımızdan niyaz ve istirham ederiz.” demiştir.[14]

Ancak Padişah Vahdettin kısa bir süre hariç, neredeyse tüm Kurtuluş Savaşı boyunca hain Damat Ferit'i başbakanlıkta tutmuştur.

Vahdettin'in orduyu etkisizleştirme çabaları

Padişah Vahdettin, “İngilizleri memnun etme” politikası gereği, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan hemen sonra, 5 Kasım 1918'de ordunun onda dokuzunun terhis edilerek, erlerin memleketlerine gönderilmesine yönelik kararnameyi hiç tereddüt etmeden imzalamıştır.[15] Ayrıca İngilizlerin, Ali İhsan Paşa ve Yakup Şevki Paşa gibi başarılı komutanları tutuklayarak Malta'ya sürgün etmesine ses çıkarmamıştır. İngilizlerin isteği doğrultusunda orduyu güçsüzleştirme politikası uygulayan Vahdettin, daha sonra da Kuvayı Milliye'ye yardım eden Cemal Paşa ve Cevat Paşa gibi komutanların görevden alınmalarına da göz yummuştur. Vahdettin, ordudaki ulusalcı subayları Süleyman Şefik Paşa aracılığıyla tasfiye etmiştir.

Vahdettin, bir taraftan aktif orduları dağıtırken ve ulusalcı subayları etkisizleştirirken, diğer taraftan İngiliz isteklerine karşı çıkmayacak, padişah ve hükümetin muhafızlığını yapacak ordular kurmuştur. Örneğin, İstanbul Muhafızlığı ve 25. Kolordu Komutanlığı bu tür bir ordudur. Bütün umudu, İngilizlere ve Paris Barış Konferan-

sı'na bağlayan bu ordu, hiçbir zaman Atatürk'ten ve Temsil Heyeti'nden emir almamıştır. Bu muhafızlığın ve ordunun görevi, İstanbul'da asayişin sağlanması, Padişahın korunması, İttihatçıların ve ulusalcıların tutuklanmasıdır.[16] Bu tür yapay ordulardan biri de Askeri Nigehban Cemiyeti'dir. Milli harekete karşı olan bu teşkilat, İzmir'in işgali sonrasında Ege'de oluşan direniş cemiyetlerini ve subayların bunlara destek olmasını ağır bir şekilde eleştirerek, ordunun ve subayların çete savaşlarına katılmasının uygun olmadığını bildirmiştir.[17]

Güdümlü orduların en önemlisi, Milli hareketi yok etmek için kurulan Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu)'dir. Bu tür "ihane" ordularının sonucusu Kuvayı Seferiye adlı ordudur.

Vahdettin, orduyu etkisizleştirmek için elinden gelen her şeyi yapmıştır. Örneğin, Vahdettin'in şeyhülislamı Mustafa Sabri Efendi, İzmir'in işgalinden 15 gün sonra yayımladığı bir demeçte, "Ordunun görevi oruç tutmaktır!" demiştir.[18]

Ali Kemal de yazılarında sıkça, "Artık harp ve darp ile yapılacak bir şey yoktur" demiştir. Şeyhülislamın, "Ordunun görevi oruç tutmaktır!" şeklindeki demecinden üç ay sonra, Alem'dar'da yayımlanan bir yazıda, "Ordunun beş vakit namazda Padişah'a duadan gayri bir şey bilmemesi lazımdır" denilmiştir.[19]

İstanbul Müftüsü Dürrizade ise, 11 Nisan 1920'de yayımladığı bir fetvada ulusalcı paşaların öldürülmelerinin dinen "caiz" olduğunu ve Kuvayı

Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi

Milliye'ye karşı mücadele ederken ölenlerin şehit, kalanların gazi olacağını bildirmiştir. Ulusalcı subayların rütbeleri indirilmiş, hatta Atatürk'ün nişan ve madalyaları bile geri alınmıştır. Ordu müfettişlikleri kaldırılmış, Kuvayı Milliyeci subayların telgraf hizmetlerinden yararlanması yasaklanmıştır.

İçişleri Bakanı Ali Kemal, 26 Haziran 1919'da yayınladığı bir genelgeyle, valilerin, komutanların verdikleri emirlere uymamasını, uyanların şiddetle cezalandırılacağını bildirmiştir.[20]

Anadolu'daki ulusalcı subaylar türlü vadelerle İstanbul'a çağrılmış, Mustafa Kemal'in "zorla asker topladığı" dedikoduları yayılarak düzenli ordunun kurulması engellenmek istenmiştir. Anadolu'ya gönderilen "inceleme kurullarıyla" ordu denetim altına alınmaya çalışılmıştır.[21]

28 Şubat sürecinden sonra Türkiye'de, Türk silahlı kuvvetlerini dene-

tim altına alıp etkisizleştirmek isteyenlerle, Kurtuluş Savaşı yıllarında ulusal orduyu denetim altına alıp etkisizleştirmek isteyenlerin benzerliği çok dikkat çekicidir. O günlerde "din, iman, hilafet" diyerek emperyalizmle kol kola giren işbirlikçiler, bugünlerde de yine "din, iman, hilafet" diyerek emperyalizmle kol kola girmiştir.

Hıyanet ordusu: Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu)

Padişah Vahdettin ve Sadrazam Damat Ferit'e göre Atatürk'ün önderliğindeki Milli hareket (Kuvayı Milliye) bir "isyan" hareketidir ve bir an önce bastırılması gerekmektedir! İşte bu amaçla 18 Nisan 1920'de Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) adlı bir ordu kurularak Anadolu'da düşmanla mücadele eden milliyetçilerin üzerine gönderilmiştir. Sina Akşin bu orduyu, "Ulusal hareketi boğmak üzere Padişahın kurduğu resmi bir ordu" olarak tanımlamıştır.[22]

Mondros Ateşkes Antlaşması'na tamamen aykırı bir şekilde böyle bir ordunun kurulması ve silahlandırılması, bu orduyu kuranların (Padişahın ve Başbakanın) İngilizlerden yardım aldıklarını göstermektedir. Çünkü o sırada İstanbul'daki tüm silah depoları İngilizlerin kontrolindedir. Anadolu'da kardeşin kardeşi öldürmesi anlamına gelen Kuvayı İnzibatiye projesi, böl ve yönet ilkesi doğrultusunda hareket eden İngiltere'nin emperyalist çıkarlarına tamamen uygundur. [23]

Nitekim, "Kuvayı İnzibatiye birliklerinin silahlandırılması için bizzat Damat Ferit, İstanbul'da İngiliz kontrolündeki Maçka silahhanesinden almak üzere 600 tüfek, 30.000 piyade fişeği ve 800.000 makineli tüfek cephanesi verilmesi için İngiliz Başkomutanlığı'ndan bir belge almıştır. Bundan başka, Kuvayı İnzibatiye, Sapanca yönünde, 14 Haziran 1920 günü taarruza hazırlanırken bozulup geri atılınca İzmit bölgesindeki 242. İngiliz tugayının tel örgüler ve siperler ile tahkim edilmiş mevzisinden faydalanmıştır." [24]

18 Nisan 1920 tarihli karamameyle, Kuvayı İnzibatiye'nin nitelikleri, kuruluş amacı ve askerlere verilecek maaşlar belirlenmiştir. Buna göre amaç Kuvayı Milliye'yi yok etmektir! Devletin silahlı gücü olarak tanımlanan Kuvayı İnzibatiye, Harbiye ve Dahiliye Nezaretlerine bağlı olacaktı. Bazı emekli subayların da katıldığı bu ordu, gönüllülük esasına göre oluşturulmuştu. Tümen olarak kurulan Kuvayı İnzibatiye, üç piyade alayı ve bir topçu taburundan oluşmaktadır. Toplam mevcudu 12.000 kişi olarak düşünülmüştür. [25] Kuvayı İnzibatiye'ye gönüllü olarak yazılan subay ve askerlere çok iyi bir maaş verileceği duyurulmuştur. [26] Erişen 30, çavuşlara 35, başçavuşlara 40, teğmenlere 60, üsteğmenlere 70, yüzbaşılara 80, kıdemli yüzbaşılara 90, tabur komutanlarına 100, alay komutanlarına 150 lira aylık verilecektir. [27] Fakir halk, yüksek maaşlarla bu orduya katılmaya teşvik edilmiştir.

Türk ulusu yokluk ve yoksulluk içinde, vatan ve namus mücadelesi vermeye çalışırken, İstanbul Hükümeti

Türk ulusu yokluk ve yoksulluk içinde, vatan ve namus mücadelesi vermeye çalışırken, İstanbul Hükümeti ve Padişah Vahdettin, maddi kaynaklarını bu İngiliz destekli derme çatma ordunun haince askeri amaçlarına harcamıştır.

ve Padişah Vahdettin, maddi kaynaklarını bu İngiliz destekli derme çatma ordunun haince askeri amaçlarına harcamıştır. Bu kuvvet için 1.250.850 lira ödenek ayrılmıştır. [28]

Kuvayı İnzibatiye'nin en önemli eksikliği “gönüllülük” esasına dayalı “maaşlı” bir ordu olmasıdır. Yani, bu orduya katılanların öncelikli amacı paradır. Durum böyle olunca bir an önce görevlerini yapıp sağ alim geri dönmek istemektedir. Ayrıca kafaları da fena halde karışıktır; çünkü İstanbul İngiliz işgali altındayken onlar kendi kardeşlerine kurşun sıkmak için Anadolu'ya gitmektedirler! Şeyhülislam Dürriyade'nin, Anadolu'daki ulusalçı liderlerin ve Kuvayı Milliyecilerin öldürülmelerinin dinen caiz olduğunu ve onlara karşı savaşırken ölenlerin şehit, kalanların gazi olacağını duyuran fetvası bu orduya katılımı artıran en önemli etkenlerden biridir.

Kuvayı İnzibatiye'nin başına Atatürk'ü “isyancı” olarak adlandıran Süleyman Şefik Paşa, Kurmay Başkanlığı'na da Erkânıharp Miralayı Refik (Yaltkaya) getirilmiştir.

Kuvayı İnzibatiye'nin başına getirilen ve Atatürk'ü isyancı olarak adlandıran Süleyman Şefik Paşa

Süleyman Şefik Paşa, İstanbul Hükümeti'nin Anadolu'daki orduları etkisizleştirmek için oluşturduğu kurullardan birinin başkanı olarak 5 Ağustos 1919'da Konya'ya gitmiş, ertesi gün İstanbul'a gönderdiği telgrafta, Anadolu'daki Milli Hareketin zannedildiği kadar güçlü olmadığını eğer kendisi Harbiye Nezareti'ne getirilirse Milli hareketi kısa sürede bitireceğini belirtmiştir. [29] Bunun üzerine Süleyman Şefik Paşa, 14 Ağustos 1919'da da Harbiye Nazırı yapılmıştır. [30] Harbiye Nezareti'ndeki bazı kişilerin Kuvayı Milliye'yi el altından desteklediği yolundaki dedikoduların izini süren Süleyman Şefik Paşa, hemen tavsiye hareketine başlamış; İstanbul Muhafızlığı, Genelkurmay İkinci Balkan-

lığı ve Harbiye Nezareti Müsteşarlığı'nda değişiklikler yapmıştır. Önce, Milli harekete sıcak bakan Cevat Paşa'yı görevden alarak Hadi Paşa'yı atamıştır. [31]

Daha sonra da Milli hareketin genelkurmaydaki gözü kulağı durumundaki İsmet Paşa'yı genelkurmaydaki bütün görevlerinden almıştır. [32]

Süleyman Şefik Paşa böylece Anadolu'daki komutanları ve Milli hareketi güçsüzleştireceğini düşünmüştür. Göreve geldiği 14 Ağustos 1919'da askeri birliklere, “güvenliği bozanlara karşı mülki makamların istedikleri yardımın hemen yapılmasını” emretmiş ve ordu müfettişlerinin idarecilere talimat verme yetkisini kaldırmıştır. Süleyman Şefik Paşa'nın bütün bu icratlarını Padişah Vahdettin, 19 Ağustos 1919'da onaylamıştır. [33]

Süleyman Şefik Paşa, askerlere yayınladığı bir beyannameye kanunlara uymalarını ve hiçbir derneğe ya da partiye yaklaşmalarını bildirmiştir. I. Kolordu Komutanı Cafer Tayyar Paşa'ya yazdığı bir emirde ise yurt savunmasına geçen subayları şikayet etmiştir. [34]

Kuvayı İnzibatiye'nin başına getirilen Süleyman Şefik Paşa'ya çok geniş yetkiler verilmiştir. [35]

Kuvayı İnzibatiye adına 54 subay ve 790 er toplanmıştır. Sonradan subay sayısı 94'e yükselmiştir. Yeni katılımlarla er sayısı da 2000'e yaklaşmıştır. Kuvayı İnzibatiye'nin birinci alayı 29 Nisan 1919'da İzmit'e gelerek karargah kurmuştur. İkinci alayı da İzmit limanında demirli Yavuz Zırhlı-

Kuvayı İnzibatiye ordusunun idaresini ele geçiren komutan, Ahmet Anzavur.

sı'na yerleşmiştir. [36]

Mayıs ayı başında Süleyman Şefik Paşa'nın İzmit'e gelmesi ve diğer alayların da bölgeye ulaşmasıyla hazırlıklar tamamlanmıştır. Ancak bu sırada İzmit'e mutasarrıf olarak atanan Ahmet Anzavur, “bu orduyu destekle...” talimatı alınca, Kuvayı İnzibatiye karargahı olarak kullanılan Yavuz zırhlısına gelmiştir. Süleyman Şefik Paşa'ya, istediği zaman bu ordunun başına geçebileceğini söylemiş olan Anzavur'un gelişi komuta heyetinde şaşkınlık yaratmıştır. [37]

Zaten doğru dürüst bir planı ve programı olmayan Kuvayı İnzibatiye'de liderlik tartışması baş gösterince Süleyman Şefik Paşa komutanlık görevinden istifa ederek İstanbul'a dönmüştür. [38] Onun yerine Kuvayı İnzibatiye'nin başına Suphi Paşa atanmıştır. Bu sırada Kuvayı İnzibatiye Ordu-

su'nun idaresini eline geçiren Anzavur, 2000 kişilik bir kuvvetle 10 Mayıs'ta Adapazarı'nı, 13 Mayıs'ta Kadirga'yı ele geçirmiş, Bolu-Düzce isyanından da yararlanarak 14 Mayıs'ta Geyve'ye saldırmıştır. Anzavur, bir ara İstanbul'a telgraf çekerek orduya maddi destek sağlanmasını istemiştir. [39]

Anzavur'un amacı Eskişehir yolunu ele geçirip oradan Ankara'ya yürümekti. Anzavur, 17 Mayıs'ta Geyve boğazını ele geçirmek için hareket etmiştir. Ancak bölgeyi savunmakla görevli Ali Fuat Paşa'nın hiç beklemediği bir noktadan, İkramiye yönünden saldırıya geçmiştir. Buradaki otuz askere karşın Anzavur'un emrinde 300 süvari vardır. Ali Fuat Paşa, bu durumda o otuz askerle Anzavurla mücadele etmek zorunda kalmıştır. [40]

Bu sırada ambardan çıkartılarak mevziye yerleştirilen bir makineli tüfeğin başına Ali Fuat Paşa'nın yaveri İdris Çora geçmiş ve asilerin istasyona girmesini yarım saat geciktirmiştir. İki saatten fazla devam eden bu direniş sonunda bir taraftan süvari bölüğü, diğer taraftan yüz kişilik Yüzbaşı Mesut Bey Müfrezesi ve Demirci Efe'nin atlı zeybekleri yetmiş ve Anzavur'un kontrolündeki Kuvayı İnzibatiye birlikleri geri püskürtülmüştür. [41]

20 Mayıs'ta, Anzavur'u "kutlamak" için İzmit'e gelen Damat Ferit büyük bir hayal kırıklığına uğramıştır. 23 Mayıs'ta harekete geçen Ali Fuat Paşa'nın kuvvetleri, Kuvayı İnzibatiye'nin artıklarını dağıtarak Adapazarı ve Sakarya'yı geri almış, ayrıca 4 top

ve 4 makineli tüfek ele geçirmiştir. [42]

Bu yenilginin ardından Anzavur'un İstanbul'a dönmesi, askerlerin moral bozukluğu, bazı askerlerin saf değiştirerek ulusalcıların tarafına geçmesi gibi gelişmeler ve bu sırada yapılan diğer saldırılardan da sonuç alınmaması üzerine 25 Haziran 1920'de Kuvayı İnzibatiye Ordusu'na resmen son verilmiştir.[43]

Ali Fuat Paşa, anılarında Kuvayı İnzibatiye'yle yapılan çatışmaları bütün detaylarıyla anlatmıştır. [44]

Bu anılar okunduğunda bu hıyanet ordusunun nasıl güçlükle durdurulabilirdiği, çok daha iyi anlaşılacaktır.

Kuvayı İnzibatiye'nin en büyük "cinayetlerinden" biri, Atatürk'ün emrinde Milli harekete destek olan Yahya Kaptan'ın katledilmesi olmuştur. Yahya Kaptan'ı pusuya düşürerek tutuklayan Kuvayı İnzibatiyeciler, Yahya Kaptan, elleri arkadan bağlı halde su içerken, Kuvayı İnzibatiye ordusunun üsteğmenlerinden Abdurrahman Efendi tarafından kallesçe arkadan vurulmuştur (8 Ocak 1920). Bu sırada son bir gayretle başını kaldıran Yahya Kaptan'ın son sözü, "Kallesler!..." olmuştur...[45] •

sinanmeydan@butundunya.com.tr

Gelecek sayıda "Vahdettin, Atatürk'ü Kurtuluş Savaşı'nı başlatması için Anadolu'ya gönderdi" yalanını deşifre edeceğiz.

Kaynakça bilgilerine dergimizin internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

TIP DÜNYASINDAN KISA KISA

Prof. Dr. Yürük İyriboz

Akne ve yoğurt

İlaçlarla yapılan akne tedavisi yoğun depresyona neden olabilir. Çok yoğurt tüketilen ülkelerde akneye çok az rastlanmaktadır.

Son araştırmalar, sigara dumanının doğacak bebeklerin gen yapısını etkilediğini, bağışıklık sistemini zayıflatarak kanser riskini artırdığını kanıtlamıştır.

Balık yağı

Balık yağında bulunan yüksek A vitamini, D vitamini etkilerini çok azaltır.

Gün ortasındaki kısa uyku molaları beyni dinlendirmekte ve öğrenme kapasitesini artırmaktadır.

Depresyon, can sıkıntısı

İngiltere'de yapılan araştırmalar depresyona ve cansıkıntısına kolay yakalananların daha kısa ömürlü olduklarını göstermiştir..

Anne sütü ile 6 aydan fazla beslenen çocuklarda ileri yaşlarda ruh hastalıklarının çok az görüldüğü saptanmıştır.

Çikolata

Haftada bir-iki kez çikolata yemek inme riskini azaltır.

Lifli yiyecekler astım, eklem romatizması, bağırsak iltihapları ve şeker hastalığını önlemektedir.

Çay ve kahve

Yapılan araştırmalar bol çay ve kahve tüketenlerde şeker hastalığına çok daha az rastlandığını göstermektedir.

Türkiye Gençlik Birliği'nin Öncülüğüyle

Diyarbakır Aslanoğlu Köyü Cumhuriyet Okulu Açıldı

BD YAZI İŞLERİ BÖLÜMÜ

Ülkemizin doğusunda umut verici gelişmeler oluyor. Eylül ayında Diyarbakır'ın Arslanoğlu Köyü'nden yükselen birlik ve kardeşlik mesajı Türkiye'nin her yerinden duyuldu.

Bugüne değin ağalık düzenine karşı verdikleri başarılı hukuk mücadelesi ile tanınan Diyarbakır Bismil İlçesi'nin Aslanoğlu köylüleri, Türkiye Gençlik Birliği ile elele çalışarak onardıkları Cumhuriyet Okulu'nu eğitime açtılar.

Böylece çevrelerinde bir çok yerde uygulanan eğitim boykotuna karşı da en güzel cevap olan, "birlik ve kardeşlik" mesajını vermiş oldular. Onlar boykot yapmadılar. Yaptıkları coşkulu açılışla, bir kez daha

Okullarına kavuşan Aslanoğlu Köyü'nün çocukları artık mutlu

çözümün adresi olduklarını gösterdiler.

"ÇOCUKLARIMIZ OKUYACAK; TOPRAĞIMIZ OLMASA BİLE"

35 haneli köyün 7 köy sahibi bir ağanın olduğunu ve ağalığa karşı başlattıkları mücadelede 2005 yılında 5 köylünün öldürüldüğünü anlatan muhtar Tanrıkulu, şu sözlerini size iletmemizi istedi: "Biz yıllardır toprak ağalığı ile mücadele ediyoruz ve bu mücadele ile birlikte köyümüz, 16 defa saldırıya uğradı. Bizim Cumhuriyete sarılmamızın nedeni, ancak ona sarılarak hem bu köye hem ülkeye refah ve huzur geleceğine inandığımızdandır. Köyümüzün adını Cumhuriyet Aslanoğlu köyü olarak değiştirdik.

TGB'ye gönderdiğim mektupta; 70 hane olan köyün okul olmadığı için 35'e düştüğünü okul yapılmaması durumunda göç yaşanacağını yazdım. Bu okulda, Atatürk'ün gençlerinin yetiştirileceğine inanıyorum.

Ağa bizim mezramızda ikamet ediyor. 100 silahlı adamı ve 7 köyü olan büyük bir güç. Çocuklarımız okuyacak; toprağımız olmasa bile!

Eğitimimiz olacak bizim hukukçulara ihtiyacımız var. Köyün geçim kaynağı hayvancılık".

KÖYÜN ADINI 'CUMHURİYET' OLARAK DEĞİŞTİRDİLER

Okulun onarımı için Bismil Kayma-

Bismil köylüleri adına açılan davada, tamamı hazineye ait olan tarım arazilerinin, topraksız köylüler yerine toprak ağaları tarafından kiralanmasına ilişkin işlem iptal edildi.

kamlığı'ndan izin alan TGB üyeleri gençler "Köylerinin adını Cumhuriyet Köyü olarak değiştiren köylülerin mücadelesi ve başarısı bölgenin ağalıktan, kulluktan ve PKK teröründen kurtuluşu için umut olacaktır." dediler.

TGB ve KÖY HALKI ELELE

"Kürt de biziz, Türk de biziz, Türk Milletiyiz" diyerek çalışmalarına başlandı ve Aslanoğlu Köyü'nden ilk çekiş sesleri yükseldi.

"Türkiye'nin birliğine harç koyuyoruz; Cumhuriyetin okulunu kuruyoruz" diyerek yola çıkan TGB üyesi 200 üniversiteli genç, harabeye dönen okulun onarımı için 19 Haziran'dan itibaren topladıkları yardımlarla 20'şer kişilik gruplar halinde Aslanoğlu Köyü'ne gelmiş, köy halkı da Cumhuriyetin okulunu kurmak için köylülerine gelen gençleri içtenlikle bağrılarına basmıştı.

Okulun onarımında Türkiye'nin her yönünden gelen üniversiteli öğrenciler çalıştı.

Buradaki 3 derslik okulu ve lojmanı onardık. Kullanılamaz duruma gelen okulun tuvaletini, bilgisayar odasını ve kütüphanesini yaptık. Geleceğin avukatı, doktoru olmak isteyen buradaki çocuklarımız için yaptık bu çalışmaları” dedi.

Çanakkale, Ankara, Hatay, Zonguldak, Muğla, Isparta, İstanbul, Antalya ve İzmir'den gelen mühendis, doktor, avukat, hemşire, öğretmen ile sosyoloji öğrencilerinden bir bölümü harç yaptı, bir bölümü çatı onardı, siva yaptı.

“SORUNLARI YERİNDE GÖRMEYE GELDİK”

Okulun sıvasını yapanlardan TGB Genel Başkan yardımcısı, yüksek lisans öğrencisi Adnan Türkalp, “Vatandaşların desteğiyle buraya çeşitli malzemeler geldi. Çeşitli illerde okuyan üniversite öğrencileri olarak Türkiye'nin birliğine harç karmaya geldik. Çünkü yıllardır Türkiye'de Güneydoğu'da bir terör sorununu medyada izliyorduk. Burada terör sorununu görmeye, ekonomik açıdan sosyal açıdan bu sorunu görmeye gelmiştik. Bizim için bir eğitim merkezi oldu. Hem köye bir okul yaptık, hem de buradaki sorunları yakından gördük.

“HAYVAN OTLATIP SÜT SAĞIYORLAR”

Çocuklarının eğitimi için Diyarbakır'a yerleşen bir ailenin evini kampa dönüştüren TGB üyeleri, köydeki sorunların yanı sıra köy hayatını tanımak için hayvan otlatmaya çıktılar, kızlar ise süt sağma dersleri aldılar.

Üniversite sınavına giren ve sonuç bekleyen 18 yaşındaki Nazlı Çetin onarım için harç yaptı. Önyargı ve tedirginlikle Diyarbakır'a geldiğini ve köyde çok şey öğrendiğini anlatan Çetin, “Köyde çok şey öğrendim ve çok etkilendim. İlk geldiğimizde batı insanların oluşturan ön yargılarımla

geldim, çok tedirgindim. Ancak insanlar o kadar sıcak ki iki yılda paylaşılacak şeyleri iki günde paylaştık. Sistemin dayattığı, insanın birbirinin omzuna basarak yükselmenin burada yok olduğunu gördüm, çünkü paylaşım çok. Kurmak istediğim dünya var kafamda; orada bunun gerçekleştiğini gördüm. Biz kızlar, vaktimizin çoğunu köylü kızlarla geçirdik. Sabah onlarla sürüye, koyun sağmaya gittik. Ev bahçe ve tarla işlerinde birlikte çalıştık. Oradakiler inatçılar, hayata sıkı sıkı sarılmışlardı” diye konuştu.

ELLERİMİZ PATLADI

Ankara Gazi Üniversitesi Mühendislik Bölümü öğrencisi Özgür Bora Tören ise, “Biz aslında Arslanlı Köyü'ne öğrenmek için gittik. Hukuk fakültesi öğrencisi arkadaşlarımız geldi. Yörede ağalık düzeni var ağa ile sorunlar var. Köy çocukları öğretmen avukat olmak istiyorlar. İlk kez testere eline alan, çekiç tutan elleri patlayan arkadaşlar oldu. Ancak bu acı işe tat kattı. Bu köye ve bu çalışmaya her zaman sahip çıkmak lazım.” dedi.

AVUKAT VE ÖĞRETMEN OLMAK İSTİYORLAR

Ağırlıklı, avukat ve öğretmen olmak isteyen 60 çocuk, okullarını onaran ağabeyleri ve ablalarına 50 dereceyi bulan sıcaklıkta soğuk su ikramı için yarıştı. Güçlerinin yettiği işlerde üniversiteli ağabeyleri ve ablalarına yar-

dımcı oldular.

Köy çocukları Elif Aktan hemşire, Evin ve Amina Aktan öğretmen Ümit Aktan avukat, Ferhat Yıldız, öğretmen olmak istiyorlardı.

ANDIMIZ OKUNARAK AÇILIŞ YAPILDI

Okul açılışına TGB Genel Başkanı İlker Yücel'in yanı sıra muhtar Mehmet Tanrıkulu, fotoğraf sanatçısı İsa Çelik, oyun parkının yapımını üstlenen Öncü Kadın İstanbul Başkanı Zerrin Öztürk ve çeşitli konuklar katıldılar. Okula

Köyün çocukları üniversiteli ağabeylerine kendi güçlerince yardımcı oldular

ve oyun parkına kavuşmanın sevincini yaşayan öğrenciler, 20 Eylül'de yeni ders yılına “Andımız” ve İstiklal Marşı'nın okumasıyla başladılar. Okula ataması yapılan iki öğretmen ilk derslerini işledi. TGB'liler okulun yanında öğretmenler için lojmanın yapımını da gerçekleştirdiler. Ayrıca okulun önüne inşa edilen çocuk parkı köy çocuklarının mutluluğunu ikiye katladı.

HAYALLERİNDEKİ MESLEKLERE KAVUŞACAKLAR

Diyarbakır Arslanoğlu çocukları artık çok mutlu. Her noktası ince ince düşünülmüş yepyeni bir okulları, iki öğretmenleri, çocuk parkları, defterleri ve kitapları herşeyleri hazır! Düşlerindeki mesleğe şimdi çok yakınlar!

Artık dersleri, çatıdan akan su bilmeyecek, lojman olmadığı için öğretmenimsiz kalmayacaklar. Yoksulluğa, eğitimsizliğe, mahkum değiller artık. Düşlerini gerçek yapmak için okuyacaklar, öğretmen olacaklar, doktor olacaklar, haklarını savunmak için avukat olacaklar.

AÇILIŞA GİDEMİYENLER İÇİN 25 EYLÜL'DE SERGİ

Geçtiğimiz aylarda 50. sanat yılı kutlanan uluslararası üne sahip ülkemizin

Ünlü fotoğraf sanatçımız İsa Çelik, gidemeyenler için, açılış gününde okulu ve Arslanoğlu Köyü'nü bir sanatçı gözüyle değerlendirdi. Sanatçının sergisinde yer alan fotoğraflarından bir bölümü ve konu ile ilgili yazısı ilerideki sayfalarımızdadır.

usta fotoğraf sanatçısı İsa Çelik de katıldı bu mutlu olaya. Ve orada çektiği fotoğraflarla düzenlediği "Diyarbakır Arslanoğlu Köyü Fotoğraf Sergisi" ile açılışa gidemeyenlere oradaki mücadeleyi ve öğrencilerin heyecanını anlama şansı sundu. Okulun açılışında köyde bulunan İsa Çelik'in objektifinden, bu büyük mücadelenin kahramanlarını ve yöreyi bir sanatçının gözüyle görmeye istenilen 25 Eylül-1 Ekim günlerinde Beyoğlu Attila İlhan Kültür Merkezi'ndeki sergide buluştular ve Diyarbakır Arslanoğlu Cumhuriyet Köyündeki heyecanı duymasama olanağı buldular.

Benim doğduğum köyler, kuş uçmaz, kervan geçmez yerlerdi. Elektriğin, şu elektriğin adını bilen bile yoktu. Posta arabası, Mersin'den kalkar, dolana dolana, haftada bir gelirdi, yollar açıksa...

Sergiye katılanlar Türkiye'nin doğuya yeni açılan bir penceresinden pırl pırl aydınlıklar gördüler, daha da önemlisi aynı pencereden batıya bakan çocuklar ise kendilerini birer umut olarak izleyen pırl pırl gülümseyen yüzlerle karşılaştılar.

Benim doğduğum köyler, yolsuz yolaksızdı.

Benim doğduğum köylerde, Taşeli Plâtosu'nda, kayaların aralarında mendil kadar, avuç içi kadar tarlalar kafam kadar taşlarla doludur. Başka bir toprakta, toprağa atılan tohum, hemen gökyüzüne,

ışığa, güneşe kavuşur. Taşeli Plâtosunda tohumun filizi ışığı, güneşi görebilmek için taş dolanmak zorundadır.

Okuyabilmek; ışığı, aydınlığı, güneşi görebilmek öyle zor, öyle çetrefilli bir işti.

Benim doğduğum köyleri, akşamları eşkiyalar basmazdı.

Benim doğduğum köyleri, akşamları eşkiyalar basmazdı, ama; benim doğduğum köylerde yoksulluk ve yoksulluk diz boyuydu.

Ben bu yüzden yoksulluğu ve yoksunluğu hiç sevmem...

İlkokul öğretmenim, Köy Enstitü'lü bir öğretmendi, bize, "çamurlar

içinde bile olsa bir kâğıt parçası bulsanız, yıkayıp okuyun" derdi.

Daha evvel, Aziz Nesin'in kurduğu 'Çocuk Cenneti'nin temel atımından Aziz Nesin'in ölümünden on beş gün öncesine kadar ayda bir onbeş günde bir hep fotoğraflarını çektim. Üç çocuk daha okusun diye, karınca kararınca bir katkı olsun diye... Sırf o yüzden...

İki sene önce, Malatya'nın Arguvan ilçesi'nde fotoğraf çekmek için köyleri dolaşırken ilginç bir şey oldu. Kömürlük Köyü'nün sınırında, arabayı kullanan arkadaşımız arabayı dur-

durdu. “Hocam, sigara içeceksen burada iç, köyde sigara içmek yasak”, dedi.

Nedenini sordum. Köy sınırları içinde sigara içenler, içtikleri sigara ücreti kadar bir parayı köy sandığına atmak zorundaymışlar. Toplanan paralar da yaptırıcakları okulun yapımında kullanılacakmış.

Dehşetli ilgimi çekti. “Ben de fotoğraflar çekip Arguvan’da sergi açayım gelirini de okula verelim” dedim. Böylece Arguvan’ın köylerinde, köylerin mezralarında çektiğimiz fotoğraflardan oluşan bir sergi açtık...

Geçen yıl açıldı bu okul. Atmalılar İlköğretim Okulu, ilk yıl Arguvan birincisi, Malatya ikincisi seçildi.

Bu yıl, bir grup üniversite öğrencisi, Diyarbakır’ın Bismil ilçesi’nin Aslanoğlu Köyü’nde, içinde oturulamayan, ‘metruk’ bir okulu tamir etti.

Aslanoğlu köylülerinin kapılarının hemen önünden başlayan buğday tarlaları üç saat, beş saat mesafeye kadar göz alamadığınca uzanır. Hiç sınır yok.

Bilmem dediğim anlaşılıyor mu? Aslanoğlu köylülerinin hiç birinin bir avuç buğday ekecek toprağı yok.

Aslanoğlu köylülerinin ve çocuklarının umutları var ama...

Aslanoğlu köylülerinin çocukları okumak istiyorlar.

Aslanoğlu köylülerinin çocukları, okuyacakları okulu gençlerle birlikte kendileri yaptılar.

Aslanoğlu Köyü İlköğretim Okulu, 20 Eylül 2010’da öğretime başladı.

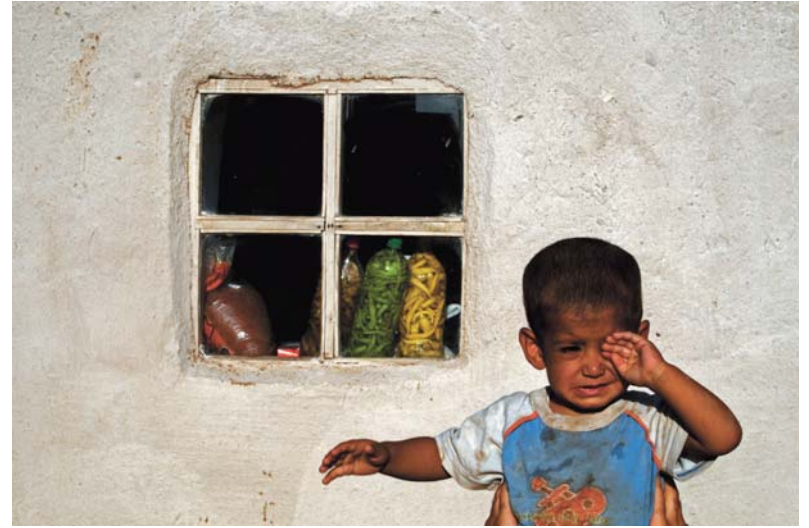
Tohumlar filizlendi. Tohumlar, güneşi, ışığı, aydınlığı gördü. Ekinler başağa durdu...

İsa Çelik

U
M
TSYCSÜK

							8	
9	8	7		6			4	
		6		7	5	2	9	
		9	4		6			
	4	5				6	1	
			9		8	4		
	6	1	2	9		8		
	9			3		1	2	7
	2							

Sudoku Yapamayanlar İçin

		6			7	5		
	7					3	8	
8	9		2					7
6				4		7		
			9		3			
		3		1				4
5					1		7	2
	6	7					1	
		4	5			9		

Sudokusuz Yapamayanlar İçin

ANADOLU'NUN DÜNYASI

Bekir Özgen

Allık

Ö bayanların arasındaydı. Özenle bakmasam göremeyecektim. Hele ki, arkadaşım Tekin uyardı beni. “Karşıdaki genç bayanı gördün değil mi? Öğretmen değil boya kutusu mübarek.”

Gözümü o yana kaydırdım. Aramıza yeni katılan bu güzeli tepeden tırnağa süzdükten sonra,

“Kötü mü?” diye söyledim.

“Gözümüz gönlümüz açılıyor.”

“Doğru söylüyorsun,” diye sürdürdü konuşmasını arkadaşım.

“Öğretmen dediğin de böyle olmalı işte. Renkli gözleri, kırmızısı kendinden, dolgun ve biçimli dudakları, gürlü saçları ve de kalemle çizilmiş duygusu uyandıran kaşlarıyla dikkat çekmeli. Öğrencilerinden birini model yerine kürsüye oturtacağına, kürsüde kendi bir model oluşturmalı.”

Yalancıkıtan, “Haklısın,” dedim

Tekin'e. Oysa içten içe, “Böyle, boyacı küpüne düşmüş kediler gibi kırk renge bürünmüş bir kadına öğretmen demek kimin haddine,” deyip duruyordum. Tekin bu, yutar mı benim kendi arkama saklanmamı...

“Aptal,” dedi. “Senin kafan kadınların süslenmesine yatmaz. Baksana kadının yüzüne, çıra gibi yanıyor. Kalabalık içinde bile herkes ona bakıyor. Yüz değil, Rönesans tablosu mübarek.”

Doğru söylüyordu Tekin. Benim de gözüm kamaşmıştı doğrusu. Hatta onun bu haliyle, aynanın karşısına geçip görüntüsünü usanmadan günler-

ce seyredebileceğini bile usumdan geçirmiştim.

Biz, böyle ileri geri atıp tutuyorduk ki, öğretmen odasına okul müdürü girdi. “Arkadaşlar!” diye seslendi. Sahneye yanlışlıkla çıkan bir oyuncuyu andıran bu hanım için:

“Yeni resim öğretmenimiz Ayla Hanım'ı tanıtayım size. Kendisinin başarılı çalışmalar yaparak örnek bir öğretmen imgesi oluşturacağına inanıyorum,” dedi. Hepimiz Ayla Hanım'a daha önce hiç kadın görmemiş gibi baktık. “Hoşgeldin!” demek için kuyruğa girdik. Teker teker elini sıktık. Bu arada müdür, yanıma geldi. Güç duyulur bir sesle:

”Ayla Kızım benim uzaktan akrabam olur. Onu koruyup kollarsan sevirim.” diye tembihledi. Görevimin ağırlığı kamburumu ağırlaştırmışa benziyordu.

Ayla Hanım, üzerinde her gün yeni bir giysiyile, ay olmaktan çıktı güneş olmaya başladı. Sanki benim aşırı makyajdan tiksindiğimi biliyormuş gibi yüzünde yüz gram boyayla geliyor karşıma dikiliyordu.

Ne deyip ne edebilirdim ki? Onu ara sıra kaş gözle uyarmaya çalışsam da boşunaydı. Ya anlamıyor ya da anlamazlıktan geliyordu. Doğru-su ya, elimden fazlası da gelmiyordu. Aslına bakarsanız akıllı kadını Ayla Hanım. Kimse daha leb deme-

den, o leblebiyi anlıyordu anlamasına da...”

“Demek ki tarzı bu” diyeceğim ama o da olmuyor. Neden dersiniz, bırakın öğretmen arkadaşları, öğrencilerimiz bile kendisine yan bakıyor, aralarında fısıldaşıp duruyorlar. İleri geri konuşuyorlar. Bu da benim zoruma gidiyor. Hani bir çeşit emanet ya!..

Bir gün dayanamadım, “Hoca Hanım!” dedim ulu orta. “Yüzünüze sürdüğünüz boya o denli etkili ki, beş

yüz metre geriden bile ışıl ışıl parlıyorsunuz. Benim gözlerimde göz tembelliği olmasına karşın sizi görmekte hiç güçlük çekmiyorum. Helal olsun size.”

Ayla Hanım bozulur gibi oldu. Bakışlarında belli etmediği bir kırgınlık belirdi. Kısa bir süre yutkunduktan sonra, “Bana evli olduğunuzu söylemiştiniz. Sizin eşiniz makyaj yapmaz mı?” diye sordu. İş yokuşa sürmüş olmamak için, “Yapmaz olur mu?” dedim koruyucu bir sesle. “Ka-

dın olur da göze hoş görünmeden durabilir mi? Süslenmek onlar için yaşmak demek, yaşama katılmak demek.”

“Peki, yüzünü nasıl güzelleştiriyor öyleyse?”

“Allık yapıyor.”

“Allık mı? O da ne? Nasıl oluyor mu?”

Çevredeki bayan öğretmenlerin hepsinin gözleri üzerime çevrildi. Ne diyeceğimi, ne yapacağımı bilemez oldum. Kendime yedirebilsem bırakıp kaçacağım ama yapamadım. Konuyu değiştirse millet önünde gülünç düşeceğim. Baktım olacak gibi değil, parmaklarımı saçlarımda gezdirerek zaman kazanmaya çalıştım. En bilisiz olduğum bir konuda bilir gibi yapmak

Bu “allık” sözcüğü kulağıma bir iki kez çalınmıştı ama nasıl yapıldığını ne duymuştum, ne de görmüştüm. Sussam, yanıt vermektan kaçınsam, Ayla Hanım’la dalga geçtiğim sanısı uyanacak.

istemiyordum. Ne var ki kendi dilimle yakalanmıştım bir kez. Cezamı çekmeliydim. Bu “allık” sözcüğü kulağıma bir iki kez çalınmıştı ama nasıl yapıldığını ne duymuştum, ne de görmüştüm. Sussam, yanıt vermektan kaçınsam, Ayla Hanım’la dalga geçtiğim sanısı uyanacak. Ne yapsam? İş başa

düştü. Hayal gücümü kullanarak başladım anlatmaya:

“Önce büyükçe bir tasta su kaynatılır. Küçük bir el havlusu o sıcak suya batırılır. Yakmayacak biçimde yüz teninde gezdirilir. Deri boşluklarındaki kirler temizlenir. Sonra temiz bir havluya iyice kurulanır. Ardından büyükçe bir pamuk yumağı, sakız gibi beyaz has mantı ununa banılır, yüze pof poflanır. Kıl boşlukları iyice doldurulur. Bizim evlerde yayladan gelme parmak kalınlığında taze koyun sütü kaymağı vardır. Onun iç yüzünden badem parmağının ucuyla azar azar alınır yüzün her bir yanına yedire yedire sürülür. Böylece cilt hem yumuşar hem de aklaşır.”

Buraya kadar kimseden ses çıkmamıştı. Bay, bayan herkes kulak kesilmiş beni dinliyordu. İngilizce öğretmenlerimizden Suzan Hanım dayanamayıp sordu:

“Öylesine kalın kaymak bulamazsak ne olacak?”

“O durumda iyi çalınmış bir yoğurt kaymağı da olur,” dedim.

Sıra, yüzün pudralanıp renklendirilmesine gelmişti. Bir an düşündükten sonra betimlememi sürdürdüm:

“Yüz teni yeterince yumuşayınca, sıra allanmaya gelir. Bunun için etkili araç bitki otlarından yapılan çıkmaz, solmaz kırmızı halı boyasıdır. Şöyle hafif hafif, azar azar yanaklara değdirildi mi, en az beş yüz metreden gözlere güler. Hele bir de hacdan gelme gül yağından az miktarda sürerseniz, demeyin gitsin artık! O hanımın kokusunu almadan, yüzünün rengine

verulmadan yanından kimse geçemez. Geçen olursa da, ona adam denmez.”

Baktım ki hemen herkes beni can kulağıyla dinliyor, “İyi yoldasın, devam et arkadaş,” dedim kendi kendime. Sonra da, “Gelelim saçların ve tırnakların boyanmasına!.. Bizim oralarda saç bakım merkezleri, kuaförler olmadığı için bayanların işi zor sayılır. Onlar da kendi aralarında dayanışmalar. Birbirlerinin tırnaklarına ve saçlarına kına yakarlar. Haa! Az kalsın unutuyordum. Bütün bu edimler bitince, sıra sürme çekmeye gelir. Kirpiklerin uzaması ve de gözlerin parlaması için ismid taşıyla üç kez sağa, üç kez de sola sürme çekti mi, süreç tamamlanmış olur. On dan iyisi de can sağlığı zaten.”

Ayla Hanım, anlattıklarımı özenle dinledi. Gözleri bir an büyüdü ama renk vermedi. Eşimi, özgünlüğünü yitirmemiş safkan bir köy kızı olarak algıladığından olmalı, anlattıklarım ne olur, ne de olmaz, dedi. Onun bu yarı inanmışlığını fırsat bilip “Bizimkinin yöntemi bu Hoca Hanım,” dedim. Bu konuda merak ettiğin bir ayrıntı varsa...”

“Yok, hayır!” diye kekeledi.

“O halde, şimdi sıra sende. Söyle bakalım sen ne tür boya malzemesi kullanıyorsun?”

Bu soruyu bekliyormuş gibiydi sanki. Kırtı kırtı kendine çekidüzen verdi. Yarı gurur, yarı övünçle,

“Benim yeğlemim, ‘Elizabeth Arden’dir. Başkasını asla yanma yaklaştırmam,” dedi.

“Ayla Hanım,” diye araya girdim. “Belli ki senin yöntemin daha albenili... Göze daha hoş görünüyor. O sözünü ettiğinin adresini ver, yerini söyle, gidip bulayım. Bizim hanım da bu ilkeliklerden kurtulsun sayende,” diye yalvardım.

Bizi dinleyen bayan öğretmenlerden biri dayanamadı.

“En iyisi siz ‘Kemeraltı Çarşısı’na

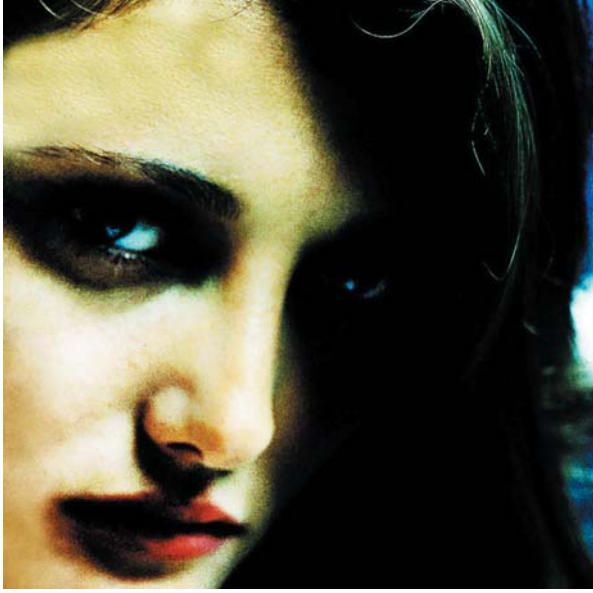

gidin, orada sorup soruşturun. Yol gösteren biri çıkar elbet. Aradığınızı bulursunuz,” diye salık verdi.

Gözden göze kayan, gözle görünen bir iletişim gitti geldi. Dudaklar aralandı, dişler göründü. Aklın gözü nü kamaştıran bir hava oluştu. Neşe arayanlara neşe katanların sayısı arttı. Öylesine ki, çığırtkanlık yanlısı birkaç kişi, utanmasa zil çalıp oynayacaktı.

Aradan bir hafta ya geçmiş ya geçmemişti. Ayla Hanım benim anlattıklarımı olduğu gibi annesine aktarmış,

“Böyle bir şey olabilir mi?” diye sormuş. Annesi de düşünmüş taşınmış,

nm'in, "Hocam o 'Elizabeth Barden' değil, 'Elizabeth Arden'. İsim aklında yanlış kalmış," biçimindeki yaptığı düzeltme de işin tuzu biberi oldu. Ortalığı öyle bir gülüşmedir kapladı ki sormayın gitsin.

Ben, "Milletin önüne iyi bir oyuncak koyduk," diye düşünürken, bir başka meslektaşımız da: "Söyle söyle," dedi. "Söyle de, senin kuru sıkı attığını, ama asla boş tutmadığını anlatsın bu avanaklar!.."

Bizim allık olayı, öğretmenler odamızda günlük gazetelerden ve de haber bültenlerinden daha çok izlenir olmuştur. Ders yorgunluğunu gidermek için herkes bu konunun bir ucundan tutuyor, çektikçe çektiştiriyordu. Söyleşilere katılan herkes, avucuna aldığı birkaç tadımlık güllüçük ve neşeyle dersine giriyordu.

Bu arada, Ayla Hanım'la benim için, "İyinin ve kötünün ötesine geçmezlerse, kalkıştıkları işin altında ezilecek bunlar," diyenler de yok değildi. Önceleri çevremi saran bu yapay akış içinde, geldiği yeri unuttuğunu sandığım bu bayana egemenlik ilan etmekten son derece keyifliydim. Ne ki zamanla, bu işi gereğinden fazla uzatmış olduğumu anlamakta gecikmedim. Kendimi, öykümün içine tasarsız, izlencesiz katmış olmam beni oldukça rahatsız etmeye başlamıştı.

Gel zaman git zaman oldu. Velilerimiz, kentnin büyük gazinolarından birinde görkemli bir okul gecesi dü-

zenledi. Bay-bayan bütün öğretmen arkadaşlar önce kendi giyeceklerini düşünüp dursalar da, akıllarının bir ucunda ilk kez görecekları sözde köylü olan eşim vardı. Nasıl bir giysi içinde olacağı ve de yapacağı allığın biçimi, çoğunu meraktan çatlatıyor dense yeriydi.

Özellikle de Ayla Hanım'ı. Belki de bana öyle geliyordu, kim bilir! Olan bitenleri benden dinleyen eşim de hazırlıklı sayılırdı bu gülüşelim, eğleşelim oyununa. Onları utandırmamak için o gece allı güllü bir entari giydi. Abartılı sayılabilecek makyaj yaptı. Bir kadın duyarlılığıyla, Ayla Hanım'ı herkesin önünde mahcup etmek istemiyordu besbelli.

Eşime, "Gideceğimiz yerde kendini gizleyecek dulda bir yer bul," dedim. "Göreceksin Ayla Hanım at gibi koşacak, jet gibi uçacak, gelip doğru seni bulacak."

Beklediğimiz gibi olacak dediğimiz gelişmeler, beklenenden farklı oldu. Ayla Hanım içeri kendinden emin ve sakin bir tavırla girdi. Görünüşüne bakılırsa öyle kimseyi arayıp sorduğu da yoktu. Sade, yalın, boyasız bir yüz ve de gösterişten uzak bir giysiyle aramıza karıştı. Ve de, "Senin lafının da ne altı belli, ne de üstü!" der gibi bana baktı.

Bu kez onun değil benim yüreğim küt küt vurmaya başladı. İçimden bir ses, "Sen sen ol, haddini, hududunu, hukukunu iyi bil! Yoksa ettiklerin ayağına dolanır," diyordu.

O gece, eğlence, şaşmaz düzeniyle yürümeye başladığında, ben bu işi fazla uzattığının ayırımına varmış bulu-

nuyordum. Gün devriliş de akşamın serinliği üzerimize düşünce, bir gündüze getirip Ayla Hanım'ı bir köşeye çektim.

"Bakın hele Hoca Hanım," dedim. "Sizi aşırı makyaj sevdanızdan vazgeçirebilmek için böyle bir allık öyküsü uydurdum. Ne ki yaptığım şaka, şaka olmaktan çıkıp kaka olmaya başladı. Utancımın başımı yerden kaldıramaz oldum. Sizden özür dilerim."

"Öf be!" dedim, kendi kendime. "Üzerimdeki bir ton yük kalkmış gibi..."

Bu kez onun değil benim yüreğim küt küt vurmaya başladı. İçimden bir ses, "Sen sen ol, haddini, hududunu, hukukunu iyi bil! Yoksa ettiklerin ayağına dolanır," diyordu.

Rahatlamıştım rahatlamasına da, Ayla Hanım'ın tepkisi ne olacaktı?.. Derdinin dili olup ağzına geleni sayıp dökecek miydi? Tefe konup oynatılmalarından arta kalan birikmiş yalnızlığıyla beni azarlayıp paylayacak, yerin dibine mi sokacaktı? Darılmışlığının ve kalınlaşmış kininin dürtüsüyle tırmalamaya hazır bir kedi gibi üzerime mi atlacaktı?

Sıkıntı bastı. Terlemeye durdum. Kıyametin ucu görünmüştü sanki.

"Ne dese, ne yapsa razıyım. Ben, bunu çoktan hak ettim çünkü," diyerek

"Kızım, ben gençliğimde böyle bir allık yapmadım ama sana anlatılanlar köy yeri için akla yatkın görünüyor," yanıtını vermiş.

Benim bu allık formülüm, eşimi hiç görmemiş olan Ayla Hanım'ın kafasına yatmış olmalı ki,

"Ne oldu Hocam? Önerdiğimi bulabildiniz mi?" diye sordu bana ulu-orta.

"Teessüf ederim Ayla Hanım," dedim kahırlı bir sesle. "Beni elaleme rezil ettiniz. Kemeraltı'na gittim. 'Bu Elizabeth Barden denen bayan nerde bulunur?' diye kime sorduysam hepsi yüzüme pel pel baktı. 'Burada böyle biri yok, git işine kardeşim' diye beni azarlayanlar oldu. O zaman anladım ki sen benimle dalga geçiyorsun."

Tüm bu olan bitenleri özenle dinleyen fizik öğretmenimiz Gülperi Ha-

sineye çekmeye hazırdım. Yeter ki daha fazla beklemeyeyim...

Biliyor musunuz ne oldu? O, bunların hiçbirini yapmadı. Du-dağının kıyısındaki aldrışsız gülümse-meyle gözlerimin içine baktı. Sade ve sabırlı bir tonla:

“Bilmez miyim? Önceleri bana sa-hip çıkmak isteminiz mülkiyeti, o da ardından tahakkümü getirdi. Ben buna razı olamazdım. Bu nedenle daha işin başında oltadaki yemi yutmuş gibi gör-rünüp karşı atağa geçtim. Saklanmanın bir yolu da fazla görünmektir diyerek, makyajımı keseceğim yerde yoğunlu-ğunu artırdım. Bütün saflık numarala-rım ise, işletiliyor görüntüm altında siz-lerle eğlenmek içindi. Ben de sizden özür dilerim,” dedi.

Noktayı koymak da, bizi can kula-

ğıyla dinleyen ve de yüzü sapsarı kes-i-len eşime düştü. Gözlerini huşımla ba-na çevirdi:

“Ava giden avlanır diye buna der-ler işte! Utanmazlığının derecesinden utanıyor olmalısın, değil mi?” diye sordu.

Ortalığı utangaç bir sessizlik kap-ladı. Ne diyeceğimi şaşırılmışım. Öğ-renci istemeyen bir usta gibi pısıp kal-dım orta yerde. İşin garibi, suskunlu-ğum, Ayla Hanım'ın ojesini, rujunu, farını görmeme engel olmuştu.

O geceden sonra, Ayla Hanım ay-naya her baktığında kendini eski bir resim gibi görerek buruk bir duyguya düşer mi, bilmem. Ama ben, tutuldu-ğum o kıpkırmızı allık sevdasından, yüzümde beli belirsiz bir kırmızılığın kaldığını sezerim hep. •

bekirozgen@butundunya.com.tr

YAŞAMIN YANKISI

Bir adam oğluyla doğada yürüyüş yapıyordu. Ayağı takılan çocuk birden düştü ve canı havliyle 'Ahhh' diye bağırdı. İlerideki dağın tepesinden 'Ahhh' diye bir ses duyan çocuk şaşırıldı. Merakla bu kez "Sen kimsin?" diye bağırdı. Aldığı cevap "Sen kimsin?" idi. Bu cevaba kızıp "Sen bir korkak-sın!" diye tekrar bağırdı. Dağdan gelen ses 'Sen bir korkaksın!' oldu. Çocuk babasına dönüp "Baba ne oluyor böyle?" dedi.

Babası "Oğlum dinle ve öğren!" deyip, dağa "Sana hayranım!" diye bağırdı. Gelen cevap "Sana hayranım!" oldu. Tekrar bağırarak, "Sen muhteşemsin!" dediğinde gelen cevap yine aynıydı: "Sen muhteşemsin!"

Baba; "Buna yankı derler, ama aslında bu yaşamdır. Yaşam, yaptığımız davranışların aynasıdır. Daha fazla sevgi istediğin zaman daha çok sev! Daha fazla şefkat istediğinde, daha şefkatli ol! İnsanların sabırlı olmasını istiyorsan, sen de daha sabırlı olmayı öğren. Bu kural, yaşamımızın bir parçasıdır ve her zaman geçerlidir."

Yaşam bir tesadüf değil, yaptıklarınızın aynada bir yansımasıdır.

YAŞAMDAN YANSIMALAR

Nuray Bartoschek

SİZİN DOĞRUNUZ HANGİSİ?

Yaşantımız süresince pek çok kez kısa sürede önemli kararlar almak zorunda kalırız. Kimi zaman karar verirken mantığımız ve duygularımız arasında çelişkiye düşeriz. Sağduyumuz ve aklımızı doğru yönde kullanmak hiç de kolay değildir.

Genellikle işin kolayına kaçarak, çoğunluğun sesine kulak verir, en çok bilinen yönetime karar veririz. Eğer her koşulda zarar görmemiz kaçınılmazsa, "önemli olan 'o an' ı en az hasarla geçirmek" diye düşünürüz. Acaba gerçekten izlediğimiz yol doğru mu? Ya da "doğru" nedir?

Doğrular yerine göre esnetilir, eğilip, bükülebilirler mi? Sınavlarda geçerli olan "Üç yanlış bir doğruyu götürür kuralı yaşam içinde geçerli mi? Böyle "acil" durumlarda doğru kararı nasıl alabileceğimiz konusunda ilginç bir alıştırmaya yapmaya ne dersiniz?

Küçük bir köyde, çocuklar neşeyle demiryolunda oynamaktalar. İki demiryolu var, biri kullanım dışı, diğeri kullanımda. Yalnızca bir çocuk kullanımında olmayan rayların üzerinde, diğerleri ise trenin geçtiği demiryolundalar. Treni siz kullanıyorsunuz ve oyun oynayan çocukları son anda gördünüz. Treni durdurma şansınız yok. Ya makas değiştirip, kullanımda olmayan demiryoluna geçecek ve bir çocuğu ezeceksiniz ya da yolunuza devam edip rayların üzerindeki tüm çocukları öldüreceksiniz.

Evet, kararınız ne olurdu? Bu soruyu sorduğum kişilerin çoğu "Tüm çocukları ezmek yerine bir çocuğu ezerim" diyerek makas değiştirip, kullanım dışı olan demiryoluna geçiş yapacaklarını söylediler. Aynı soruyu onbeş yaşındaki kızım Lara ve arkadaşı Simay'a sordum. Onların yanıtı büyüklerden farklı oldu. "Aynen yoluma devam ederdim, çünkü trenin geleceğini bilerek orada oynayan çocuklar hatalı, diğer çocuk değil." dediler. Doğrusu, onların bu yanıtı beni sevindirdi.

Akılcı düşünmek gerekirse, bir çok kişiyi yitirmektense bir kişiyi yitirmek doğru gibi görünüyor değil mi? Oysa önce "doğru" nedir ona karar vermeliyiz sanırım. Tek başına oynayan çocuk doğru karar vererek güvenli bir yerde oynamaktadır. Ama biz, trenin geleceğini bilerek tehlikeli yerde oynayan arkadaşlarının yerine, doğru biçimde davranan çocuğu cezalandırmayı düşünüyoruz. Bedelini yaşamıyla ödemesi beklenen çocuğun tek ha-

tası (!) çoğunluğa katılıp yanlış biçimde davranmak yerine tek başına doğru olanı uygulamış olması. Ne dersiniz, bu işte bir terslik yok mu?

Bu farklı biçimlerde sosyal, politik ve iş yaşamımızda sıkça karşılaştığımız bir durumdur. Azınlıkta olan ne denli akılcı, doğru, haklı olsa da çoğunluk ne denli aptalca hareket etse, onarılmaz hatalar yapsa da cezalandırılan azınlıklar olur genellikle.

Sınavlarda geçerli olan "üç yanlış bir doğruyu götürür" kuralı, çoğu kez günlük yaşam içinde farklı biçimlerde uygulanmaktadır. Üç yanlış insanı kurtarmak için bir doğru insanı kolayca gözden çıkarırız çoğu kez.

Çocuklar; yeterince yaşam deneyimi olmadıkları için, önlerinde onları etkileyecek pek çok olumsuz örnek olmadığı, çoğunluğun ne dediğini, ne düşündüğünü henüz bilmedikleri, umursamadıkları için özgür iradeleri ve sağduyuları ile yanıt verirken biz büyükler çoğu kez en az zararlar "o an"ı kurtarmayı" düşünürüz.

Peki, makası değiştirdik, diğer çocukları kurtarmak uğruna tek çocuğu ezmeyi göze alarak kullanım dışı demiryoluna girdik diyelim, kaybımız yalnızca bir çocuk mu olacak dersiniz? Gözden kaçırdığımız çok önemli bir ayrıntı var bence.

Tek çocuğun oynadığı demiryolunun kullanımında olmamasının bir nedeni olmalı değil mi? Biz yalnızca bir çocuğu gözden çıkardığımızı ve böylece bir kaç çocuğun yaşamını kurtardığımızı sanırken trendeki tüm yolcuların yaşamını da tehlikeye atıyor olmayalım sakın.

Yaşam yolculuğunda her birimiz makinistiz. Ne denli basit ya da bireysel görünse de aldığımız pek çok karar trendeki tüm yolcuları ilgilendiriyor. Yanlış kararlarımızın bedelini yaşamını doğrulara adanmış insanların ödediğini, aldığımız yanlış kararlarla toplumun geleceğini de tehlikeye atıyor olabileceğimizi unutmayalım.

Doğru olan her zaman çoğunluğun söylediği değildir ya da herkes tarafından uygulanan her zaman doğru olan değildir. •

nuraybartoschek@butundunya.com.tr

DÜNYA EDEBİYATINDAN İLGİNÇ ÖLÜMLER

Derleyen: NURAY BARTOSCHEK

► Euripides

Yunan Oyun Yazarı
Makedonya kralı Archelaus'un çalın köpekleri tarafından parçalandı.

► Francis Villon

Fransız Şair
Bir papazı öldürdü ve serbest kaldıktan hemen sonra linç edildi.

► Christopher Marlowe

İngiliz Oyun Yazarı
Gelen hesap üzerine çıkan bir bar kavgasında hançerlendi.

► Arthur Rimbaud

Fransız Şair
Bir sifilis kurbanydı. Sağ bacağı kesildi felç geçirdi ve yavaş yavaş komaya girdi.

► Leo Tolstoy

Rus Yazar
Soğuk bir kış gecesinde bir tren istasyonunda donarak öldü.

► Thomas Chatterton

İngiliz Şair
17 yaşındayken arsenik içti. Görünüşe göre fazla tanınmadığı için umutsuzluğa kapılmıştı. Öldükten sonra ünü arttı

► Percy Bysshe Shelley

İngiliz Şair
İtalya Spezia'da deniz yolculuğu yaparken boğuldu; vücudu daha sonra sahilde yakıldı. (Shelley'nin kalbi yakılmadı ve karısı Mary Shelley'e verildi.)

► Honore De Balzac

Fransız Yazar
Çok fazla kahveden boğuldu.

► Jack London

Amerikalı Yazar
Aşırı doz morfin alarak 40 yaşındayken öldü.

► Ambrose Bierce

Amerikalı Yazar
Pancho Villa'nın ayaklanmasını bildirirken Meksika'da gözden kayboldu. Eşkıyalar tarafından öldürülmüş olabileceği söyleniyor.

► Lord Byron

İngiliz Şair
Sıtma ateşini düşürmeye çalışan doktorlar tarafından öldürüldü. Son sözleri; "Artık uyumalıyım." oldu.

BÜTÜN KİTAPÇILARDA

YAZAR DEDE VE
TORUNLARI

Muzaffer İzgü

Kara Çiçek

Onun adı Kara Çiçek'ti. Gerçekten rengi kapkaraydı. Onca renk çiçeğin içinde hemen ayırıldıydı. Çünkü yaprakları da karaydı. Gövdesi, sapları da karaydı.

Bütün çiçeklerden daha uzun-
du. Hem Kara Çiçek'in üzerinde
bir tek çiçek vardı. Ne solardı, ne dö-
külürdü. Kış soğuklarına, yaz sıcağına
dayanır, hiç solmadan oracıkta yaz
kış dimdik dururdu. Renk renk çiçek-
lerin hepsi de onu severdi.

İşte birgün Kara Çiçek'in
olduğu yere çok uzaklardan
iki kuş geldi. Yukardan Ka-
ra Çiçek'i görünce merak
ettiler. Şimdiye dek onca
uçmuşlar, onca yerler, çiçekler
görmüşler ama hiç
kara çiçek görme-
mişlerdi. Hem de
öyle görkemliydi ki

kara çiçek. Ayçiçeğine benziyordu.
Ama bunun üzerinde ayçiçeği tohum-
ları yoktu, kocaman kocaman taç yap-
raklar, çanak yapraklar vardı. Kuşlar-
dan biri gülmeye başladı.

"Çok komik" dedi. "Şimdiye dek
hiç kara çiçek görmemişim."

"Ben de" dedi öteki.

"Haydi yanına gidelim. Bu komik
çiçeği yakından
izleyelim..."

İkisi de pike yaptılar, Kara Çiçek'in yanına indiler. Yanına varınca daha çok gülmeye başladılar. Çünkü karşılarındaki çiçek, sarı değil, kırmızı değil, mavi değildi, kapkaraydı.

“Senin adın ne?” diye sordu biri.

“Kara Çiçek...”

İkisi birden,

“Aaaa... Senin sesin de çok gür çıkıyor” dediler.

Çiçeğin yöresinde dönmeye başladılar. Kuşun biri,

“Çok çirkinsin” dedi. Öteki ekledi:

“Senin gibi çirkin çiçek görmedim.”

İkisi birden sorular,

“Sen ne işe yararsın?”

Yanıt alamadılar.

“Hıh” dedi biri. “Ne işe yarayacak ki? Kaba, çirkin bir çiçek işte. Haydi koklayalım bakalım. Bari kokusu güzel mi?”

Yaklaştılar, yanında fır döndüler, “muh muh” ettiler, koklamaya çalıştılar.

“Sen bir koku aldın mı?”

“Yooo, almadım.”

“Ben de almadım...”

“Yoksa Kara Çiçek sen geceleri mi kokarsın?”

Kara Çiçek yine yanıt vermedi.

“Gündüz kokmayan, gece kokar mı?” dedi kuşlardan biri. Öteki,

“Hem çirkinsin, hem kokmazsın, hem rengin kara, belli sen hiçbir işe yaramazsın. Balın bile yoktur senin...” Kuşlardan biri, ötekine, “Ben şunun tepesinde konacağım” dedi.

Kara Çiçek'in tepesine kondu.

Sonra, “Nasılım?” dedi.

“İyisin, iyisin” dedi öteki.

“Belki ilk kez bir kuş bunun üzerine konuyor. Çünkü hiçbir kuş bunun üzerine konmaz.”

O sıra kocaman bir kuş geldi, yere kondu. İki yabancı kuşa şaşkın şaşkın baktı. Sonra, “Çok susadım” dedi.

“Buraya yakın bir su biliyor musun?”

İki kuş, ikisi birden, “Biz yabancıyız” dediler.

Kocaman kuş, “Ben zaten size sormadım, Kara Çiçek'e sordum” dedi.

Kara Çiçek, “Bak ilerde bir ağaç yığımı var, işte orada bir pınar var. Suyu buz gibidir. Yolun açık olsun” dedi.

“Teşekkür ederim, Kara Çiçek.”

Kocaman kuş uçtu, gitti. Yabancı kuşlar, uçup giden kocaman kuşun arkasından şaşkınlıkla baktılar. Sonra, birbirlerine baktılar. Kara Çiçek buraya yakın pınarı nereden biliyordu?

“Sen gitmediğin halde orada pınarın olduğunu nereden biliyorsun, Kara Çiçek?” diye kuşlardan biri sordu. Kara Çiçek yine yanıt vermedi. Küçük bir kuş geldi.

“Annemi yitirdim Kara Çiçek. Annemi gördün mü? Annem buradan geçti mi?” diye sordu.

“Evet, az önce geçti, o da seni arıyordu. Bak şu kocaman kayanın yanında seni bekliyor. Haydi koş anne...”

“Teşekkür ederim, Kara Çiçek.”

İki kuş birbirlerine bakıyor, hiç konuşmuyorlardı. Aaaa, o gelen de neydi? İki kuş oradaki çakır dikenlerin

arasına saklandılar. Kara Çiçek, “Hoşgeldin kirpi kardeş” dedi. “Ne sıkıntın var?”

Kirpi, oklarının arasından başını uzattı; “Ah, ah Kara Çiçek, sonma ben hastayım...”

Kara Çiçek çok üzüldü.

“Geçmiş olsun” dedi.

“Bilmiyorum ne oldu, oklarımı iyi kullanamıyorum, kendimi koruyamıyorum. Çok çabalıyorum, ıııı, oklarım yerinden çıkmıyor...”

“Kolay” dedi Kara Çiçek.

“Kolay mı?”

“Elbette çok kolay, bak şu vadiyi görüyor musun? Keklikler Vadisi, işte o vadiye git, orada kırksinir otu derler, onu göreceksin. Upuzun bir ot, ne başı belli, ne sonu... İşte o kırksinir otunu görünce, hemen o otların üzerine yat, otların üzerinde yuvarlan. Sonra o otlardan birkaç tutam ye. Oklarının sinirlerine güç gelecek, onları eskisi gibi kullanabileceksin.”

“Ah çok teşekkür ederim Kara Çiçek. Sen de olmasaydım ne yapardım? Oksuz kirpi olarak yaşayamazdım ki...”

Kirpi yavaş yavaş

oradan uzaklaştı. İki yabancı kuş artık utanmaya başlamışlardı. Kara Çiçek'le alay etmişlerdi. Onun çok çirkin olduğunu söylemişlerdi. Şimdi çakır dikenlerin arasından çıkamıyorlardı.

Kuşlardan biri, “Haydi gidip özür dileyelim Kara Çiçek'ten” dedi.

Tam başlarını çakır dikenden çıkardılar, kocaman bir karga konuverdi Kara Çiçek'in yanına. Arkasında da yavrusu vardı. Yabancı kuşlar kargadan çok korkarlardı. Çünkü her zaman kargalar onlara saldırırlardı. Onun için çakır dikenlerin içine iyice sindiler.

Kara Çiçek, “Hoşgeldin, karga kardeş” dedi. “Bakıyorum artık yavrunla geziyorsun. Kutlarım. Artık yavrun da büyümüş...”

“Ah onunla başım dertte, Kara Çiçek.”

“Ne oldu?”

“Onu yuvada yalnız bıraktığımda beni dinlemiyor, yuvadan ayrılıyor, sonra yolunu kaybediyor, ancak gece yarısı yuvaya dönüyor. Ben elbette çok korkuyorum. Çok heyecanlanıyorum, gözlerime uyku girmiyor, onun gelmesini bekliyorum.”

“Peki benden ne istiyorsun karga kardeş?”

“Avlanmaya gideceğim. Hem yavruma, hem kendime yiyecek bulacağım. Sen çok güzel öyküler, masallar biliyorsun. Yavrum senin yanında kal-sın. Ben avlanayım, dönerken yavrumu alır giderim.”

“Elbette karga kardeş, elbette. Ben ona ne masallar anlatırım, ne masallar...”

“Teşekkür ederim Kara Çiçek...”

“Haydi yolun açık olsun, yiyeceğin bol olsun. Yavruyu hiç merak et-me...”

Karga uçuştur, gitti. Kimbilir belki de yavru karganın ilk gelişi değildi. Hemen Kara Çiçek’in yanına sokuldu. Kara Çiçek, “Ah benim güzel kuşum, ah karga yavrusu, ne tatlısın sen öyle... Şimdi bak beni iyi dinle” dedi.

“Dinliyorum masalcı çiçek...”

“Ay, ay, çok teşekkür ederim. Bana ne güzel ad koymuşsun. Az önce iki kuş geldi, benimle alay ettiler, hiçbir işe yaramadığımı söylediler...”

Karga yavrusu, “Sen onları anne-

me söyle, annem onların terbiyesini verir...” dedi.

Kara Çiçek ne güzel masal anlatı-yordu. Yavru karga gagasını açmış, dilini çıkarmış, ilgiyle dinliyordu. Masal gerçekten çok güzeldi. Yabancı iki kuş da ilgiyle dinliyorlardı. Şimdiye dek bu masalı hiç duymamışlardı. Biraz sonra yavru karga uyudu. Kara Çiçek,

“Ay beni yavrum, ay benim güzel karga yavrusu kuşu... Gövdeme yaslan uyu.” dedi.

İki yabancı kuş, ne diyeceklerini, Kara Çiçek’e ne söyleyeceklerini bil-miyorlardı. Acaba başlarını kaldırıp, ona bakabilecekler miydi?

Kuşun biri, “Ah nasıl söylesek?” dedi. “Nasıl söylesek?”

“Ne söyleyeceksin?”

“Yabancı olduğumuzu, buralarda kalabileceğimiz bir yer olup olmadığını, sonra balık yemeyi çok sevdiğimizi...”

“Bize yanıt vermiyor ki...”

Korkarak, çekinerek Kara Çiçek’e yaklaştılar. Bir türlü başlarını kaldırmıyorlar, konuşamıyorlardı.

Kara Çiçek, “Konuştuklarınızı duydum” dedi. “Yabancısınız, Keklik Vadisi’nin arkasında Turna Vadisi var. O vadiye gidin. Orada rahat edersiniz. Vadinin bitiminde deniz var. Oradan da balık avlarsınız...”

Yabancı kuşlar ne diyeceklerini bil-miyorlardı. Kesik kesik konuşuyorlardı, kesik kesik,

“Te-te-te-şek-kür e-de-ederiz” de-diler, uçup gittiler. •

muzafferizgu@butundunya.com

HER YAŞTAKI
ÇOCUKLAR İÇİN

Ali Murat Erkokmaz

Gelecek Sineması

Bu başlığı gören bir çok okur, eminim 'Biliyoruz; diyecek ve evlerde son zamanlarda çok moda olan, Amerikanca'da 'Home Theater' diye adlandırılan 'Ev Sineması'ndan bahsettiğimi sanacaklar... Hayır, hayır... Hemen önyargılı olmayın. Bu kavramı yıllar önce yiyip bitirdik bile.

Artık devir merdiven çıkma devri değil. Asansör ve yürüten merdivenler devirleri de gerilerde kaldı. Artık ışınlanma konuşuluyor. Kaptan Kirk uzay gemisi Atılğan'dan sesleniyor: 'Beam me up, Scottie'... (Işınla beni Scottie!) İşte devir o devir. Hiç bir şey için uzun uzadıya uğraşmak, beklemek

yok. Armut piş, ağzıma düş dünyası kapımızda.

Gelecek Sineması da geleneksel sistemlerden çok farklı bir biçimde karşımıza gelecek.

Artık bir cama bakmayacağız. Yani, televizyon, monitör, perde falan olmayacak. Aynı şekilde hopar-

lör falan da. Bir oynatıcı da olmayacak. Bağlantı kabloları da..

Odayı da karartmayacağız. Perde falan çekmek yok. Etraftaki insanlara veya makinelere de sus demeyeceğiz. Herkes dilediği gibi gürtüldü edebilecek etrafımızda.

Ama biz yine de film seyredemeyeceğiz.

Hem de üç boyutlu. Hem de multi-yönlü ses düzeneğinde. Hem de interaktif. Arada sırada karışık filme katılabileceğiz bile. Yaaa..

Herkes şu anda 'Uff, bu defa fena atıyor!' diye gülümsüyor sanırım. Hatta bazen ben de kendimi desteksiz atıyor pozisyonunda görüyorum. Oysa biraz araştırınca inanın hiç de öyle yapmadığımı görüyorum. İsterseniz biraz anlatmaya çalışayım, hem sizi daha iyi kandırırım, hem de biraz günah çıkartmış olurum.

Teknolojinin gelişmesi, insan makine ilişkisini de çok yakınlaştırdı. İlk resimlerin algılanmasından binlerce yıl sonra, birden sunum da, algılama

da evrime giriverdi. Duvar resimlerinin yanısıra önce kabartmalar, sonra heykeller, sonra da hareketli modeller yerlerini almaya başladılar. Bu tarih kadar eski bir gelişme idi. İlk insan da bunlarla oyalanmıştı, biz de oyalanmaya devam ediyoruz.

Resme eklenen canlı uygulamalardan tiyatro, insanın kendini kendine anlatabileceği, hatta başka insanları da etkileyebileceği bir ortam yaratınca, ciddiye alınıp geliştirildi. Pantomimden baleye, operadan müzikallere her türlü çeşidi yapıldı. İnsanlar da işlerini güçlerini bırakıp, bir sürü paralar ödeyip gidip seyrettiler, mutlu veya mutsuz oldular.

İşin içine ses girince müzik aletleri de gelişti. Vurmalı çalgılarla başlayan nota serüveni kompleks sazlara dönüştürdü. Piyanolar, obualar, klarinetler, kemanlar falan derken insanlık evrene muhteşem sesler armağan ediverdi. Beethoven'lar, Mozart'lar, Saygun'lar türediler. Gökkubbede yankılanan serüvenler geliştirdiler.

Derken sanal ortama geçildi. Fotoğraf icat oldu. 'Kendisi yerine sureti' hem daha ucuza mal oluyordu, hem de birden fazla insanın elinde olabiliyordu. Renkli suret, duvara yansıtılan suret, hareketli suret falan derken, aynı biçimde evrim geçiren diğer algılama konusu olan ses de bu suretler kervanına katılıverdi. Plak, kaset, bant derken resim ve ses evlendiler ve bugün seyrettiğimiz sinema doğuverdi. Üstelik bu o kadar yakın bir zamanda oldu ki, ben kendi yaşam sürecimde

neredeyse bütün bu evrimlere tanık oldum. Taş plaktan başlayan ses serüvenine dia ve 8mm filmler eşlik ettiler. Video, VCD, DVD MİVİDİ derken Dünya ayaklarımızın altına seriliverdi. Üstelik hepsi 20. yüzyıl içinde olup bitiverdi.

Ve 21. yüzyıl çıkageldi. Geçen yüzyılın son on yılının mirasına otururdu. İşin ucu geldi, bilgisayar denilen büyücü makinesine takıldı kaldı.

Akıl almaz veri boyutları minnacık ortamlara girmeye başlayınca biz de bu alemde ne var ne yok depolamaya başladık.

Eskiden, bir sanatçının yeni bir şarkısı çıkınca, bu bir taş plak üzerinde bize sunulurdu. Plagın her yüzeyinde birer parça olurdu. 45'lik plaklarda da böyleydi. Sonradan EP (Extended Play, yani Genişletilmiş Dinleti) denilen ve 45'liklerle aynı boyda olan plaklarda her yüzeye ikişer parça sığdırılmaya başlandılar. Sonra da LP (Long Play, yani uzun dinleti) icat oldu ve ondan fazla şarkı bir tekerleğe diziliverdiler. Tek kaynaklı Mono ses, iki kaynaklı Stereo sese yerini bıraktı.

Bir takım akıllı makinelerle donanmış bu yüzyıl, dijital teknolojinin şahlanması ile başladı. Yalnızca ses ve görüntü alanında değil, endüstride, iletişimde, tıpta... Her yerde, her yerde ve her yerde... Birler ve sıfırlar yaşamımızın yeni hücrelerini oluşturdular. Cep telefonları ile yapmadığımız mas-karalıklar kalmadı. Nerdeyse ekmek bile dijital oldu. Sevgimizi, üzüntümüzü dijital ortamlarda paketler olduk.

Sevdiğimiz bir şarkıcının sevdiğimiz bir şarkısını ele geçirip dinlemek yerine onun yaşamında yarattığı tüm eserlerini, alayıyla malayıyla, resmiyle görüntüsüyle, annesinin bile bilemediği kadarıyla bir iki dakikada indirip izleyebilmeye başladık. Tek parçalar kutsal değerlerini yitirip toplu kamplaşmanın kurbanları oldular. Üstelik bu hız, onların kalıcılığını da yok etti.

Akıl almaz veri boyutları minnacık ortamlara girmeye başlayınca biz de bu alemde ne var ne yok depolamaya başladık.

Eskiden bir şarkı ürettiğinde, aylarca, yıllarca dillerde dolaşabilirdi çünkü ortalarda başkaca şarkılar kolay kolay oluşmazdı. Oysa şimdiki tüketim toplumunun çılgın hızı sayesinde hergün binlerce şarkı üretilip acil tüketime sunuluyor. İnsanlar tarafından bir kaç saniye içinde indirilip hapur küpür tüketiliyorlar. Yerlerini yeni üretimlere bırakıyorlar ama yeni üreyenler öyle-

Yeni yöntem görme, filmin kaynağı ile sınırlar arasındaki tüm araç gerece elveda diyeceği benziyor. Artık ne monitör, ne perde, ne göz bebeği, ne göz yuvarlağı ne de sarı leke gerekiyor.

sine çok ki, tam bir kirlilik yaşıyor.

Oysa insanın gerek müzik dinlerken, gerekse de film izlerken sarfedeceği zaman belli. Herkesin günde topu topu 24 saati var ve o müzik veya film ne kadar uzunsa o kadar zaman harcamak zorunda kalıyorsunuz.

Ama bu sadece işin başlangıcı çünkü çok yakın bir gelecekte şahane oyuncaklarımız olacak ve biz belki de bir film izleme zamanı içinde yirmi tanesini izleyebileceğiz. Hem de hiç bir karesini kaçırmadan.

Haydi isterseniz sinemaya geri dönelim. Bir düşünün bakalım. Biz canlılar nasıl görüyoruz? Nedir görmek? Bir filmi nasıl izliyoruz?

Işğın ekrandan yola çıkıp göz merceğimiz marifetiyle gözümüzün içindeki sarı lekeyi, dolayısıyla da bir takım sınırları gıdıklamasıyla değil mi? Aynen öyle işte. Lisedeki öğretmenim de öyle söylüyordu, kitaplar da doktorlar da. Ama artık iş değişmek üzere.

Artık aracı kurumlara son... Yeni yöntem görme, filmin kaynağı ile sınırlar arasındaki tüm araç gerece elveda diyeceği benziyor. Artık ne monitör, ne perde, ne göz bebeği, ne göz yuvarlağı ne de sarı leke gerekiyor. Göz sınırlarının bilgisayarlarla doğrudan etkilenmesi ile en üst düzeyde ve en kaliteli görüntüler beynimizde yer almak üzere. İster miyop olun ister hipermetrop. Ne yeis... Yaşasın doğrudan görüntü.

Tabii ses de aynı durumda. Yok efendim, bir membran titreşecekmiş, ses dalgaları havada dolaşıp kulağımıza kadar gelecekmiş, kulak zarımıza, çekiç, örs, üzengi ve mercimek kemiklermiş, hepsine güle güle..

Duyma sınırlarımızı doğrudan etkileyecek bir veri yongası, duymamız gereken sesi doğrudan beyne yollayacak, kusursuz duymamızı sağlayacaktır.

Ses konusunda bu kadarla da kalmayacak. Yine aynı sistem, çevremizden gelecek istenmeyen sesleri de, ters sinüs eğrisi yöntemiyle yeniden üretilip 'beyaz gürültü' oluşturarak ortadan yok edecek, filmimizi tam bir sessizlik içinde izlememizi sağlayacaktır.

Tabii bu durumda bize de oturduğumuz veya uzandığımız yerde gözle-

rimizi kapatarak filmi izlemek kalacaktır.

Üstelik bu hizmetleri bize sağlayacak olan bilgiler de doğrudan bedenimizin bir parçası olacaktır.

İnsan dokusu veri depolamak üzere kullanılabilir. Üstelik sadece depolamak değil, o verileri işleyebilecektir de. Ben kendimce bu konuda dört yıldır çalışmalar yapıp üniversitelerde gençleri fişteklemekteyim. Doku polaritelerinin değiştirilebilmesi bu teoriyi doğrulamaktadır.

Bütün bunlar size ütöpik gelebilir. İlk bakışta öyle görünmesine rağmen durun ve düşünün.

Evlerimizde, 50'li ve 60'lı yıllarda dinlediğimiz dev, tahta kutulu radyolar şimdi neredeler? Küçülüp Walkman olmadılar mı? Kocaman kulaklıklar ufalıp minicik aygıtlar olarak kulaklarımızın içine girmediler mi? Sizce yavaş yavaş sınırlara yaklaşmıyorlar mı?

Ya CD'ler? DVD'ler? Minnacık aletlerden izlenebilir hale gelmediler mi? Koca koca makaralarda dolaşan sinema filmleri avuçiçi kadar plastik dairelere, takıp çıkartılan parmak kadar belleklere sığmadılar mı?

Yıllar önce ABD'de bir mağazada, video gözlükler görmüştüm. 235 dolara satılıyordu. Hem de stereo, yani üç boyutlu görüntü verebiliyordu. Mükemmel bir kalitesi vardı. Aynı yıl, Sony de uçaklarda gürültünün duyulmaması için kulaklıklar satıyordu. Beyaz Gürültü teknolojisini içeren bu gereç de 199 dolardı.

Artık filmleri bildiğimiz CD'lere, Flash belleklere yazar hale geldiler.

Data tam anlamıyla kontrol altına alındı. Şimdi sıra bu datanın ara ortamlardan sıyrılıp doğrudan göze ve kulağa aktarılmasında. Öyle ya, sonunda geleceği yer sinir uçları. Üstelik bu iki duyumuzun dışında daha nice (5+) duyumuz olduğunu da hatırlarsak, yakında koku, dokunma ve tat algılamalarına ait sinir uçları ve beyin merkezlerinin de gıdıklanacağını söylemek sanırım kahinlik sayılmaz.

Bir dönem sonra, bu bilginin quantum altyapısı kullanılarak telepatijimsi bir biçimde bizlere ulaştırıldığını düşünemiyor musunuz? Dünya'nın tüm sinemaları anında emrinizde.

Hiç ama hiç sevmedim. İşin bilimsel kısmında aktif olarak keyifle çalışsam da işin keyifsel kısmı çok sakat. Ne sanat kalacak, ne değerler. Tüh.

Ben bir sinemada filmin başlaması için ayakta dikilip durmayı, karanlık salonda mısır patlağı yiyip heyecanlanmayı seviyorum, filmi acil acele tüketmeyi değil.

Doğal olarak sıra karar verme, yetenek, sağlık koruma ve oluşturma, hafıza vesaire vesaire gibi konuların paketlenmesine gelecek..

Acaba dijital ortam evrimin bir parçası mıdır, nedir?

Ne dersin Darwin Amca? •
alumuraterkorkmaz@butundunya.com

İNSANLAR YAŞADIKÇA

Mehmet Ünver

Kuzguncuk'un Vefakârı, Cefakârı:

ODYSSEAS

Odysseas, doğup büyüdüğüm Kuzguncuk'la öylesine bütünleşmişti ki her sokakta, her köşe başında, her evin penceresinde, her kahvehanenin ahşap masasında o varmış gibi gelirdi bana. Günün her saatinde, her gittiğim yerde onu görürdüm.

Kavurucu ağustos sıcaklarında, balıkçıların rihtımları kocaman palamutlarla doldurduğu bereketli sonbaharlarda, şiddetli karayelin iyice azaldığı karakışlarda, leylakların baygın kokularını geceye yaydığı ılık ilkbaharlarda hep o vardı yaşamımızda. Anılarımda onunla ilgili o kadar çok görüntü var ki: En çok da ailesinin nafakasını çıkartmak için insanın nefesini kurutan yaz sıcaklarında o yaşlı, yorgun bedenine aldırmadan ağır ayak-kabı boyası sandığımı yüklenip muhi-

Odysseas Büyükyıldız'ın Anısına
(1900- 1990)

timizin dik yokuşlarında:

“Boyaciiiiii, Boyaci geldi!!!!!!” diye seslenişini anımsıyorum.

Annemle, babam 40'lı yıllarda evlendiklerinde onlara hediye edilen kullanılmış bir gardrobu Nişantaşı'ndan, Beşiktaş iskelesine kadar taşınması için babama yardım etmiş, vapura birlikte koymuşlar. Kuzguncuk iskelesinde yine beraberce indirdikten sonra evimize çıkan o dik yokuşta yine birlikte taşımışlardı. Odysseas bu işleri ekmek parasını kazanmak için yapmasına karşın babamdan hiçbir ücret almamış, bu yardımını düğün hediyesi olarak kabul etmelerini rica etmişti. Çünkü o zamanlar Boğaziçi köprüleri henüz inşa edilmemişti. Nakliye kamyonetlerini

Odysseas bu işleri ekmek parasını kazanmak için yapmasına karşın babamdan hiçbir ücret almamış, bu yardımını düğün hediyesi olarak kabul etmelerini rica etmişti.

kim kaybetmişti ki? Zaten olsalar da onlara ödeyecek para yoktu. İşte bu yüzden yardımlaşmalar ne kadar değerliydi.

Odyseas tüm yoksul ve yıpranmış görünümüne karşın gerçek bir İstanbul beyefendisiydi. Din, dil ayırt etmeden herkesin yardımına koşardı. Müslüman komşuların cenazesinde camide, Gayri Müslim komşuların cenazesinde kilisedeydi. İnsanları selamlayan sesi hâlâ kulaklarımda çınlıyor:

Herhangi bir iş için oflaya pufloya yokuşumuzu çıkıp, evimizin bahçesinin önünden her geçişinde annem onu çardağın altında kahve içmeye davet ederdi.

“Efendimmm. Nasılsınız? Bizim Madam da biraz keyifsiz bugün ama buna da çok şükür. Olacak artık o kadar değil mi efendim. Hayat bu. Geldik gidiyoruz işte”

Herhangi bir iş için oflaya pufloya yokuşumuzu çıkıp, evimizin bahçesinin önünden her geçişinde annem onu çardağın altında kahve içmeye davet ederdi. Buz gibi bir bardak su isteyeceğini bildiği için buzdolabından çıkarttığı sürahiyi ve bardağı yanına koyardı. Ardından belki de biz doğmadan seneler önce bu dünyadan göçüp gitmiş olan eski komşularla ilgili uzun bir sohbet başlardı. Kimlerin ismi

geçmezdi ki bu sohbetlerde: Terzi Kır-yazi, Balıkçı Numan, Berber Sabetay, Bekçi Baruh, Münevver’in görüncesi Keriman, Sitare Hanım’ın kayınvalidesi Muvakkat Hanım, Madam Anastasya’nın eltişi Eleni, Müsü Paskal’ın babası Yanaki, Sütçü Koço, manifaturacı Hafız Bey ve başkaları. Bizden on yaş büyük olan ablamız bile bu kişilerin çoğuna yetişememişti. Yıllar önce sonsuz suskunluklara karışıp, Kuzguncuk tepelerindeki ebedi istirahatgâhlarında yatıyor olmalıydılar. Bu kişileri anarken hem annemin hem de Odyseas’ın gözlerinin dolduğuna tanık olurum.

Delikanlılık yaşına ulaştığımız çağda bir ikinci vakti kardeşimle cadde-deki kahvehanenin önünden geçiyorduk. Odyseas’ı elinde bir şişe birayla gayet keyifli bir halde gördük. Bizi fark ettiğinde hemen yanına çağırdı. Gözlerinin içi sevinç doluydu:

”Eee delikanlılar. Oturun bakayım. Bugün Hristos’un doğum günü. Size bira ısmarlayacağım.

O zaman tarihin 24 Aralık, yani Noel günü olduğunu anladık. Odyseas’ın ikram ettiği biraları Hristos’un şerefine içtik.

Odyseas doksan yaşına kadar cefakâr, vefakâr komşumuz olarak yaşadı. Uzun ömrü boyunca karşılıksız hiç bir şey kabul etmedi. Her ne aldysa muhakkak emeğiyle ödedi. O zayıf, yorgun bedeniyile son gününe kadar çalışarak ailesini geçindirdi. Bizze güzel anılar bırakan böyle güzide bir komşuya sahip olduğumuz için mutluluk duyuyorum. Keşke ona daha

fazla vakit ayırsaydık. Keşke daha çok sohbet etseydik. Keşke onca yıla sığdırdığı anılarını, biz doğmadan yıllar önce onu bırakıp öbür âleme göçmüş olan eski dostlarını birlikte daha sık yâd etseydik. Keşke her Noel onunla kahvehanenin önünde oturup Hristos’un şerefine içseydik. Ne yazık ki artık çok geç.

O şimdi Kuzguncuk Ortodoks mezarlığında sonsuz uykusunda. Aslında yine komşu sayılırız. Çünkü evimiz mezarlığın hemen yanı başında. Odyseas’ı sevgiyle anıyorum. Toprağı bol olsun. Bu vesileyle yıllar önce bu diyarlardan kopup, Yunanistan’a veya diğer ülkelere yerleşen eski komşularımıza sevgilerimi yolluyorum. •

KADRIYE’NİN OĞLU N’OLACAK...!!!

Yıllardır vicdan azabı çekmemin nedenidir bu hoyrat hitabımız.

İnsan çocukluk çağlarında gerçekten acımasız olabiliyor. O dönemdeki mahalle kavgalarında yaşıttığımız rakiplerimize attığımız yumrukları, tekmeleri yetişkinen atabilsek her halde karşımızdakinin bir yerini kırarız.

“Çocukluk dönemi hainliklerimizden” başka bir örnek vermek gerekirse: Bir yığın hayta, sokağımızdan geçen kambur adamcağızın peşine takılıp; “Kamburrr, kamburrr” diye bağırıp, sırtını şaplaklayarak onunla iki mahalle dolaşışımızı söyleyebilirim. Zavallı adamcağız elimizden zor kurtulmuştu. Umarım bizi bağışlamıştır.

O günler aklıma geldiğinde: “Amma da zalimmişiz” demekten kendimi alamıyorum.

Öte yandan o yıllarda sokağımızda oturan bir çocuğa her öfkelenişimizde sarf ettiğimiz: “Kadriye’nin oğlu n’o-

lacak” sözleri bugün bile vicdanımı sızlatıyor. Ona her kızdığımızda böyle davranmamızın nedeni; zavallılığı en fazla bu sözlerin yaraladığını, bu hoyrat hitabımızın onu bir anda pili bitmiş bir oyuncak haline dönüştürdüğünü bir şekilde anlamış olmamızdı. Dedim ya çocuklar acımasız olabiliyor diye.

Peki, bu sözler onu neden bunca incitiyordu?

Mahalledeki “Bitişik Evler” çetesi elemanları içinde annesi olmayan bir oydu. Onu doğururken kadıncağız aşırı kanamadan gitmiş, bu çocuk annesini hiç tanıyamamıştı. Hepimizin an-

Yüzünü yana çevirmiş, uzaklara bakıyormuşçasına gözleri dalıp gitmişti. Sadece fotoğrafta vardı, gerçekte yoktu.

nesi vardı ve o yaşlarda bir anneye sahip olamamak açıklanamayacak kadar akıl almaz bir olay, hatta yüz kızcı bir durummuş gibi geliyordu bize. Kimi zaman bağırıp çağırsa, hatta dövse de bizlerin bir anacığı vardı. Dövse de sövse de anamızdı.

Ya o çocuk..? Nasıl bir işti bu böyle? Bizden farklıydı? Anlayamadığımız, bambaşka bir durumdu bu. Zaten çok da gıcık ve geçimsizdi. Oyunbozanlık yapar, ara bozar, incelikle planladığımız erik hırsızlıklarımızın en heyecanlı yerinde bizi yüzüstü bırakıp bir köşeye çekilir, suskunluğa bürünürdü. Bazen de nedensiz bir küslük çıkartıp günlerce konuşmazdı bizimle. Öyle zamanlarda nefret ederdik ondan. Hem annesi de onu doğururken kan kaybindan gitmemiş miydi? Kesin bunun yüzündendi kadıncağızın ölümü. Daha o zamandan belliymiş ne mal olacağı. Uğursuz, sevimsiz şey. En güzel oyunlarımız ve arkadaşlıklarımızın onun yüzünden bozulmuştu.

O zamanlar bize yaptıklarına boş verip, bu sevimsizden intikamımızı almadığımızı sanıyorsanız çok yanılıyorsunuz. Böyle durumlarda karşına geçip, suratımızı ekşitir, ardından yüzüne tükürmüşçesine haykırırdık: "Kadriye'nin oğlu n'olacak..!!!"

İsminin Kadriye olduğunu duymuştuk bu mızıkçıyı doğururken ölen kadının. Bir seferinde evlerine gittiğimizde duvarda sararmış bir fotoğrafını görmüştük. Yüzünü yana çevirmiş, uzaklara bakıyormuşçasına gözleri dalıp gitmişti. Sadece fotoğrafta vardı, gerçekte yoktu. Bizim anne yüzlü, anne kokulu annelerimiz vardı. Oysa o sevimsizin yoktu. Ohhh olsun. Bunu elbette kullanacaktık.

"Oynamayacaksın çek git lan. Kadriye'nin oğlu..."

"Konuşmayacaksın konuşma. Kadriye'nin oğlu n'olcak."

En etkili küfürden daha etkili, en acı cezadan daha acıttıcıydı bu sözler. Çünkü küfür etsek aynen iade ediyordu. Oysa bu sözü iade etme şansı olmadığı gibi duyduğu anda yüzü kararıyor, gözleri doluyor, sanki bütün

enerjisi bitmiş gibi süklüm püklüm yürüyerek bahçenin uzak bir köşesine çekilip, akşam saatlerine kadar gözlerini tıpkı o eski fotoğraftaki annesi gibi uzaklara daldırıp, öylece oturuyordu. Bundan iyi intikam mı olurdu? Ohhhh, canımıza değsin... Kadriye'nin oğlu n'olacak.

O günlerin üzerinden neredeyse kırk beş sene geçti. Şimdi o da bizim gibi ellili yaşlarını sürdürüyordur bir yerlerde. Aynı bahçelerde birlikte geçirdiğimiz 1964 yılının yaz tatilinden sonra bir daha hiç görmedik onu. Kim bilir nerelerdedir? Oysa ona kızıp, bu cümleyi suratımızı nefretle bu-

ruşturarak her söyleyişimizde gözlerinin önce bulutlanıp, ardından omuzlarını çökertip, ayaklarını sürükleyerek bir köşeye çekilip, sessiz sessiz ağlayışı aklımdan hiç gitmiyor. Kırk beş yıl sonra gelen pişmanlık duygusu gerçekten de insanın yüreğine oturuyor.

Sevgili A.....: Günün birinde bu yazıyı bir yerlerde görüp de okursan, bil ki, o: "Kadriye'nin oğlu n'olacak" cümlesi yüzünden hâlâ korkunç bir vicdan azabı çekiyorum. Umarım bizi affetmişsindir. Biz de çocuktuk o zamanlar. Şimdilerde anlamışsındır. Çocuklar bazen acımasız olabiliyorlar. •

mehmetunver@butundunya.com.tr

SEVGİ

Rahip cenaze törenini bitirmek üzereydi. O anda elli yıllık karısını kaybeden yaşlı adam: "Onu ne kadar çok sevdim." diyerek çığlık çığlığa ağlamaya başlamıştı. Mezar başındaki aile bireyleri ve dostlar şoke olmuşlardı, utanç içindeydiler. Çocukları babalarını yatıştırılmaya çalıştılar: "Tamam baba. Seni anlıyoruz." Yaşlı adam gözlerini dikmiş kazılan mezara yavaş yavaş inen tabuta bakıyordu...

Rahip sonunda, aile bireylerini tabutun üstüne toprak atmaya çağırdı. Yaşlı adam hariç hepsi sırayla toprak attılar.

Yaşlı adam hâlâ: "Onu ne kadar çok sevdim" diye söyleniyordu. Oğulları onu engellemek istediler, ama o devam etti, "Onu sevmiştim !"

Kalabalık mezarlığı terk etmeye hazırlanırken, o gözlerini mezara dikmiş bakıyordu. Rahip yaklaştı: "Bayım, gitme zamanı geldi." dedi. Yaşlı adam çaresizlik içinde; "Beni anlamıyorsunuz." dedi rahibe; "Ama ben bunu ona sadece bir kere söyleyebilirdim."

Zil çalmadığı sürece zil değildir .

Şarkı söylenmediği sürece şarkı değildir .

Sevgi gönlümüzde tutsak olsun diye yaratılmamıştır; onu insanlara verdiğiniz sürece sevgidir ...

GÖZLE GÖNÜL ARASI

Mehmet Uhri

Kırlangıcın Ömrü

Kırlangıç yuvasını sapanla taşıyıp yuvadan düşen yavruları yakalamaya çalışan çocuklara doğru koşturup bağırırken kaldırımında çarpıştık. Çocuklar kaçışan yavruları kovalarken üzerlerine doğru hışımla gelen yaşlı adamdan kaçmaya çalışıyordu. Çarpmanın etkisi ile sendeledi ve kenardaki bahçe demirine tutunmaya çalıştı ancak başaramadı ve sağ dizinin üzerine düştü. Koluna girip kaldırmaya çalıştım ancak;

“Beni bırak şu çocukları kovala, rahat bıraksınlar kırlangıçları...” diye söylendi.

Nefes nefeseydi. Rengi solmuş, terlemişti. Düşmenin etkisi ile dizi kanyordu. Pantolonu diz bölgesinden yırtılmıştı. Kanayan yerin üzerine men-

dil ile bastırdım. Oturup soluklanmasını istedim. Ancak o ayağa kalkıp çocukları kovalama telaşındaydı, öfkeliydi. Bu arada ortaya çıkan anne kırlangıç yuvadan düşen yavruları tek tek ağaca taşıyordu. Yaşlı adam bir eliyle mendili kanayan dizine bastırıp diğer eliyle ağaçtaki kuş yuvasını gösterdi.

“Bırakmıyorlar beyim, bırakmıyorlar. Ağacın tepesinde bile rahat yok kırlangıçlara. Halbuki ne zor hayat yaşadıklarını bilseler değil taşlamak gözleri gibi bakarlar.”

“Ben de sık geçerim buradan. O kırlangıç her yıl gelir o ağaca yuva yapar. Yeri bellemiştir sanki.”

“Bak sen de yanlış biliyorsun. Sanıyorsun her sene aynı kuş gelip oraya

yuva yapıyor. Kırlangıcın ömrünün 6-8 ay olduğunu sen de bilmiyorsun.”

“Nasıl yani? Kış olup göç eden geri gelmiyorsa aynı yeri yuvayı nasıl buluyorlar.”

“Kırlangıç ağaca yuva yapar, yavruları yumurtadan çıkınca besler büyütür, onlara uçmayı öğretir. Havalarda soğuyunca yavrularını da alır ve sıcak ülkelere göç eder. Orada ölür. Baharda gelenler ise doğdukları yere gelip yuva yapar. Onların görevi de yavrularını büyütüp yanlarına alıp göç edebilmektir. Evet, kırlangıçlar her yıl aynı yere

Kırlangıcın ömrünün 6-8 ay olduğunu sen de bilmiyorsun.

yuva yapar. Birbirlerine de çok benzerler. Ama gidenin geldiği görülmemiştir. Yuvayı bozarsan seneye gelecek kırlangıç da bulamazsın. Gidecek yavru olmazsa o yuva sahihsiz kalır. O yüzden kızdım o veletlere. Bilseler yapmazlar elbet.”

Dizindeki kanama azalmıştı. Mendili değiştirip üzerine bastırmaya devam etmesini istedim. Pantolonunun dizindeki yırtığı eliyle kapatmaya uğraştı. Olmayınca bıraktı. Üstünü silkeledi.

“Hanıma iş çıktı, söylenecek yine” dedi. Koluna girip ayağa kaldırdım.

Az ilerdeki banka oturduk. Öfkesi geçmemişti. Ne iş yaptığımı sordum. Bellediyede işçi olarak çalıştığını emekli

olduktan sonra işportacılık yaptığını şimdilerde ise çalışmadığını söyledi.

“Eskiden meydanda çakmaklara gaz doldurur, çakmak taşı ve otobüs bileti satardım. Sonra kimliklere pvc kaplamaya başladım. Yani şu kırlangıçlar gibi hep buralardaydım.”

"Sahi bir zamanlar kimliklere pvc kaplatırdık. Sonra ne oldu?"

"Sonra ne olduğu önemli değil. Önce ne olduğuna bak sen, beyim. Eskiden nüfus cüzdanı diye defter gibi bir şey taşırdık."

"Evet benim de vardı."

"Adı üstünde cüzdandı, kılıftı. İçinde yazılanlar ise kimliğimizdi. Sonra her şey büyüdü. Şehirler büyüdü de insan küçüldü. İnsanla birlikte kimlikler de küçüldü. Küçük kimliklere kocaman insanları sığdırıyorlar artık. Pvc kaplama işi, kimlikler küçülünce çıktı ortaya. Kimlik küçülünce korumaya gerek duydu sanki, insanlar.

Bozulacak, yırtılacak kimliklerine zarar gelecek diye korkuyor insanlar. Kendilerini o kimlik kadar bile korumuyorlar.

Bir süre susup ağacın üstünde yavrularını bir arada tutmaya çalışan anne kırlangıca baktı. Sonra eliyle yoldan gelen geçeni gösterdi.

"Şimdi nüfus cüzdanı ve içinde yazılanların pek önemi kalmadı. Pvc kaplı küçük kimlikler revaçta. Bozulacak, yırtılacak kimliklerine zarar gelecek diye korkuyor insanlar. Kendilerini o kimlik kadar bile korumuyorlar. Bak şunlara sigara içerler, üstüne başına bakmazlar. Güzel görünmek uğruna soğuk havada ince giyinir üşütüp hasta olurlar. Ama kimlikleri söz ko-

nusu olunca akan sular durur. Kimlikleri hep yeni kalsın isterler. Sanki o kimlik olmayınca yok olup gidecekler."

"İyi de kimlik her zaman önemlidir."

"Önemli olduğunu biliyorum elbet.

Ben onu demiyorum. Kim olduklarını sorsan çıkarıp kimlik göstermeyi iyi bilirler, anasını babasını kimlerden olduğunu anlatırlar. Kendini tanı, anlat deyince iki laf edemezler. Ne olduklarından çok ne olmadıklarını dinlersin onlardan."

"Peki ya sen kimsin?"

"Boş ver benim kim olduğumu. Bazen ben de kim olduğumu unutuyorum. Şu eski nüfus cüzdanım olmasa bir gün hepten unutacağım kendimi."

"Peki neden bıraktın işportacılığı. Yaşlılık mı?"

"Ne yaşlılığı. Çalışmak isterim elbet. Bırakmadılar. Neymiş? Ruhsatım yokmuş, vergi vermiyormuşum. Ne kazanıyorum ki vergi veriyim. Böyle konuşunca da 'madem kazanmıyorsun niye bu işi yapıyorsun' diyorlar. Şu kırlangıca bunca emek, bunca çaba 6-8 aylık ömründe bunca kahır çekilir mi? Neden bu işi yapıyorsun diye soruyorlar mı? Gel de anlat."

Dizindeki kanama durmuştu. Yardım için teşekkür edip kalkıp gitmek istedi. Yorgunluğu ve öfkesi geçmiş gibi görünmüyordu. Biraz daha oturup dinlenmesini istedim ama pek söz dinleyecek gibi değildi. Lafa tutup oyalamaya çalıştım.

"Otur biraz daha. Tamam kim olduğunu anlatma, başkaları seni nasıl tanıyor bari bana onu anlat."

"Ne bileyim. Başkalarının beni tanıdığı kadar kendimi tanıdığımdan bile emin değilim. Bildiğim kimsenin benden çekinmediği. Beni tanıyanlar bilir, sever biraz da acırlar. Kimseyi ürkütemedim bu yaşıma kadar. Bu bazen iyi genellikle de kötüdür. Kimseyi şaşırtmadım. Şaşırtacak bir şey yapmam da ciddiye almazlar. Kuşlara sapanla taş atan çocukları kovaladığımı söyleyince hanımın yüzündeki ifadeyi şimdiden görebiliyorum. Dudağımı büküp yine acıyarak bakacak bana. Hadi

bırak gideyim artık.

Ayağa kalkıp üstünü başını silkeledi. "Belki yine görüşürüz" dedim gülümseyerek bana baktı

"Dedim ya, kırlangıcın ömrü kısadır. Belki yine görüşürüz de görüştiğin kişi aynı kişi mi olur bak orasını bilemem. Hayat bu ne edeceksin?" dedi.

Gözünü yuvasını toparlamaya çalışan ağaçtaki kırlangıçtan ayırmadan yol boyunca ağır adımlarla ilerleyip uzaklaştı.

Anne kırlangıç ise yavrularını emniyete almış yuvayı tamire koyulmuştu. • mehmetuhri@butundunya.com.tr

TALİHSİZ BİR İŞ KAZASI!

Sayın şantiye şefim; iş kazası tutanağını ayrıntılı anlatmamı istemişsiniz. Hastanede yatmama neden olan olaylar aşağıda anlattığım gibi olmuştur:

- İnşaatın altıncı katında işim bittiğinde 250 kg tuğlayı aşağı indirmek gerekiyordu,
- Aşağı inip, bir varile sağlam bir ip bağladım ve altıncı kata çıktım.
- İpi bir çıkıktan geçirip ucunu aşağıya saldım.
- Tekrar aşağıya indim ve ipi çekerek varili altıncı kata çıkardım.
- İpin ucunu bir yere bağlayıp tekrar yukarı çıktım, bütün tuğlaları varile doldurdum.
- Aşağı indim, bağladığım ipin ucunu çözdüm.
- İpi çözmeme birlikte birden havalandım. 250 kilogramlık varil süratle aşağıya düşerken beni yukarı çekti. Şaşkınlıktan ipi bırakmadım.
- Yukarı çıkarken, aşağı inen tuğla dolu varille çarpıştık. İki kaburgamın kırıldı.
- Yukarıda, iki parmağım iple beraber kırığa sıkıştı; parmaklarım da bu sırada kırıldı.
- Yere çarpan varilin dibi çıktı ve tuğlalar etrafa saçıldı. Varil boşalınca, ben aşağı inerken varil yukarı çıkmaya başladı. Yolun yarısında yine varille çarpıştık! Sol bacağım da bu sırada kırıldı.
- Yere inince can havliyle ipi bırakmayı akıl ettim. Bu kez de başımı yukarı kaldırdığımda boş varilin süratle üzerime geldiğini gördüm! Kafatasımın da böyle çatladığını sanıyorum. Bayılmışım, gözümü hastanede açtım.

DÜNYAMDAN DÜNYAYA

Sevcan Akıncı

Duvarın arkası

Küçük teriyerimiz Çopar bir-iki gündür koridor duvarımızın dibinden ayrılmamakta direniyordu. Ailecek merak içindeydik; neşesini ve çevreye ilgisini yitirmiş görünen küçük köpeğimiz acaba ne yapmaya çalışıyordu?

Onunla konuşmaya çalışıyor, bir sonuç alamadığımızda tasmaından tutarak uzaklaştırmaya çalışıyorduk; ama boşunaydı... Havlamıyor, küçük, rüzgar sesine benzeyen uğultularla kıvrıyor, kulaklarını dikip pür dikkat bir şeyler dinliyordu. Kendimizce birçok neden bulduk, bir süre sonra beklemekten vazgeçeceğimizi düşündük ama küçük köpeğimizin bu garip hali sürüyordu...

Çopar, hep duvarın diğer tarafına kulak vermiş, birşeyler dinliyor gibiydi...

Sonunda bitişik evdeki komşumuzun kapısını çalmak zorunda kaldık. Görünüşte ziyaretimizin amacı komşumuzun hatırını sormaktı, ama asıl isteğimiz içimizi kemiren merakı gidermek, duvarın diğer yanında ne olup bittiğini öğrenmekti.

Çopar'ın duvarımızdaki ilgi noktası komşumuzun banyosuna rastladığından, oturduğumuz salondan banyonun içini göremiyorduk.

Sonunda sözü küçük köpeğimizin garip davranışına getirip nazikçe bu davranışın banyolarıyla ilgisi olup olmayacağını sorduk. Ev sahibi merakımız gidermek için bir açıklamanın yetmeyeceğine inanmış olmalı ki bizi banyoya davet etti.

Kapının ardında gördüğümüz manzara karşısındaki şaşkınlığımız, sonradan giderek derin bir iç sızısına dönüşecekti. Bir köşeye yerleştirilmiş karton kutunun içindeki küçük yavru köpek içimizi acıtan gözlerle bize bakıyordu.

Hanımfendi; küçük oğullarının ısrarı karşısında dayanamayıp bu küçük yavruyu aldıklarını ama ortalığı kirlilememesi için istemeseler de banyoya kapatmak zorunda kaldıklarını anlatıyordu. Elbette yavrunun her gereksinimi karşılanıyor, yemeği suyu eksik edilmiyordu... Komşumuz yüzümüzde asılı kalan acı ifadesinden tedirgin olmalydı ki, huzursuz bir şekilde konuşmasını sürdürüyor aslında hayvanı ne kadar çok sevdiğini anlatıp, bizi ra-

hatlatmaya çalışıyordu.

Gün yüzü görmeden banyoda yaşamaya mahkum edilen küçük yavrunun yaşam savaşı verdiği her halinden belliydi. Eklemleri zayıf kaldığından ayakta zor duruyor, mutsuz, yorgun ifadesi hapisane koşullardaki mahkumları andırıyordu. Belli ki küçük yavru yaşama zevci yitirmişti.

Sonunda küçük Çoparımızın davranışının nedenini anlamıştık. Küçük köpeğimiz duvarın arkasından arkadaşının mutsuz varlığını hissetmiş, her gün sesiyle yalnız olmadığını hissettirerek teselli etmeye çalışmıştı.

O gün yaşadıklarımızı ve aldığımız sevgi dersini unutmuyacağımızı hepimiz biliyorduk. Sevgili Çoparımız, günlerce duvarları aşmaya çalışmış, bıkıp usanmamış, sesini hem arkadaşına hem bize, hem de duvarın ardındakilere duyurarak gerekli yardımın yerine ulaşmasını sağlamıştı.

Küçük bir köpeğin içgüdüsel doğasıyla beceribildiğini, bilinç sahibi insanlar olarak istediğimiz her zaman yapabileceğimizi, cevap alabilmemiz için sadece sormamız gerektiğini biliyoruz: **Duvarın arkasında biri var mı?**

UFAK TEFEK BİLGİLER

Derleyen: GÜLÇİN ORKUT

● MUTLU İNSANLARIN ÜLKESİ

Himalayalardaki küçük krallık Bhutan'da 2005 nüfus sayımında yurttaşların ruh halleri ile ilgili araştırma yapıldı. Sonuçlara göre, toplumun yarısından biraz fazlası (yüzde 51,6) mutlu ve yüzde 45,2'lik kesimi çok mutlu olduğunu belirtirken, mutlu olmadığını söyleyenlerin oranı yüzde 3,3 çıktı.

AKILCI TASARIM
AKILLI KAŞIK

● DÜŞÜNEN ADAM

Rodin'in ünlü 'Düşünen Adam' heykeli aslında İtalyan şair Dante'nin portresidir.

● BİLİYOR MUYDUNUZ?

Bir hektar ladin ormanı yılda 32 ton, kayın ormanı 68 ton, çam ormanı 30-40 ton tozu emip yok etmektedir.

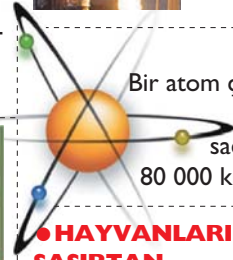

Ülkemizde doğal olarak 120 memeli hayvan, 440 kuş, 130 sürüngen, 350 balık türü yaşamaktadır. Bu tüm Avrupa kıtasında yaşayan hayvan türlerinin 1.5 katıdır

● UZAYIN YÜKÜ

Uzay yolculuğunda taşınacak her extra kilo için gerekli olan yakıt miktarı
◀◀◀ 530 kg'dır.

● ATOM HIZI !

Bir atom çevresinde dönen bir elektron sadece bir saniyede 80 000 km yol almaktadır.

● HAYVANLARIN ŞAŞIRTAN ZİHİNSEL BECERİLERİ

ABD'de Standford Üniversitesi'nde incelenen bu Afrika çiklidi balığının gözlemleriyle davranış belirleyebilmesi, mantık yolunda bir adım olarak nitelendiriliyor. Erkekler tanımak amacıyla rakiplerinin kavgasını izlerken, dişiler bölgesini en aktif koruyan erkeklerle yaşıyor. Güçsüz erkekler de yiyecek çalmak için dişi renklerine bürünebiliyor. Bunları bezelye tanesi kadar yapabiliyorlar.

● ESKİ AVRUPA'DAKİ CADİ AVI

Engizisyonun ana hedefi Tanrı'ya ve dine inanmayan kafirlerdi ama kurulduğu 1229'dan itibaren cadı avına soyunan en önemli kurum oldu. Batı Avrupa'da zamanla kadın düşmanlığına dönüşen cadı avcılığı yüzyıllar sürecektir bir sosyal trajediye yol açtı. Hedefteki insanlar gülünç ve saçma nedenlerle cadı olarak suçlanabiliyordu. Avrupa'da cadılıktan en son mahkumiyet cezası İskoçya'da 1944 yılında verildi. Cadılık kanununun 1951 yılında yürürlükten kaldırmasının onuru Winston Churchill'e aittir.

● SULAK ALAN ZENGİNİYİZ

Türkiye 1 milyon hektarı aşkın 250 kadar sulak alanıyla (Bağımsız Devletler Topluluğu hariç) Avrupa ve Ortadoğu'nun en zengin sulak alanlarına sahip ülkesidir.

İngilizcede **WENDY** ismi yoktur. Peter Pan öyküsünde kullanılmak için uydurulmuştur.

Ekim doğumlu büyük yazar

Oscar Wilde

Oscar Wilde, 16 Ekim 1854'te Dublin'de doğdu. Dublin'de eğitimini tamamladıktan sonra Londra'ya taşındı. Sanat hayatını "sanat, sanat içindir." akımı doğrultusundaki yazılarıyla sürdürdü. 1881'de estetik üzerine konferanslar vermek için ABD'ye gitti. Yüz kırkın üzerinde konferans verdi, gazetelerde makaleleri yayınlandı. Amerika dönüşü 3 yıl Paris'te kaldı. 1884 yılında evlendi ve iki çocuğu oldu. Gazetelerdeki eleştirmenlik ve tiyatro yazarlığı konusunda da önemli adımlar atmıştır. 1890'da bir Amerikan dergisinde yayınlanan tek romanı Dorian Gray'in Portresi en bilinen eserlerinden biri oldu. Aynı dönem yazdığı oyunları büyük beğeni topladı. 1895'te Wilde, oğlunun kendisiyle ilişkisini tasvir etmeyen Queensberry Markisi'nin davası nedeniyle hapis cezasına çarptırıldı. Tutuklanmasından sonra hemen herşeyini kaybeden yazar, hayatının kalan kısmında Sebastian Melmoth adını alarak Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde amaçsızca dolaştı; 46 yaşında Fransa'da bir otel odasında yoksulluk içinde öldü. Cenazesinde ise sadece 2-3 kişi vardı. Bunlardan biri de ev sahibiydi.

Beyni Besleyen Meyve Siyah Üzüm

Yazan:
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
(OMÜ) Ziraat Fakültesi
Bahçe Bitkileri Bölümü
Öğretim Üyesi
Prof. Dr.
HÜSEYİN ÇELİK

Siyah üzüm, yararları sayılamayacak denli çok mucizevi bir meyvedir. Bir güzellik iksiri, gerçek bir beyin besini ve zayıflama rejimlerinin de ana ürünüdür. Yapısında bulunan vitamin, mineral, potasyum, magnezyum ve demir nedeniyle bedenin bağışıklık sistemini güçlendirir. Siyah üzüm, vücutta yağların erimesine yardımcı olur ve cildin taze, temiz bir görünüm almasını sağlar. Bir salkım siyah üzüm veya buna eş değer kurutulmuş siyah üzüm, bedeni ve beyin hücrelerini zindeleştirir. Daha da önemlisi kabuklarında bulunan resveratrol maddesi kansere karşı savaşmakta, antioksidan görevi sayesinde yağlı bileşiklerin kılcal damarlarda birikmesini engellemekte, yani antikoagulant olarak davranmakta ve kanı sulandırarak koroner kalp hastalıklarına karşı korunma sağlamaktadır. Siyah üzüm bazı karaciğer rahatsızlıkları ve kansızlık tedavisinde de etkilidir,

içerdiği meyve asitleri ve lifli yapısı mideye zarar vermeksizin böbrek ve bağırsak sisteminin düzenli çalışmasını sağlar ve kanın temizlenmesine yardımcı olur.

Bir kilo üzüm, 1150 gram süt, 390 gram et, 300 gram ekme ve 1200 gram patatese eşdeğerdir. Bu nedenle ideal bir rejim menüsüdür.

• *Siyah üzümün, alerji ve kireçlenmelerde iltihap oluşumuna engel olur.*

• *Siyah üzüm yüksek tansiyonu kontrol altında tutar.*

• *Siyah üzüm kabukları ve çekirdekleriyle birlikte yenirse hücre yenileyicidir.*

• *Bebeklerin gelişimi için çok faydalıdır.*

• *Kalorisi yüksek olan üzümü günde 15-20 adetten fazla tüketmemeye özen gösterin.*

MEMLEKET
ÖZLEMİ
İlyas Halil

Kâh Alevdim

Çukurdum
Senin için su doldum
Deniz şimdi.
Gününe göre, bazen üç, bazen beş
çocuktuk, yanık okul bahçesinde.
Çelik çomaktı oynadığımız. Tek
bildiğimiz oyun.

Kimi ütücüde çırağı. Biri terzide.
Savaş yılları. O acı yıllar. Çocuk
olacak zaman değildi. Eve ekme
gerekti. Kel Vakım ayakkabı boyacısı.
Mahallemiz küçük, sokağımız dar.
Evler burun buruna, komşular gün
boyu pencerede düşünceli. Akşam
üstü kapı önünde somurtur. Birbirine
bakardı.

41 savaşı uzak dediler bize. Ekme
elimizde küçülmüş. Bazen samanlı.

Hep kara. Gerçi silah top sesi
duyulmuyordu. Bazı şom ağızlı, bir
gün gürültüler gelecek diyordu.
*

O hengâmede. Sihir dolu çocuk
günleri güle oynaya geliyor. Uzaktan
geçip gidiyordu. Komşuların
güldüğünü duyuyor. Ayıp olur diye
neden güldüğünü merak edemiyor.
Soramıyordum.

Savaşı unutmuş, top seslerinde
sağır büyüyordum. Her gün yeni bir
bilmece. Bir şeyler öğreniyordum. Beş
yaşında yenedünya ağacına
tırmanmayı becerdim. Kumrular
dostum. Altı yaşında, en alt daldan
ilk yeşil mandalınayı kopardım.
Babama haber verdim.

Su mu çalı mıyım
Aktığımdan bi haber.

*

Tarlada
Kabak mı veya karpuz.
Olduğumdan habersiz.

*

Uyandım.
Ufuktan ufuğa kömür.
Işık?

Çingenesin nene gerek

*

Yaş on beş.
Oynadığım arkadaşım
Kız olmuş.

Gözleri kuyu.
Göğüsleri tümsek

Ya düşeceğim
Ya tırmanacağım.
Sevinç içinde.

*

Yüzü
Taze somun
Ağzımı uzatmak
istiyorum.

*

Kanatlı arı
Çingene olmasam
Mari çiçek diyeceğim
Yaprığını arayacağım.
İşte bahar geldi.
Kendi yağmurunu yağ.
Ağacımı bul çiçek as.
Yarın güz.
Salıya kış dedi.

*

Kâh alevdim
Kâh odun
Sevinçle ısındım.

ilyashalil@butundunya.com.tr

EKİM AYI ÇÖZÜMLER SAYFASI

“Sudokunun Yanıtları”

1	5	2	3	4	9	7	8	6
9	8	7	1	6	2	3	4	5
4	3	6	8	7	5	2	9	1
2	7	9	4	1	6	5	3	8
8	4	5	7	2	3	6	1	9
6	1	3	9	5	8	4	7	2
3	6	1	2	9	7	8	5	4
5	9	8	6	3	4	1	2	7
7	2	4	5	8	1	9	6	3

Sudoku yapamayanlar için

3	1	6	4	8	7	5	2	9
4	7	2	1	5	9	3	8	6
8	9	5	2	3	6	1	4	7
6	5	9	8	4	2	7	3	1
7	4	1	9	6	3	2	5	8
2	8	3	7	1	5	6	9	4
5	3	8	6	9	1	4	7	2
9	6	7	3	2	4	8	1	5
1	2	4	5	7	8	9	6	3

Sudokusuz yapamayanlar için

“Bilginizi Denetleyin”

- 1-(b) MÖ 1950
2-(a) Açık öğretim
3-(b) Aryan dilleri
4-(d) Bilgelik sevgisi
5-(a) Yenilenebilir, yenilenemez
6-(c) Selahaddin Eyyubi
7-(a) Baskı grubu
8-(c) İstihdam, Faiz ve Paranın Genel Teorisi
9-(d) William James
- 10-(d) Bahailik
11-(b) Auguste Comte
12-(b) MÖ 560
13-(a) Allen Woody
14-(c) 8 saat
15-(a) Kâbil
16-(d) Macaristan
17-(b) Dizi
18-(d) Acımasızlık tiyatrosu

Satranç Çözümleri

PROBLEM: 1.Ka3 1...Kb1 2.Fxb1+#, 1...Kxb3 2.Fxb3+#, 1...Axa2 2.Şd2+#, 1...Kxc2+ 2.Şxc2+#, 1...Kxa2 2.Fxc3+#, Ad1 2.Fb1+#

OYUN SONU: 1.Kb7+ Şa6 2.d7 Kd6+ 3.Şc5 Kd1 4.Kb1!! Kd2 (Piyon alınamaz.) 5. Kb2 Kd1 6.Şxc6 Kc1+ 7.Şd6 Kd1+ 8.Şc7! Kc1+ 9.Şd8 f3 10. Kd2 1-0

Kareler ve Rakamlar

$$\begin{array}{r} 541 + 324 = 865 \\ 311 - 177 = 134 \\ + \quad - \quad + \\ \hline 852 + 147 = 999 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 735 - 322 = 413 \\ 210 - 109 = 101 \\ - \quad - \quad - \\ \hline 525 - 213 = 312 \end{array}$$

İlk dersimiz Türkçe

1-(d) 2-(c) 3-(b) 4-(a) 5-(d) 6-(a)- 7-(b) 8-(c)
9-(a) 10-(c) 11-(b) 12-(c) 13-(d) 14-(b) 15-(d)

Mantık Bilmece

Yanardağ	Gün	Ay	Yıl
Etna	19	Mayıs	1977
Kilimanjaro	22	Nisan	1972
Pelee	3	Şubat	1960
Tambora	8	Ocak	1989
Vezüv	30	Mart	1998

1	M	I	N	E	K	I	R	I	K	K	A	N	A	T
2	U	M	A	R	S	A	R	A	M	L	A	A		
3	Z	A	R	A	R	M	A	T	E	M	A	T	I	K
4	A	R	Y	A	L	A	K	T	E	L	A	F	I	
5	F	T	Y	A	Y	F	I	A	Y	R				
6	F	U	A	T	K	A	K	L	E	Y	D	A		
7	E	Z	A	M	E	N	E	M	E	N	M	O		
8	R	U	M	I	R	A	M	A	N	P	A	L	A	
9	İ	N	Ç	A	D	A	L	K	A	T	A	R		
10	Z	C	E	M	A	L	N	A	D	İ	R	M	A	
11	G	O	R	A	İ	M	E	L	E	A	R			
12	Ü	Ç	İ	N	E	G	A	S	S	A	L	A		
13	M	İ	K	O	N	O	S	E	K	E	T			
14	A	R	T	S	İ	R	A	N	A	U	Z			
15	M	L	A	S	A	A	T	S	E	N	E	T		
16	A	Z	E	R	İ	N	U	A						
17	S	M	O	Y	R	A	L							
18	Y	A	B	A	A	Ş	A	M	A					
19	A	M	İ	Y	A	N	E	O	K					
20	A	K	A	R	N	A	K	A						

Ben büyüdüğümde mandalina hırsız olacağım dedim.

Ulan Salak bahçe bizim dedi babam.

*

Okul başladı. Zaman bir koşu.
Yokuş aşağı. Boşluğa doğru. Yağmur suyu nehirde. Nereye varacağımı bilmeden itile itile akıyordum. Sınıflar habersiz. Yıllar sessiz, iz bırakmadan uçup gidiyordu.

Bir gün. Çelik çomak kar eridi, oynanmaz oldu. Borazan bir ses. Dert zamanı geldi dedi. Yol bitti. Oyuna veda. Bir yere çirak olacaksın dedi. Ayakkabı boyacısı mı olsam acaba?

*

Uyandım ki. Mevsim yeni. Yalanlar değişmiş. Duyduklarım başka. Söyleyeceğim bambaşka. Kulağımda Babil kulesi.

*

Gece.
Uyku karanlığı değildi.
Düşündüğümden. Yüz karam

*

Boya sandığım
Ayakkabı boyamasını

öğrenmeden kaya.
Taşınmaz.
Nehrinde ortasında.

YARININ BÜYÜKLERİ

Gönderi adresi:
Sedef Cad. 2446 Ada, 1. Parsel, A Blok, Kat: 3,
Da: 16, Ataşehir, 34750 İstanbul
e-posta: butundunya@butundunya.com.tr

(e-posta ile göndereceğiniz fotoğrafların 150 KB'den fazla olmamasına lütfen özen gösteriniz.)

Atlas Bilal, İstanbul

Etem Efe Çorakçı, Ankara

Jizel Eskenazi, İstanbul

Kutay Berk Ayan, Amasya

Arda Aktuğ, Antalya

Bahadır ve Kaan Karahan, Afyon

Berk Kaya, İstanbul

Ayla Çağlartuna, Kütahya

Melisa Yarımka, Ankara

Boran Sarnav, İstanbul

Nisa Öztürk, Almanya

Yiğit Ener Aydın, Ankara

Pelin Akıncı, Denizli

Nisa Deniz Altıntaş,
Ankara

Utku Dirier, Adana

Melin Sanal, İstanbul

Neslihan Akbulut, Konya

Seda ve Berna Sarısakal, Adıyaman

KARELER VE RAKAMLAR

Cahit Batum

- Sıfırdan, dokuzaya kadar olan rakamları kullanarak aşağıdaki işlemleri çözünüz.
- Her farklı şekil bir rakamı göstermektedir.
- 0-9 arasındaki rakamlar her iki grupta farklı şekillerle simgelenmektedir.

1

$$\begin{array}{l} \begin{array}{c} \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Yellow square with blue diagonal} \\ \text{Blue square} \end{array} - \begin{array}{c} \text{Yellow square with blue diagonal} \\ \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Blue square} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Blue square} \\ \text{Yellow square} \end{array} \\ \begin{array}{c} \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} - \begin{array}{c} \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} \\ \begin{array}{c} \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} - \begin{array}{c} \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Blue square with yellow diagonal} \\ \text{Blue square} \\ \text{Blue square} \end{array} \end{array}$$

2

$$\begin{array}{l} \begin{array}{c} \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} + \begin{array}{c} \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square with red diagonal} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} \\ \begin{array}{c} \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} - \begin{array}{c} \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square with red diagonal} \end{array} \\ \begin{array}{c} \text{Yellow square with red diagonal} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} + \begin{array}{c} \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} = \begin{array}{c} \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \\ \text{Yellow square} \end{array} \end{array}$$

Çözümler 149. sayfadır.

MANTIK BİLMECESİ

Prof. Dr. Yüksel Bozer

Son 50 yıl içerisinde beş yanardağ patlaması meydana geldi.

Aşağıdaki ipuçlarına dayanarak bu yanardağların adını, ayın kaçınıcı günü, hangi ayda ve kaç yılında patladığını bulunuz.

*Bu olayların gerçekte hiçbir ilgisi yoktur.

İPUÇLARI:

1- Pelee ayın 3. gününde patlamıştı bu patlama ayın 8. günü meydana gelen patlamadan hemen sonraki ay olmuştu.

2- 1989 yılı Ocak ayında patlayan Etna değildi.

3- Kilimanjaro 1972'de patlamıştı.

4- 1998 yılındaki patlama ayın ikinci yarısında meydana gelmişti.

5- Patlamalardan biri 22 Nisan tarihinde gerçekleşmişti.

6- 1960 yılındaki patlama Mayıs ayında olmamıştı. Vezüv Mart ayında patlamıştı; Fakat 1977 yılında değildi ki bu patlama ayın 19. günündeydi.

	3	8	19	22	30	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	1960	1972	1977	1989	1998
Etna															
Kilimanjaro															
Pelee															
Tambora															
Vezüv															
1960															
1972															
1977															
1989															
1998															
Ocak															
Şubat															
Mart															
Nisan															
Mayıs															

Yanardağ	Gün	Ay	Yıl

yukselbozer@butundunya.com.tr

Çözümler 149. sayfadır.

SATRANÇ

Mustafa Yıldız

ÜNLÜ SATRANÇ USTALARI: 15
Bir Başka Amerikalı: Samuel RESHEVSKY

Samuel Reshevsky
(1911-1992)

Polonya'da doğdu. Dört yaşında satranç oynamayı öğrendi. Sekiz yaşında büyük ustalara kafa tutuyordu. Muhasebe öğrenimi için satranca ara verdi. Daha sonra yeniden turnuvalarda oynamaya başladı. Lasker'den Karpov'a değin Dünya Şampiyonlarından puan aldı. 6 kez ABD şampiyonu oldu. Satranç teorisine "Satranç Kariyerim" adlı kitabıyla katkıda bulundu. Karışık konumları oynamayı seven Reshevsky, en küçük avantajları kazanca dönüştürme yolunda parlak bir tekniğe sahipti. 1992'de New York'da öldü.

Reshevsky-Evans, New York, 1951

23.e5! Müthiş bir sürüş. Merkezdeki bu yarma hareketi, hem vezir kanadında hem şah kanadında gedikler açıyor. c6 ve g5 karelerinde zayıflık iyice ortaya çıkıyor. c3 karesindeki at da d5 karesine bu yarma hamlesi sonucu yerleşebilecek. 23...h6 24.Fxc6 fxe 25.Ad5! Vh7 26.h4 Bir başka yarma! 26...Ff6 27.hxg5 hxg5 28.Kf3 Ağır aletler işe karışıyor. 28...Ag7 29. e7! Kf7 30.Kh3 Vxf5 31.Kf1 Vg6 32.Vh2 Ae8 33.Kh6 Vd3 Siyah vezir hiç rahat edemedi. 34. Fxe8 Kxe8 35. Kxf6! Bütün savunucular yok edildi. 1-0

Reshevsky-Najdorf, San Salvador, 1952

16.Axb5! Beyaza girişim üstünlüğü veren iyi hesaplanmış bir feda. 16...Vxb5 17.Fa4 Vc5 18.Axe5 Açmazdaki taşa baskı yapıyor. 18...Vc7 19.Axd7 Axd7 20.Vg4 baskıya devam. 20...h5 21.Vh3 Fd6 22.Fd2 Ka8 23.Fc3 f6? Siyahlar, açmaz yüzünden rok yapamıyor. e6 karesinin zayıflması beyazın saldırısını kolaylaştıracak. 24.Fc6! Kxa1 25.Kxa1 Fxc6 26.Ve6+ Şf8 27.dxc6 Ab8 28.Ka8 At yeniden açmazda. 28...Ve7 29.Vd5 g6 30.Fb4! Oyunun yüksek düzeyine yaraşır bir hamle. Siyah, fili alırsa vezirini kaybedeceğini gördü ve oyunu bıraktı. 1-0

ENGİN TOPAK AKDENİZ GENÇLER ŞAMPİYONU OLDU

Engin Topak, Eylül ayında, Yunanistan'ın Crete kentinde yapılan Akdeniz Gençler Birinciliği Turnuvası'nda 9 turda 7,5 puanla birinci oldu. Aynı turnuvada yarışan Demre Kerigan da 6,5 puanla 18 yaş altı kategorisinde altın madalya kazandı.

Balomenakis-Topak, 2010

29...a4! (b3 karesini yıpratın bu güzel hamle beyaz vezire boş hamleler yaptırıyor.) 30.Va5 Vd7 31.Vd2? a3! Beyaz kale düştü. 32.Kc2 fxe4! (Beyaz kale kaçamaz, çünkü exf3 +) 33.fxe4 Axc2 34.Vxc2 Kf8 Kaleler açık dikeye. 35.Vc1 Vd8 36.Ve3 Vh4 37.Ke1 Kbf7 38.Ac3 Kf2 39.Ae2 Vf6 40.Ac3 Kc2 41.Vg3 Vf2 42.Vxf2 Kxf2 Kaleler ikinci yatayı ele geçirdi. 43. Ke3 Kxg2+ 44. Şf1 Kgd2 0-1

Kerigan-Hatzoudis, 2010

47.f6! Siyahın dengesini bozan bir sürüş. h6 piyonunu ffile hemen almak daha iyi. 47...Fxf6 48.Fxh6 Kh7 49.Ff8!! Problem hamlesi sanki. 49...Kdd7 50.Af4! Atın ikinci hamlesiyle mat önlenemiyor. 1-0

PROBLEM

Anderson, 1919

2#

mustafayildiz@butundunya.com.tr

OYUN SONU

Platov, 1922

Beyaz Kazanır

Çözümler 149. sayfadadır.

BİZE GÖNDERİLEN KİTAPLARDAN

Nasıl Bilirdiniz?

Tarihsel Şahsiyetlerin Sıradışı Özellikleri

John Lloyd

John Mitchinson

NTV Yayınları

Ünlü adların sıradışı öyküleri ve özelliklerinin yer aldığı kitabı ülkemizde büyük ilgi gören Cahillikler Kitabı'nın yazarları hazırlamış. Karl Marx ünlü yapıtı Das Kapital'i ayakta durarak yazdı. Cengiz Han'ın yıllardır aranan bulunamayan mezarının yerini sadece dişi bir deve biliyordu. Leonardo Da Vinci'nin matematik ve geometri bilgisi çok zayıftı. Hemşireliğin öncüsü Florence Nightingale yaşamının son elli yılının yataklık olarak geçirdi... 68 ünlü ad... Dışarıdan bakıldığında tek ortak yönleri çoktan ölmüş olmaları... Ama bu kitap ölümden çok yaşamdan söz ediyor. Birbirinden ayrı kulvarlarda yaşamış, fakat

hepsi de bu dünyada unutulmaz izler bırakmış olan ünlü şahsiyetlerin içinde buldukları zaman dilimini en iyi şekilde değerlendirmelerini anlatırken, bir anlamda "diri" olmanın hakkını veren "ölülerin" sözcülüğünü yapıyor. Yaşamının ne demek olduğunu ve kalan vaktimizi nasıl değerlendirebileceğimize dair ipuçları veren kitabı en iyi bir Lübnan atasözü özetliyor: "Henüz ölmemiş olan birinin hala bir şansı vardır."

Vurun Kahpeye

Halide Edip Adıvar

Can Yayınları

Edebiyatımızın önemli yapıtlarından biri olmasının yanında kadınlarımızın nereden nereye geldiğini anlatan ve nereye götürülmek istendiğini gözler önüne seren bir baş yapıtı. Ulusal Kurtuluş Savaşı günlerinde Anadolu'daki bir kasabada geçiyor. Romanda düşman işgali yaşayan Anadolu

halkının Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı algılayışı hikaye ediliyor: bir yanda ulusal direnişin simgesi Kuvayı Milliye güçleri, öbür yanda geçmişin dini taassubunu sürdüren bir sözde din adamı ve onun yandaşları... Romanın asıl kişisi İstanbul'dan taşraya gelen idealist bir öğretmen Aliye'nin cehaletle ve cehaletin gözü dönmüş, aklını yitirmiş kişilerle savaşı. "Vurun Kahpeye, vurun kahpeye! Allahüekber, Allahüekber...Sesleri ile taşla, sopayla, yumrukla, tekme, tokatla linç edilirken, bedeni parçalanırken ağzından "toprağınız toprağım, eviniz evim, burası için, bu diyarın çocukları için bir ana, bir ışık olacağım ve hiç bir şeyden kormayacağım, vallahi ve billahi sözleri döküldü. Halide Edip 1923 yılında Akşam gazetesinde dizi olarak yayınlanan romanının kahramanı Aliye aracılığı ile topluma seslenir. Yapıtı İslam karşıtı olarak gösterilmeye kalkışılrsa da Halide Edip yapıtı ile "Dine değil, dinin taassubuna, karanlık ve korkutucu yüzüne karşıydı." İlk basımı ile daha sonraki basımları karşılaştırılarak yayımlanan yapıta Selim İleri de bir sonsöz yazmış: "Yetmiş aşkın yıl sonra Vurun Kahpeye, toplumların yükselişinde ve sancısında "eğitim" in önemini vurgulamasıyla yine gündemde. Eğitime kavuşamamış kişilerin gitgide vatan hainliğine, nihayet

insanlık düşmanlığına yolaçabileceklerini, büyük bir tehlikeyi söylüyor."

Bin Muhteşem Güneş

Khaled Hosseini

Everest Yayınları

Uçurtma Avcısı adlı romanı sinemaya uyarlanınca bir anda dünyanın ilgisini üzerinde toplayan Khaled Hosseini Afganistan gerçeğini haykırmaya devam ediyor. "Nereye giderseniz gidin, ülkeniz peşinizden gelir. Artık siz orada yaşamazsınız da o içinizde yaşar. Afganistan da Khaled Hosseini'de yaşadığı gibi." Püren Özgören'in özenli çevirisi ile Doğu'da kadının nasıl varlığının yokluğa dönüştüğünü büyük bir üzüntü, derin bir acı ile duyumsayarak okurken bu çağda bunların olmasının nasıl önüne geçileceği konusunda da düşüncelere dalmaktan kendinizi alıkoyamıyorsunuz. Küçük yaşta evlendirilen kızlar, çocuğu olmayan kadınların yaşadıkları, "sofrada yeri öküzden bile sonra gelmeyen kadınlar!"

BİR FOTOĞRAF BİN SÖZCÜĞE BEDELDİR

Gönderi: Mefkure Begali, İstanbul

Prof. **HABERAL**

540

**GÜNDÜR
GEREKÇESİZ
TUTUKLU**

Son yıllarda ülkemiz İFTİRA rejimine doğru
hızlı bir şekilde gidiyor.

Bunun sonucudur ki beşyüz kırk gündür hiç bir yasal gerekçe
gösterilmeksizin Prof. Dr. Mehmet Haberal'ın bütün özgürlükleri
maalesef sivil bir yönetim döneminde gasp edilmiştir.

Böyle bir durumu sivil bir yönetim döneminde yaşamamızı
Ülkemize ve Demokrasimize yakıştıramadığımızı, Yaptıran ve
Yapanları kınadığımızı Aziz Milletimize saygıyla sunuyoruz.

Bütün Dünya
2000

TÜRK RESSAMLARI: Yüksel ARKUN

GÜNEŞ'LE GELEN MUTLULUK

1933 yılında Balya kasabasında memur çocuğu olarak dünyaya geldi. Öğrenimini yurdun bütün bölgelerindeki değişik okullarda tamamladı. 1956 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesini bitirdi. Vatani görevinin ardından Almanya'da üç yıl gıda kontrolü konusunda çalıştı. Yurda dönüşünde ilaç endüstrisinde pazarlama ve eğitim bölümlerinde görev aldı. 2000 yılında emekli oldu. Evli. Bir kızı ve bir torunu var. Kışları İstanbul'lu, yazları Bodrum'lu. Zamanını resim yaparak geçiriyor. İnsanın üretmeden mutlu olamayacağına inanıyor.

ISSN 1301-7608

9 771 301 760320